

"Cei care au privilegiul de a ști au datoria de a acționa." — Albert Einstein

PULSUL GEOSTRATEGIC

Nr. 301 Martie - Aprilie 2025 | www.pulsulgeostrategic.ro

SECURITATE ȘI REZILIENȚĂ

Influență și operațiuni psihologice în contextul jocurilor de război: focalizare pe Brazilia

Pag. 19

SECURITATE ȘI REZILIENȚĂ

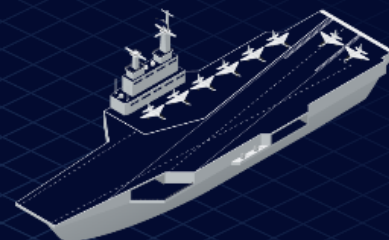
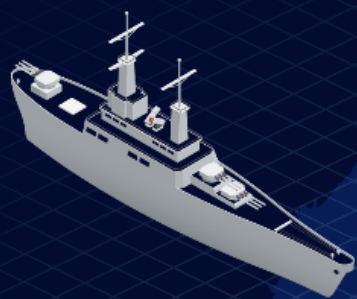
Lipsa și inadecvarea alfabetizării informaționale -ca amenințare pentru securitatea națională în Sri Lanka

Pag. 6

SECURITATE ȘI REZILIENȚĂ

Negocierea războiului și a păcii: rolul strategic al diplomației militare în Caucazul de Sud

Pag. 28

SECURITATE ȘI REZILIENȚĂ - ZONA MĂRII NEGRE

**Urmările războiului
ruso-ucrainean pentru Marea
Neagră. Puterile care vor controla
spațiul pontic postbelic**

Pag. 13

CHINA ȘI ORIENTUL MIJLOCIU

Politice și investițiile Chinei în Orientul Mijlociu: ascensiune tehnologică și strategică

Pag. 66

SECURITATE ȘI REZILIENȚĂ

Unitatea 840 a IRGC: Brațul de acțiune sub acoperirea Iranului și amprenta sa globală în Europa și Orientul Mijlociu

Pag. 35

CUPRINS**04****EDITORIAL**

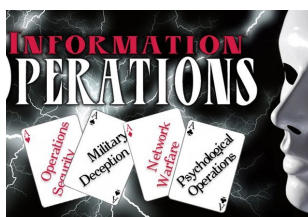
Europa – la răscruce de drumuri la nivel organizațional și proces decizional

06**SECURITATE ȘI REZILIENȚĂ - SRI LANKA**

Lipsa și inadecvarea alfabetizării informaționale ca amenințare pentru securitatea națională în Sri Lanka

13**SECURITATE ȘI REZILIENȚĂ - ZONA MĂRII NEGRE**

Urmările războiului ruso-ucrainean pentru Marea Neagră. Puterile care vor controla spațiul pontic postbelic

19**SECURITATE ȘI REZILIENȚĂ - BRAZILIA**

Influență și operațiuni psihologice în contextul jocurilor de război: focalizare pe Brazilia

28**SECURITATE ȘI REZILIENȚĂ - CAUCAZUL DE SUD**

Negocierea războiului și a păcii: rolul strategic al diplomației militare în Caucazul de Sud

35**SECURITATE ȘI REZILIENȚĂ - EUROPA ȘI ORIENTUL MIJLOCIU**

Unitatea 840 a IRGC: Brațul de acțiune sub acoperirea Iranului și amprenta sa globală în Europa și Orientul Mijlociu

39**SECURITATE ȘI REZILIENȚĂ - EUROPA**

Viitorul european în lumina factorilor determinanți ai viitoarei situații globale

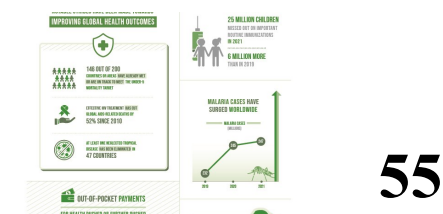
42**SECURITATE ȘI REZILIENȚĂ - ORIENTUL MIJLOCIU**

Dilema de securitate a Orientului Mijlociu în era multipolarității: răspunsuri regionale la realinierea strategice globale

47**SECURITATE ȘI REZILIENȚĂ - ORIENTUL MIJLOCIU**

Reconstrucția Libanului - revenire la titulatura de „Perla Orientului Mijlociu”, un obiectiv prioritar pe agenda întregii comunități internaționale

CUPRINS

55

SECURITATE ȘI REZILIENȚĂ -
SECURITATE MEDICALĂ

Înțelegerea securității naționale
Partea a VI-a: Componenta
securității medicale/sanitare

66

CHINA ȘI ORIENTUL MIJLOCIU

Politicile și investițiile Chinei în
Orientul Mijlociu: ascensiune
tehnologică și strategică

69

CHINA ȘI EUROPA

Reapropierea dintre Uniunea
Europeană (UE) și China: în
pragul unei noi ere geo-
economice

72

SECURITATE ȘI REZILIENȚĂ -
NOUA ORDINE MONDIALĂ

“9/11 diplomatic in Biroul Oval”
și reconfigurarea ordinii
mondiale: Rusia în avantaj
strategic?

76

INTELIGENȚA ARTIFICIALĂ

“Revoluționarea învățării:
Impactul inteligenței artificiale
în educație

EDITORIAL

Europa – la răscruce de drumuri la nivel organizațional și proces decizional

Dr. ing. Stelian TEODORESCU (România)

"Întotdeauna ține minte că hotărârea ta de a reuși este cel mai important lucru ."

Abraham Lincoln

Punctele fierbinți geopolitice cu care se confruntă acum o lume întreagă scot în evidență un proces continuu și accelerat de schimbare a ordinii mondiale și, în același timp, fragilizarea stabilității politice a națiunilor și a regiunilor în integralitatea lor.

Ca răspuns la o astfel de evoluție a întregii lumi, multe state caută noi aliați și aderarea la noi alianțe, în contextul unei intense campanii hibride, semnificativ extinsă de diverși actori internaționali interesați să schimbe fundamental lanțurile valorice globale.

Drept urmare, în contextul unui peisaj geopolitic aflat în plină evoluție și schimbare ireversibilă, putem afirma că 2025 marchează un punct de cotitură și pentru Europa și pentru Alianța Nord-Atlantică (NATO).

SUA, sub o nouă administrație, par să-și diminueze importanța și contribuția, lăsând impresia că dorește să se retragă de la multe angajamente tradiționale față de securitatea europeană, forțând Uniunea Europeană (UE) să-și reconsidere autonomia strategică. Într-un astfel de context, este pusă la îndoială însăși temelia alianței Americii cu Europa – valorile democratice comune – fiind scoase la iveală de mulți lideri politici rupturile ideologice, care se conturează, totuși, de ani de zile.

Profitănd de multe evoluții greu de previzionat, de scăderea intensității atitudinii pro-active la nivelul majorității statelor lumii, dar mai ales la nivelul Europei, iată că multe alte state, printre care Rusia și China își recalibrează rolurile în politica globală a marilor puteri, valorificând disensiunile dintre diverse și multe alte state ale lumii, în avantajul politicilor lor care sunt impuse la nivel global.

Sursa: <https://www.ispionline.it/en/publication/eu-army-pipe-dream-15865>

Cereri și nevoile europene pentru o mai mare autonomie a apărării au crescut semnificativ, propunerile pentru o armată europeană câștigând amploare și generând, în același timp, și numeroase întrebări care își așteaptă răspunsuri clare și argumentate în cel mai scurt timp: Poate UE să-și depășească diviziunile interne pentru a crea o forță de apărare coerentă, eficientă și eficientă? Va rămâne NATO o piatră de temelie a securității europene, în contextul în care Alianța Nord-Atlantică este deja în plin proces de testare dacă poate rezista presiunilor unei lumi multipolare în care puterea este mai difuză și alianțele mai fragile?

După cum foarte bine se cunoaște, secretarul general al NATO, Mark Rutte, a cerut statelor membre să mărească cheltuielile pentru apărare. Cu toate acestea, fără o strategie europeană clară și unificată și fără realizarea consensului, procesul decizional și investițiile în domeniul militar și în cel al securității riscă să fie fragmentate și ineficiente. Drept urmare, Europa ar putea intra într-un proces dificil de echilibrare și afirmare a propriilor capacități de apărare și securitate. În contextul unor relații transatlantice din ce în ce mai fragile, un astfel de proces de evoluție poate eroda încrederea în NATO și accelera pivotarea Europei către alte structuri sau forme de asigurare a apărării și securității.

O întrebare deschisă care este din ce în ce mai mult dezbătută și pentru care se caută un răspuns în mediul geopolitic actual, foarte agitat, este dacă guvernele europene și UE, în mod colectiv, vor trece de la versiunile decizionale minimaliste la cele maxime ale actualului moment istoric de cotitură al regiunii, în care provocarea momentului este aceea de a stimula capacitățile de apărare și securitate *hard-power*. După cum se cunoaște, noțiunea de *soft power*, introdusă de Joseph Nye în 1990, se referă la „abilitatea de a obține ceea ce se dorește în principal prin atracție, mai degrabă decât prin coerciție, constrângere sau plată”. J. Nye a explicat distincția dintre *hard-power* și *soft power* și a fost pionierul teoriei *soft power*. A devenit foarte clar că o țară își obține *soft power* în principal din trei resurse: cultură, valori interne și politici externe - atunci când acestea sunt văzute ca fiind legitime și conduc la autoritate morală, prestigiu și, în cele din urmă, la crearea imaginii de partener de dorit.

Noțiunea de *smart power* („abilitatea de a combina *hard-power* și *soft power* într-o strategie de succes”) a devenit populară odată cu utilizarea acestei expresii de către membrii administrației Clinton și ai administrației Obama. Într-un astfel de context, trebuie acordată o atenție deosebită, atunci când este cazul, identificării conexiunilor fine între *soft power* și *hard-power*, mai ales dacă realizăm că puterea dură nu mai este definită doar prin utilizarea mijloacelor militare, ci și prin utilizarea altor mijloace, precum cele economice sau, așa cum s-a demonstrat, în ultima perioadă, chiar și a mass-media, pentru a influența comportamentul sau a se impune interesele în alte medii, inclusiv în cel politic.

În pofida multor limitări demonstrate în procesul decizional, o dinamică mai puternică a adoptării deciziilor în domeniul apărării și securității este acum predominantă în Europa. A devenit foarte clar că sunt din ce în ce mai multe și mai mari așteptări ca Europa să devină mai asertivă pentru a-și proteja propriile interese, granițe și teritorii, toate acestea dând naștere la numeroase dezbateri și negocieri cu privire la ce formă are în prezent și ce formă ar trebui să ia Europa.

În toate mediile internaționale se dezbate intens și se consideră că, începerea și derularea accelerată și imprevizibilă a unei noi ere la nivelul întregii lumi, a dat naștere la necesitatea imperioasă de cooperare mai profundă la nivelul întregii Europe. O viziune comună este aceea că, pe măsură ce Europa se angajează intens pentru transformarea modului în care trebuie să se apere și să se protejeze, toate deciziile adoptate vor forța și regândirea naturii organizaționale și a unei integrări mai profunde a UE.

În contextul în care mulți lideri europeni au subliniat cât de necesare au devenit schimbările de anvergură în 2025, există semnale de confirmare și punere în practică a dorinței de a contempla o redefinire a proiectului european, devenind mai necesară ca oricând consolidarea consensului în procesul decizional de coordonare a politicilor UE.

SECURITATE ȘI REZILIENTĂ - SRI LANKA

Lipsa și inadecvarea alfabetizării informaționale ca amenințare pentru securitatea națională în Sri Lanka

Charani L. Charithma M. PATABENDIGE (Sri Lanka)

Institutul de Studii de Securitate Națională, Ministerul Apărării¹

Abstract

Alfabetizarea informațională a devenit o competență esențială pentru indivizi și națiuni deopotrivă în era digitală modernă. În Sri Lanka, însă, lipsa alfabetizării informaționale în rândul populației reprezintă o amenințare semnificativă la adresa securității naționale. Prin urmare, cercetătorul încearcă să răspundă la problema modului în care lipsa și inadecvarea alfabetizării informaționale în Sri Lanka intensifică amenințările la adresa securității sale naționale. Pentru a atinge acel cercetător a venit cu trei obiective de cercetare. Și anume: 1) pentru a identifica starea actuală a alfabetizării informaționale în Sri Lanka, 2) pentru a discuta studii de caz privind lipsa și inadecvarea alfabetizării informaționale în Sri Lanka 3) pentru a analiza consecințele alfabetizării informaționale slabe asupra securității naționale în Sri Lanka. Cercetătorul a utilizat o metodologie calitativă bazată pe o analiză critică a surselor secundare, inclusiv articole de cercetare, documente de politici guvernamentale și rapoarte de experți. Cu studii de caz despre Atacul din Duminica Paștelui 2019 și consecințele sale, pandemia COVID-19 și „Aragalaya 2022” și consecințele acestora, descoperirile cercetătorului sugerează că alfabetizarea digitală scăzută, alfabetizarea media și politică, împreună cu analfabetismul informațional, lipsa priorității guvernamentale în acest sens, lipsa definirii conceptului și a unei coordonări inadecvate în rândul părților interesate, lipsa inițiativelor de analiză a fenomenului sunt factorii cheie care împiedică alfabetizarea informațională în Sri Lanka. Acești factori, la rândul lor, au condus la răspândirea dezinformării, a discursului instigator la ură, a discursului fals, a dezinformării, la erodarea valorilor democratice și la lipsa de conștientizare a cetățenilor care subminează securitatea națională. Prin urmare, cercetătorul a venit cu o soluție.

Sursa: <https://ijmil.cherkasgu.press/>

Cuvinte cheie: alfabetizare informațională, Sri Lanka, securitate națională, amenințări

¹Opiniile exprimate sunt ale autorului și nu reflectă viziunea institutului sau a Ministerului Apărării.

1. Introducere

1.1 Context

Importanța alfabetizării informaționale în era digitală nu este suficient promovată. Spre deosebire de trecut, în prezent societatea este complet digitalizată și majoritatea comunicărilor au loc online. Chiar dacă primirea și diseminarea informațiilor este ușoară, modul în care oamenii percep, interpretează și analizează informațiile devine o provocare din cauza complexităților inerente, cum ar fi ambiguitățile, lipsa înțelegerii limbii și lipsa alfabetizării digitale, media, politice și informaționale. Acolo unde toate aceste fațete ale alfabetizării sunt indisolubil legate între ele, o problemă principală de înțeles este că, informațiile și lipsa sau inadecvarea acestora contribuie la apariția unei amenințări la adresa securității naționale. Explicând că, într-o criză tulburările economice, instabilitatea politică, lipsa armoniei etnice sau terorismul, știrile și alte mecanisme de difuzare a informațiilor sunt esențiale. Inutil să spun că părțile dintr-un conflict caută întotdeauna să-și atingă obiectivele strategice. „Informația” este unul dintre cele mai importante elemente care pot fi utilizate într-un mod convingător, fie intensificând, agravând sau diminuând problema. Lipsa și inadecvarea alfabetizării informaționale din Sri Lanka au cauzat, probleme semnificative în țară. De exemplu, comportamentul în timpul atacului din *Duminica Paștelui, din 2019, pandemia COVID-19, Aragalaya 2022* și consecințele acestora sunt doar câteva dintre ele. Ceea ce o face mai dificilă este alfabetizarea politică, digitală, media și informațională scăzută, cuplată cu o lipsa prioritizării alfabetizării informaționale. În plus, coordonarea slabă a părților interesate - guvern, jurnaliști, companii de tehnologie și organismele internaționale - împiedică securitatea informațiilor.

1.2 Problemă de cercetare

Sri Lanka este o țară care se luptă cu alfabetizarea informațională, care cauzează vulnerabilități informaționale. Într-o perioadă în care dezinformarea, discursul instigator la ură și știrile false sunt foarte răspândite, oamenii tind să ia decizii proaste, ceea ce duce atât la nivel individual, cât și la nivel instituțional, la erodarea încrederii, terorism și extremism. Astfel, cercetătorul își propune să analizeze modul în care lipsa și inadecvarea alfabetizării informaționale au devenit o amenințare pentru securitatea națională a Sri Lankăi.

1.3 Obiectivele cercetării

- Identificarea stadiului actual al alfabetizării informaționale în Sri Lanka.
- Discutarea unor studii de caz, privind lipsa și inadecvarea alfabetizării informaționale în Sri Lanka.
- Analizarea consecințelor alfabetizării informaționale slabe asupra securității naționale.

1.4 Întrebări de cercetare

- Care este starea actuală a alfabetizării informaționale în Sri Lanka?
- Care sunt studiile de caz privind lipsa și inadecvarea alfabetizării informaționale în Sri Lanka?
- Care sunt consecințele alfabetizării informaționale slabe asupra securității naționale?

1.5 Semnificația studiului

Educația informațională este o componentă indispensabilă a securității naționale. Acesta dă putere atât guvernului, cât și cetățenilor în prevenirea dezinformării, prin stabilirea diferenței între fapte și ceea ce este fals. Cu toate acestea, Sri Lanka se confruntă cu un decalaj semnificativ din cauza lipsei și inadecvării sale, care a generat escaladarea terorismului, extremismului, erodarea democrației și a legii ordinii și a tulburărilor sociale. Prin urmare, abordarea lipsei și inadecvării alfabetizării informaționale este esențială și strategică. În consecință, acest studiu își propune să analizeze realitățile și pașii efectivi care pot fi făcuți pentru securitatea informațiilor.

2. Revizuirea literaturii

(‘Www.Coe.Int’, n.d.) a afirmă că „educația media și informațională (EMI) este un concept amplu care include trei dimensiuni clare: alfabetizarea informațională, alfabetizarea media și alfabetizarea TIC/digitală. După cum subliniază UNESCO, EMI îi aduce laolaltă pe cei interesați, inclusiv indivizi, comunități și națiuni, pentru a contribui doar la societatea informațională. EMI nu este doar un concept, ci cuprinde și o gamă largă de competențe care trebuie utilizate în mod eficient pentru a evalua critic diferitele fațete ale EMI.” Acest

lucru arată în mod explicit modul în care aceste concepte sunt interconectate în inerent și modul în care sunt esențiale unul pentru celălalt.

Una dintre modalitățile prin care se demonstrează lipsa și inadecvarea informațiilor este dezinformarea. Potrivit (Branty, 2020), „Dezinformatiya (dezinformarea, дезинформация) este promulgarea deliberată a informațiilor false de către o persoană, entitate sau stat. Dezinformarea este adesea combinată în configurații strategice sau tactice pentru a se angaja în operațiuni cunoscute sub denumirea de măsuri active (активно приемы). Măsurile active includ activități precum dezinformarea, propaganda, falsul și, în unele cazuri, asasinatul. Măsurile active și dezinformarea, își au originea în lexicul rusesc și și-au făcut loc în limba engleză abia la sfârșitul anilor 1970, începutul anilor 1980. Autorul acestui articol a analizat dezinformarea în contextul din Sri Lanka. Branty a oferit exemple, precum *Atacul din Duminica Paștelui* și consecințele acestuia, *pandemia COVID-19*, *Aragalaya 2022* și consecințele acestuia.

(Kania, 2020) menționează „conceptul de bază în războiul politic PCC/PLA este acela de «dezintegrare a forțelor inamice» prin măsuri pasive... Regulamentul activităților de politică din 2003 include conceptele de război, opinie publică și război juridic, care anterior intrau în responsabilitatea fostului Departament Politic General. Aceste trei elemente au fost descrise ca acțiuni contribuitoare la „activitatea de dezintegrare a forțelor inamice”, la războiul psihologic și munca anti-instigare.” Kania a analizat cum a avut loc violența în fazele finale ale *Aragalaya 2022*, iar violența a fost susținută de războiul opiniei publice. Mai mult, autorul prezentei analize, a arătat cum a creat tulburări sociale și lipsa de armonie politică care a pus în pericol securitatea națională.

(Aro, 2016) a afirmat că „atât Facebook, cât și Twitter trebuie să înceapă să «curățe» profilurile false care coordonează operațiuni împotriva cetățenilor. Ambele companii au sediul în SUA și probabil că le este greu să verifice autenticitatea trolilor, dar acest efort trebuie depus de dragul libertății de exprimare și al păcii informaționale. În acest moment, un utilizator individual este destul de neajutorat împotriva unei campanii de ură orchestrate. Același lucru este valabil și pentru YouTube, care oferă o platformă pentru videoclipuri de propagandă și discursuri instigatoare la ură.” Mai mult, a menționat că „media furnizoare de știri ar trebui, de asemenea, să adopte o abordare mai strictă. Secțiunile de comentarii ale știrilor sunt pline de troli care pun la îndoială raportările. Unele mass-media internaționale au închis chiar secțiunile de comentarii din cauza trolilor. În această situație, o soluție foarte simplă este să se asigure că secțiunile de comentarii sunt gestionate corespunzător.” Autorul analizei este de acord cu Aro în privința mențiunilor. În plus, acesta menționează și necesitatea ca mass-media care furnizează știri să fie etică mai ales când vine vorba de reportaje. Prin urmare, cercetătorii subliniază nevoia stringentă de a avea norme care să implementeze cele mai bune practici în raportare, ceea ce ar contribui și la prevenirea tulburărilor sociale. Cercetătorii au analizat, de asemenea, care sunt strategiile care pot fi utilizate pentru a contracara efectele vulnerabilizării informaționale.

3. Metodologie

Este bine înțeles că Sri Lanka este o țară care se confruntă cu vulnerabilitatea informațiilor în era digitală. De atunci, autorul, a încercat să analizeze modul în care lipsa alfabetizării informaționale contribuie la aceste amenințări și pune în pericol securitatea națională. În acest sens, acesta a folosit o abordare calitativă. Spre deosebire de cercetarea cantitativă, în cercetarea calitativă, autorul își propune să analizeze și să înțeleagă percepțiile, narațiunile și acțiunile întreprinse de oameni. Deoarece alfabetizarea informațională este o aptitudine, cercetătorii au analizat studii de caz și au evaluat complexitățile asociate cu lipsa și inadecvarea alfabetizării informaționale. Pentru a analiza datele, autorul a folosit informații din alte surse, cum ar fi cărți, articole de reviste și lucrări.

4. Rezultate și discuții

Lipsa și inadecvarea alfabetizării informaționale reprezintă o amenințare gravă la adresa securității naționale în Sri Lanka și, din moment ce lumea este acum digitalizată, contracararea și atenuarea vulnerabilității informaționale este cu adevărat descurajantă. Acest capitol va analiza: 1) modul în care tipurile de alfabetizare sunt interconectate; în cazul în care unul eșuează celălalt devine vulnerabil, 2) studii de caz pentru a susține argumentele și 3) consecințele alfabetizării informaționale slabe și dezavantajele.

4. 1 Interpretarea tipurilor de alfabetizare - Alfabetizarea informațională

Potrivit (Cantwell, 2010) „alfabetizarea informațională este un domeniu care se dezvoltă constant. În era digitală, în care cea mai valoroasă monedă este adesea informația relevantă, există o cerere mare de oameni care pot localiza, accesa, evalua și furniza informații în mod eficient, pentru a rezolva problema în cauză. Astfel, bibliotecarii și alți profesioniști în domeniul informației sunt adesea obligați să ofere formare în «alfabetizarea informațională» în alte medii”. Explicarea și instrumentele alfabetizării informaționale pot fi privite ca o trăsătură de bază, dar superioară, deoarece contribuie puternic la dezmințirea a ceea ce este fals, absorbind în același timp ceea ce este adevărat. Această alfabetizare informațională este mai presus de bibliotecari și savanți, mai degrabă poate fi percepută ca o componentă obligatorie, care va ușura ordinea și progresul social. Lipsa acesteia cauzează instabilitate politică și tulburări sociale, erodează democrația, legea și ordinea, crește vulnerabilitățile cibernetice, intensifică terorismul și extremismul, îl face predispus la manipulare și provoacă perturbări economice.

Alfabetizare digitală

Înainte de a înțelege ce este alfabetizarea digitală, este crucial să înțelegem epoca actuală. În prezent, lumea este digitalizată, deoarece suntem în era digitală. De asemenea, datorită digitalizării, generarea de informații, diseminarea, precum și manipulările sunt la îndemâna oricui. Chiar dacă epoca este digitală și oamenii dețin dispozitive digitale, lipsa sau inadecvarea alfabetizării digitale devine o amenințare la adresa securității naționale. Explicând, alfabetizarea digitală, așa cum este citată de (Pangrazio, Godhe și Ledesma, 2020) aceasta a fost definită pentru prima dată la sfârșitul anilor 1990, alfabetizarea digitală făcând referire la „capacitatea de a înțelege și de a utiliza informații în mai multe formate, dintr-o mare varietate de surse atunci când sunt prezentate prin intermediul computerelor” și, în special, prin intermediul internetului. Cu toate acestea, este imperativ să menționăm câteva fapte care sunt, există o escaladare rapidă a alfabetizării digitale și a deținerii dispozitivelor digitale. Cu toate acestea, chiar dacă tehnologia este avansată și rapidă, abilitățile de gândire critică ale oamenilor nu cresc cu aceeași putere din motive variate, cum ar fi vârsta, decalajul digital și prioritățile țării. Cu toate acestea, este evident că lipsa sau inadecvarea acestuia este dezastruoasă. Oricât de importantă este alfabetizarea informațională, și alfabetizarea digitală este importantă. Explicarea, lipsa sau inadecvarea acesteia provoacă discursuri instigatoare la ură, erodează încrederea publicului, devine manipulatorie, slăbește democrația, dă naștere la extremism și terorism și îngreunează gestionarea crizelor.

Educație mediatică

(Boyd & Dobrow, 2011) amintesc de alfabetizarea media prin consultarea unor surse diverse. În consecință, alfabetizarea media a fost o dată definită pur și simplu ca „abilitatea de a accesa, analiza, evalua și crea mass-media într-o varietate de forme”, dar cu un peisaj media aflat în continuă schimbare și creștere. Această definiție a evoluat și (Thoman & Jolls, 2003, p. 21) într-una mai elaborată, prezentată de Centrul pentru Educația Media (CML), o organizație de pionierat în domeniul educației mediatică, după cum urmează: „Educația mediatică este o abordare a educației din secolul 21. Oferă un cadru pentru a accesa, analiza, evalua și crea mesaje într-o varietate de forme – de la tipărit, la video pe internet. Educația mediatică clarifică rolul mass-media în societate, precum și nevoile de investigare și auto-exprimare necesare cetățenilor unei democrații” (Thoman & Jolls, 2003, p. 21)”. Conform definițiilor, cuvintele „analiză și evaluare” arată gravitatea alfabetizării media care prezintă un comportament etic și responsabil.

Elemente comune și proeminența alfabetizării informaționale

Toate aceste tipuri de alfabetizări sunt interconectate și trebuie prezentate toate. Cele trei alfabetizări prezintă gândirea critică, manipularea informațiilor, impactul acesteia asupra societății, adaptabilitatea în era digitală și nevoia de prevenire și manipulare. Cu toate acestea, la o analiză atentă, importanța alfabetizării informaționale atrage atenția asupra mai multor lucruri. În primul rând, alfabetizarea informațională este de bază, fiind primul pas spre alfabetizarea digitală și media. Permite identificarea, evaluarea și utilizarea informațiilor pentru a funcționa eficient în ambele contexte, digital și media. În plus, are un impact direct asupra procesului de adoptare a deciziilor deoarece este ceea ce determină alegerea. În plus, alfabetizarea informațională reduce riscul de a cădea în capcana dezinformării și discursului instigator la ură.

4.2 Situația dificilă din Sri Lanka

(„Sri Lanka - Rata de alfabetizare 2022 | Countryeconomy.Com”, n.d.) menționează că, UNESCO a publicat „o rată de alfabetizare a adulților este de 92,49%. În timp ce rata de alfabetizare a bărbaților este

de 93,34%, pentru femei este de 91,76%. Alfabetizarea din Sri Lanka a fost întotdeauna admirabilă. Mai precis, cunoașterea computerelor în Sri Lanka este un sondaj realizat de Departamentul de Recensământ și Statistică (CSD), realizat în 2021, care menționează că, (Buletinul anual ComputerLiteracy-2021., n.d.) „Una din trei persoane (cu vârsta cuprinsă între 5 și 69 de ani) cunoaște computerul. (Rata de alfabetizare computerizată 34,3%) Una din două persoane (cu vârsta cuprinsă între 5 și 69 de ani) este alfabetizată digital. (Rata de alfabetizare digitală 57,2%) 22,9% dintre gospodăriile dețineau computere desktop sau laptop. Sectorul urban arată mai multe cunoștințe atât în ceea ce privește alfabetizarea informatică, cât și cea digitală.” După cum menționează (Ameresekere, 2024), datele CSD au mai arătat că, în comparație cu bărbații, femeile au folosit mai multe smartphone-uri pentru a se conecta la internet/e-mail. În acest sens, statisticile CSD arată că la sfârșitul primului semestru al anului 2023, 79,3% dintre bărbați și 80,4% dintre femei erau conectați cu ajutorul unui smartphone/e-mail, în timp ce cifrele comparative la sfârșitul anului 2022 erau de 78,6%, respectiv 80,1%. Cu toate acestea, o gospodărie care a deținut un computer desktop sau laptop, în perioada de analiză de șase luni, a scăzut de la 21,9% la 20,5%. Între timp, CSD, prin statisticile sale, nu a reușit să dezvăluie procentul de gospodării care dețin smartphone-uri. Cunoștințele informatice arată că doar câțiva posedă abilitățile necesare pentru utilizarea computerului. Această diferență atât în ceea ce privește alfabetizarea informatică, cât și cea digitală este vizibilă în special în zonele urbane, unde ratele de alfabetizare sunt mai ridicate, dar decalajul digital general rămâne o preocupare, care este un semnal de alarmă pentru autorități de a lua măsurile necesare în acest sens. Cu toate acestea, lipsește o definiție cuprinzătoare și separată a alfabetizării informaționale, precum și a alfabetizării media. Acolo unde alfabetizarea mediatică este exprimată în lumina împuternicirii mass-media și a remedierii, alfabetizarea informațională este trecută cu vederea. Această deficiență arată că există un dezavantaj în priorități, deoarece alfabetizării informaționale nu i se acordă atenția pe care o merită, ceea ce sugerează, de asemenea, cât de slabă este alfabetizarea informațională, ceea ce va genera probleme de securitate.

4.3 Analiza studiului de caz cu implicații asupra securității naționale

Lipsa și inadecvarea alfabetizării informaționale sunt evidente în Sri Lanka zilnic. Acest lucru este dovedit de modul în care oamenii se angajează în conversații despre politică și decizii economice. Nu numai publicul larg, ci și analfabetismul informațional este observat și în discursurile electorale. Totuși, pentru cercetare, autorul a evidențiat trei incidente importante care au zdruncinat țara. În plus, autorul a făcut lumină și asupra implicațiilor de securitate națională care au emanat din cauza incidentelor relevante.

Atacul din Duminica Paștelui 2019 și consecințele sale

După cum se menționează în raportul anual (Central Bank of Sri Lanka, 2021), „la 21 aprilie 2019, ziua de Duminica Paștelui, trei biserici situate în Negombo, Batticaloa și Colombo și trei hoteluri de lux din Colombo au fost atacate. Într-o serie de atentate sinucigașe coordonate și planificate de un grup militant local care și-a declarat loialitate unei organizații teroriste străine. Peste 250 de civili au fost uciși din cauza acestui tragic eveniment, inclusiv cetățeni străini, în timp ce s-a estimat că peste 500 au fost răniți.” Atacul din *Duminica Paștelui din 2019* a fost unul dintre cele mai brutale incidente din istoria Sri Lanka, în care atacurile coordonate ale extremiștilor islamisti au provocat moartea unor civili. Comportamentul utilizatorilor rețelelor sociale, precum și al autorităților care raportează știrile au arătat că platformele online sunt, de asemenea, un câmp de luptă și nu numai armele, ci și cuvintele sunt o amenințare. La scurt timp după atacuri, islamofobia a înregistrat o creștere, iar musulmanii au fost percepuți ca o amenințare din cauza conștiinței colective și a factorilor de teamă. Chiar dacă teama oamenilor este de înțeles, nicio autoritate, inclusiv companiile de tehnologie, nu a reușit să atenueze și să prevină cu succes războiul informațional care a avut loc. După, *Duminica Paștelui* a arătat modul în care tensiunile etnice au fost alimentate de dezinformare, principalele acuzații constând în cotidianul Sinhala care a publicat un articol controversat care susținea că Dr. Shafi Shihabdeen, un medic musulman, din Kurunegala, a „sterilizat cu forță peste 4000 de femei budiste sinhala prin operații de cezariană”. O altă postare a susținut că magazinele de îmbrăcăminte deținute de musulmani ofereau dulciuri gratuite clienților sinhalezi care conțin „acid malic (E296)”, care poate provoca avort la femeile însărcinate și poate afecta rinichii copiilor. De asemenea, sunt acuzați că au încorporat geluri contraceptive în lenjeria pentru femei. Aceste afirmații false și nesusținute au scopul de a semăna frica în rândul grupului etnic majoritar pe care musulmanii urmăresc a suprima creșterea populației, așa cum evidențiază (Patabendige, 2023).

Campaniile de dezinformare după atacul din Duminica Paștelui și discursurile de ură ale naționaliștilor extremiști, precum și anumite entități politice prezintă modul în care violența în rețelele sociale trece la stadiul

fizic. Acest lucru a fost dovedit atunci când afacerile musulmane au fost boicotate și violența le-a invadat, provocând și mai multă agonie. În plus, atacul din Duminica Paștelui a arătat și modul în care mediul politic a devenit instabil, pe lângă securitatea informațiilor. Mai mult, atacul din Duminica Paștelui a fost o lovitură pentru economie. După cum s-a indicat în (Raportul anual al Băncii Centrale, 2019.), „se poate concluziona că atacurile au avut impact asupra creșterii economice deja lente și au contribuit în mare măsură la creșterea de 2,3% în 2019.” Imperativ de subliniat este realitatea întunecată a vulnerabilității informaționale. Nici guvernul, nici companiile tehnologice nu au avut suficient succes pentru a atenua și a preveni campaniile de dezinformare, indiferent de orele de acces și interzicerea rețelelor sociale. De asemenea, este esențial să reiterăm în continuare modul în care violența cuvintelor, postărilor sau imaginilor poate provoca repercusiuni în domeniul realitate. Acest lucru reprezintă un apel pentru a acorda prioritate securității informațiilor cu ajutorul alfabetizării informaționale. Există, de asemenea, o nevoie imperioasă de a colabora cu părțile interesate și de a elabora inițiative de cercetare și dezvoltare, care, puse în aplicare, ar combate cu succes dezinformarea.

Pandemia de COVID-19

Nu numai Sri Lanka, ci chiar și țările occidentale, în timpul pandemiei de COVID-19, au fost victimele dezinformării, acolo unde s-a ajuns la un punct în care cuvântul „infodemie” a devenit un punct de discuție. („Infodemic”, n.d.) a menționat că „o infodemie reprezintă prea multe informații, inclusiv informații false sau înșelătoare în medii digitale și fizice în timpul unui focar de boală”. În plus, s-a afirmat că („Infodemic”, n.d.) se conduce la confuzie și la niveluri mai ridicate de comportamente de asumare a riscurilor, care pot avea efecte dăunătoare asupra sănătății. În plus, duce și la neîncrederea în autoritățile sanitare și servește la subminarea reacției autorităților de sănătate publică. O infodemie poate intensifica sau prelunge focarele atunci când oamenii nu sunt siguri despre ce trebuie să facă pentru a-și proteja propria sănătate și sănătatea oamenilor din jurul lor. Pe măsură ce digitalizarea crește, utilizarea internetului și a rețelelor sociale crește; informațiile pot fi depășite. Acest lucru ajută la completarea rapidă a golurilor de informații, dar pune și semne de exclamare pe mesajele jignitoare. După cum a afirmat (Nayakarathna, 2021), mass-media de masă răspândește în mod intenționat dezinformare fără evaluare. Ca impact, provoacă nesiguranță, panică și teamă în rândul publicului. (Nayakarathna 2021) a mai spus că „unele site-uri web de combatere a dezinformării din Sri Lanka (<http://www.factcheck.lk/>) monitorizează și evaluează validitatea conținutului publicat. Știrile înșelătoare au impact asupra identificării și tratamentului adecvat al pacienților”. În plus, acest lucru evidențiază, de asemenea, o realitate sumbră, care este cât de mulți oameni se bazează pe rețelele de socializare fără verificarea informațiilor. Acest lucru denotă o nevoie puternică de a avea inițiative necesare de verificare a informațiilor, mai degrabă decât de a trage repede concluzii. Acest lucru demonstrează nevoia stringentă de securitate a informațiilor, ceea ce atrage atenția asupra necesității de a avea competențe în ceea ce privește alfabetizarea informațională.

„Aragalaya 2022” și consecințele sale

„Aragalaya 2022” și consecințele sale sunt un alt exemplu care demonstrează seriozitatea lipsei de alfabetizare informațională și necesitatea deținerii cunoștințelor necesare. Incidentul a fost un exemplu de discurs instigator la ură și dezinformare. (Sandamali, 2023) a menționat că raportările din presă indicau că guvernul impune o nouă taxă de debarcare de 60 USD, ceea ce înseamnă că oricine pleacă de pe Aeroportul Internațional Katunayake Bandaranaike ar trebui să plătească aceasta ca taxă suplimentară de plecare. (Krishantha, 2024) afirmă în continuare cum personalități au fost victime ale dezinformării. În 2023, „persoane publice au fost victime ale dezinformării și ale unor campanii de calomnie pe rețelele sociale: ambasadorul SUA, în Sri Lanka, Julie Chung, și fostul președinte al BASL, consilierul președintelui, Saliya Pieris”. Un alt exemplu cheie îl constituie statisticile distorsionate privind securitatea alimentară, care au prezentat greșit criza sanitară acută, „exagerând numărul familiilor afectate. Realitatea a fost mult mai puțin îngrozitoare, cu cifre precise contrazicând dezinformarea”. Mai mult, (Krishantha, 2024) a afirmat că „decizia guvernului de a importa ouă din India și afirmațiile false despre ouăle de plastic care au continuat să fie răspândite pe scară largă în Sri Lanka”, s-au dovedit a fi neadevărate. Reducerea taxelor, vizarea unor personalități proeminente, alerta falsă cu privire la insecuritatea alimentară și zvonurile despre ouăle de plastic arată cum știrile false sunt răspândite instantaneu fără verificare. Cu toate acestea, Fact Crescendo, o inițiativă de jurnalism digital independent, a constatat că toate știrile menționate sunt înșelătoare și neadevărate când au verificat sursele. Această inițiativă indică cât de importantă este existența unei conduite responsabile în mass-media, deoarece le dă putere cetățenilor să cunoască adevărul. Acest lucru arată, de asemenea, că inițiativele de alfabetizare

informațională nu ar trebui să fie conduse doar de stat, ci ar trebui să implice toate părțile interesate. În plus, acest lucru arată, de asemenea, cât de importantă este deținerea unor cunoștințe de bază, precum identificarea știrilor false și verificarea în general a știrilor, înainte de a le da crezare.

5. Concluzie

După cum a fost elaborat și explicat în analiză, este clar cum absența alfabetizării informaționale afectează securitatea națională în Sri Lanka într-un mod relativ mai semnificativ, mai ales că societatea este digitalizată. Lucrarea a prezentat mai multe tipuri de alfabetizări, legăturile dintre ele, care sunt informația, digitalul și mass-media, extrem de importante pentru stabilitatea și securitatea societății. În astfel de contexte, alfabetizarea informațională este, fără îndoială, în centrul atenției ca o competență de bază care ajută la dezmințirea informațiilor false și care va reduce riscurile create prin analfabetismul digital și media. Lipsa acesteia, instabilitatea politică, tulburările sociale, amenințările cibernetice, extremismul și perturbarea economiilor reprezintă amenințări la adresa societăților și care pun în pericol securitatea națională. Lucrarea a explicat, de asemenea, starea actuală a alfabetizării în Sri Lanka. Chiar dacă rata generală de alfabetizare poate fi ridicată, există un decalaj digital considerabil și semnificativ. Acest decalaj lasă țara vulnerabilă manipulării prin dezinformare și discursului instigator la ură, precum și predispusă la dezinformare. Indiferent de gravitatea alfabetizării informaționale, lipsa de atenție față de aceasta este considerată a fi unul dintre cele mai semnificative lipsuri care pot provoca consecințe grave la adresa securității. Autorul, pentru a demonstra acest lucru, a scos la iveală trei incidente cheie - *Atacul din Duminica Paștelui, din 2019, pandemia COVID-19 și Aragalaya 2022* și consecințele acestora, ca studii de caz pentru a-și susține ideea - modul în care lipsa și inadecvarea alfabetizării informaționale amenință securitatea națională, cum ar fi frica, discursul instigator la ură și dezinformarea. Autorul a subliniat, de asemenea, deficiențele existente - decalajul digital, lipsa unei definiții exacte a alfabetizării informaționale și ignorarea acesteia, lipsa prioritizării securității informațiilor și nevoia de implicare a părților interesate.

6. Recomandări

Lipsa unei definiții separate a alfabetizării informaționale semnalează faptul că alfabetizării informaționale nu i se acordă atenția pe care o merită. Pe măsură ce lumea este digitalizată și continuă să fie rapidă, este imperativ să îmbunătățim alfabetizarea informațională în educație. Sri Lanka se luptă cu un decalaj digital semnificativ, prin urmare, este esențial să se reducă decalajul digital prin acordarea de prioritate concentrării și angajării în cercetare și dezvoltare. Planurile de învățământ naționale trebuie revizuite. Zonele rurale trebuie să fie mobilizate prin campanii de conștientizare la nivel național, care vor facilita și consolida alfabetizarea digitală și media. În acest sens, este esențial să se sublinieze utilizarea etică a instrumentelor digitale și să se insufle alfabetizarea informațională în evaluarea conținutului media și verificarea surselor. Deoarece dezinformarea și discursul instigator la ură nu sunt noi pentru o societate, este esențial să se educe oamenii cu privire la terminologia și pașii în verificarea surselor ca noțiuni de bază. Prin urmare, este crucial să investim și să promovăm platforme și tehnologii de verificare care pot identifica și corecta rapid informațiile false. Acest lucru este extrem de benefic, în special în timpul crizelor precum pandemiile sau tulburările politice. De asemenea, va fi util să se impună includerea componentelor de alfabetizare media și informațională în programele de dezvoltare profesională pentru funcționarii publici, educatori și personalul media. După cum arată studiile de caz, se poate observa că, în timpul unei crize, guvernul nu poate lucra singur în combaterea insecurității informaționale. Prin urmare, este esențial să se consolideze colaborările existente între părțile interesate, inclusiv agențiile guvernamentale, instituțiile de învățământ, organizațiile media, grupurile societății civile și companiile tehnologice, pentru a face față provocărilor alfabetizării informaționale. Acest grup operativ ar trebui să coordoneze eforturile de îmbunătățire a înțelegerii publice a securității informațiilor. Nu în ultimul rând, este esențial să monitorizăm și să evaluăm progresul în eforturile guvernamentale și să identificăm domeniile care trebuie îmbunătățite, prin efectuarea de revizuii periodice ale unor astfel de politici.

*Opiniile exprimate sunt ale autorului și nu reflectă opiniile Institutul de Studii de Securitate Națională sau cele ale Ministerului Apărării din Sri Lanka**

SECURITATE ȘI REZILIENȚĂ - ZONA MĂRII NEGRE

Urmările războiului ruso-ucrainean pentru Marea Neagră. Puterile care vor controla spațiul pontic postbelic

Alexandru Bogdan STAN (România)

La 11 ani de la anexarea Crimeii și debutul războiului ruso-ucrainean, Marea Neagră a redevenit un pivot geopolitic esențial în Eurasia. Considerată o regiune periferică decenii la rând, în prezent a căpătat o importanță strategică majoră pentru Rusia, cât și pentru Alianța Nord-Atlantică (NATO).

Importanța Mării Negre în contextul actual

Ca punte între Europa și Asia din vremurile grecilor, romanilor, genovezilor, venețienilor, otomanilor, Marea Neagră a devenit o frontieră cu importanță comercială. A fost o zonă de conflict și dispută între Imperiul Otoman și Imperiul Rus, apele Mării Negre fiind pătate cu sângele soldaților în confruntările navale de la Fidoniși, Tendra și Kaliakra. În Războiul Crimeii (1853–1856), marile puteri europene au intervenit în sprijinirea Imperiului Otoman pentru a contracara expansiunea Rusiei. În Primul Război Mondial, flotele Imperiului Rusiei și Imperiului Otoman s-au confruntat, dar în final, ambele imperii s-au prăbușit. În al Doilea Război Mondial, Germania nazistă a luptat împotriva Uniunii Sovietice pentru controlul litoralului și al rutelor maritime vitale.

În perioada Războiului Rece, Marea Neagră a devenit un spațiu de rivalitate navală între blocul sovietic și NATO, dominată de Flota Mării Negre a URSS și controlul turcesc al strâmtorilor.

La începutul secolului 21, dar mai ales în contextul războiului dintre Rusia și Ucraina (susținută de NATO), regiunea încă reprezintă un important punct geostrategic în comerțul maritim global, fiind un coridor pentru exportul de hidrocarburi și cereale. În acest articol am abordat două posibile scenarii geopolitice despre cum ar putea arăta spațiul pontic postbelic și pozițiile actorilor cheie:

1. Primul scenariu: Rămâne Marea Neagră accesibilă tuturor actorilor regionali;

Sursa: Wikipedia Commons

2. Al doilea scenariu: Marea Neagră devine un „lac rusesc” în cazul escaladării conflictului ruso-ucrainean.

Rolul regiunii în securitatea energetică și transportul maritim

Potrivit Convenției de la Montreux privind regimul strâmtorilor Bosfor și Dardanele, semnată la 20 iulie 1936 la Palatul Montreux din Elveția, în timp de pace, tuturor țărilor le este garantată libertatea absolută de trecere în Marea Neagră pentru toate navele civile. Dar conform articolului 18 din acordul internațional prevede și limite asupra navelor de transport privind numărul, tonajul și armamentul. În caz de război, potrivit articolului 19, țările beligerante trebuie să coopereze cu Turcia - dacă guvernul de la Ankara nu este implicat într-un conflict desfășurat în regiunea pontică, toate țările beligerante sunt obligate să furnizeze o notificare prealabilă autorităților turce dacă doresc ca nave de război NATO să pătrundă în Marea Neagră. În cazul în care se simte amenințată, Turcia poate lua orice decizie cu privire la trecerea navelor de război, după cum consideră de cuviință.

Datorită rezervelor de petrol și gaze naturale, Marea Neagră joacă un rol vital în arhitectura energetică a Eurasiei prin rutele cheie de transportarea hidrocarburilor. Zăcămintele de petrol și gaze, precum și oleoductele și gazoductele, sunt esențiale pentru securitatea energetică a statelor riverane, potrivit finabel.org. Cine controlează în deplinătate Marea Neagră, poate controla Eurasia.

Rusia este al doilea exportator mondial de petrol după Arabia Saudită: 22% din volumul total al livrărilor se duce prin rutele maritime ale Mării Negre, în special prin portul Novorossiisk, potrivit rusi.org. Marea Neagră este vitală și pentru Turcia prin conducte TurkStream. Prin aceasta, Rusia îi asigură alimentarea cu gaz a Turciei și a unor țări din sud-estul Europei. După escaladarea războiului ruso-ucrainean din 2022, Marea Neagră a devenit un nod de transport maritim crucial pentru cerealele Ucrainei și Rusiei către piețele globale.

Prin porturile Odessa, Iujne și Mariupol, Ucraina exporta cantități masive de grâne către Orientul Mijlociu și Africa de Nord. Blocarea temporară de către Rusia a exporturilor de cereale ucrainene în 2022-2023 a dus la creșterea prețurilor alimentelor în Europa, provocând insecuritate economică. Criza cerealelor ucrainene a avut impact semnificativ asupra Europei pe cât a avut-o insecuritatea energetică provocată după sistarea importului de gaze rusești către Germania în urma sancționării Rusiei după începutul invaziei Ucrainei în februarie 2022 și distrugerea conductelor Nord Stream 2 din Marea Baltică în septembrie 2022.

Scenariu de pace precară: Rusia se oprește la linia actuală a frontului, Ucraina acceptă „deal-ul” lui Trump și concesiile teritoriale

Primul scenariu prefigurat după contextul actual presupune înghețarea conflictului la linia actuală a frontului din Ucraina. Linia traversează regiunea Harkov până în regiunile Donețk și Zaporojie, pe Nipru, și se termină lângă Herson.

Înghețarea conflictului ar fi cauzată de o schimbare de abordare în Occident sub influența factorilor politici izolaționiști din Statele Unite ale Americii. În acest scenariu, Rusia menține controlul asupra teritoriilor ucrainene ocupate (aproximativ 19% din Ucraina, incluzând Crimeea și părți din Donbas), potrivit evoluției hărții Ucrainei pe site-ul liveuamap.com.

Elementul-cheie pentru revizuirea politicii SUA după alegerile prezidențiale din 5 noiembrie 2024, odată cu revenirea lui Donald Trump la Casa Albă. Rhetorica celui de-al 47-lea președinte indică o dorință de a pune capăt rapid războiului. El promitea în campania electorală că va încheia pacea în 24 ore, chiar cu prețul unor concesiuni teritoriale ale Kievului. Președintele american a lăsat de înțeles că vede acceptarea anexării Crimeii și a unor regiuni din Donbas de către Rusia ca pe un compromis necesar pentru pace, criticând poziția fermă a

Sursa: Wikipedia Commons

președintelui Zelenski care a refuzat orice cedare de suveranitate și încă insistă pe integrarea în spațiul euro-atlantic, potrivit npr.org.

Vicepreședintele J.D. Vance a propus explicit înghețarea conflictului pe liniile teritoriale de azi, subliniind că atât ucrainenii, cât și rușii vor trebui să renunțe la o parte din teritoriile pe care le dețin în prezent. Pe 26 aprilie 2025, Putin a anunțat că a recuperat regiunea rusă Kursk, ocupată de forțele ucrainene din august 2024. Scenariul status quo ar presupune reluarea unor acorduri economice dintre SUA și Ucraina în privința mineralelor rare, precum și concesiile economice față de Kremlin prin garanții pentru exporturile rusești de cereale și îngrășăminte, potrivit rusi.org. Restabilirea acordurilor bilaterale comerciale și energetice dintre SUA și Rusia ar repositiona Marea Neagră ca arenă de cooperare limitată.

Acest scenariu ar presupune o pace fragilă, îndoielnică, cu semne mari de întrebare privind sustenabilitatea securității regionale pe termen lung. Ucraina ar putea fi lăsată cu teritorii pierdute, vulnerabilă în privința securității (Rusia solicită demilitarizarea) și cu o populație frustrată și demoralizată după o pace precară, similară cu situațiile post-sovietice din Georgia și Republica Moldova. Pentru Volodimir Zelenski, concesiile și retragerea sprijinului occidental ar invita Rusia la mai multă agresiune, potrivit theguardian.com. Pacea lui Trump ar putea semăna cu o nouă Yalta tacită, în care Marea Neagră ar fi împărțită informal în sfere de influență: Crimeea și Donbas sub control rusesc recunoscut de facto și restul Ucrainei va fi apărât în conformitate cu garanțiile internaționale ale NATO. „Pacea” ar putea fi temporară, doar pentru patru ani în cazul în care Donald Trump nu este reales/nu va fi lăsat să candideze pentru cel de-al treilea mandat sau dacă JD Vance nu câștigă alegerile prezidențiale și în schimb va veni la Casa Albă un președinte din Partidul Democrat. O pace grăbită și impusă riscă însă să nu prevină escaladarea războiului la nivel european și chiar mondial, ci doar să le amâne. Primul scenariu aduce *pacea rece* în Marea Neagră, dar și numeroase incertitudini cu privire la ordinea regională viitoare.

Turcia, ca membru NATO de prim rang și partener al Rusiei, va rămâne în continuare gardianul tradițional al Bosforului și Dardanelelor. Ankara are legături culturale cu Peninsula Crimeea (fost teritoriu otoman, cu o comunitate tătară turcofonă, iar regimul lui Erdogan și-a exprimat constant nerecunoașterea anexării Crimeei de către Rusia. Dar Turcia continuă să joace la două capete: a vândut drone Bayraktar Ucrainei, dovedindu-se utile în primele faze ale războiului, dar și-a intensificat comerțul cu Rusia. Potrivit atlanticcouncil.org și fpri.org, Turcia vede Marea Neagră într-o eventuală perioadă postbelică ca pe o oportunitate pentru a-și asigura securitatea energetică pe termen lung. Ankara a promovat inițiative regionale de securitate din anii 2000 (BLACKSEAFOR, Operation Black Sea Harmony) și a fost reticentă la prezența NATO în mare.

În cazul unui armistițiu sau a înghețării războiului, Marea Neagră va continua să fie o oportunitate pentru țările riverane, inclusiv pentru România. Țara noastră face progrese remarcabile în extragerea zăcămintelor de gaze offshore de la mare adâncime pentru a reduce dependența energetică față de gazul rusesc cumpărat prin intermediari.

Datele Transgaz, citate de Economica.net din februarie 2025, arată că România importă 10,8 milioane de metri cubi de gaze net. Mare parte din gaz este de proveniență rusească, transportat prin Turk Stream.

Cel mai notabil proiect este Neptun Deep, situat în sectorul românesc al Mării Negre, cu cea mai mare cantitate de zăcăminte de gaze descoperite în ultimii zeci de ani în această regiune. Potrivit reuters.com, în 2023, după ani de amânări și incertitudini legislative, consorțiul OMV Petrom (omvpetrom.com)-Romgaz (romgaz.ro) a anunțat decizia finală de investiție și a demarat lucrările cu platforme de foraj semisubmersibile, sisteme subacvatice și o conductă de transport către țărm la Tuzla, unde gazele vor fi prelucrate.

În martie 2025, a debutat forajul primelor sonde de producție. Prin exploatarea unuia dintre cele mai mari depozite de gaze din UE, cu rezerve recuperabile estimate la aproximativ 100 de miliarde de metri cubi, România își va dubla producția de gaze din 2027 prin Neptun Deep. Țara noastră va putea acoperi mai mult decât nevoile sale de consum (9-10 miliarde metri cubi anual) Din 2028, România ar putea deveni un exportator de gaze, decuplând UE de gazul rusesc. Țara noastră va construi centrale electrice pe gaze de 3,5 GW până în 2030, având potențialul de a deveni un jucător energetic de luat în seamă în Europa de Est.

România va întâmpina însă două mari provocări: mediul de operare în Marea Neagră poate fi afectat de condițiile meteo și de adâncime, și de securitate, de la minele marine rusești la riscul extinderii conflictului din cauza unei rachete rusești ce ar putea lovi infrastructura offshore.

Scenariul 2: Rusia înaintază spre Odesa și Transnistria. „Novorossia” este inevitabilă. Crește riscul izbucnirii unui război NATO-Rusia

Potrivit ISW, al doilea scenariu analizează perspectiva continuării și extinderii agresiunii ruse, în care

Moscova distruge statu quo-ul ucrainean și urmărește realizarea ambițiilor sale teritoriale maxime în regiunea pontică. Acest scenariu, deși mai riscant și mai puțin probabil pe termen scurt (dată fiind rezistența ucraineană și costurile ridicate), rămâne o posibilitate în planificarea strategică a statelor riverane.

Concret, el vizează o ofensivă rusă majoră în sud-vestul Ucrainei pentru capturarea orașului-port Odesa și crearea unui coridor terestru continuu până în regiunea separatistă Transnistria (Republica Moldova). Această „*variantă Novorossia*” ar îndeplini vechiul obiectiv imperial rus de a controla întreg litoralul nordic al Mării Negre, transformând Ucraina într-un stat fără ieșire la mare și punând implicit Republica Moldova la discreția Rusiei (flancată la est de Transnistria și la vest de falia carpatică). Președintele Putin a declarat recent că „*Novorossia este parte integrantă a Rusiei*”, purtătorul său de cuvânt definind explicit acest concept ca incluzând provinciile din estul și sudul Ucrainei – *Odesa, Mykolaiv, Zaporojie, Herson, Donețk, Lugansk, ba chiar și Harkiv și Dnipropetrovsk* – adică mult dincolo de teritoriile deja ocupate, potrivit FPRI și euromaidanpress.com. Aceste declarații evidențiază că, în viziunea Kremlinului, cucerirea Odesei și a întregului litoral ucrainean rămâne un deziderat dacă contextul militar-politic o va permite. Dmitri Medvedev, vicepreședintele Consiliului de Securitate al Rusiei, a mers și mai departe, susținând în 2024 că Rusia va trebui probabil să *ocupe Kievul* „mai devreme sau mai târziu” și a numit Odesa un oraș „istoric rusesc”- ISW - understandingwar.org.

Un atac asupra Odesei ar putea implica atât o ofensivă terestră dinspre est (dinspre Hersonul ocupat), cât și posibile desanturi amfibii sau acțiuni speciale de pe mare. Deja în 2023, Rusia a intensificat loviturile cu rachete asupra Odesei și a infrastructurii portuare ucrainene, *Putin confirmând în mod repetat că Odesa rămâne o prioritate militară, potrivit foreignpolicy.com*. Scopul ar fi nu doar strangularea economică a Ucrainei, ci și crearea premiselor pentru înaintarea spre vest. Conexiunea cu Transnistria ar putea fi utilizată pentru a amenința direct Chișinăul și a pune capăt aspirațiilor pro-occidentale ale Republicii Moldova – de altfel, planuri rusești de destabilizare a Moldovei au fost semnalate de serviciile occidentale, iar staționarea a 1.500 de soldați ruși în Transnistria oferă Moscovei un cap de pod strategic.

Dacă acest scenariu s-ar adevăra, efectele geostrategice ar fi majore: Marea Neagră ar deveni aproape în totalitate dominată de Rusia (cu excepția apelor teritoriale ale României, Bulgariei, Turciei și a unei fâșii de ape ucrainene la nord-vest, improbabil de menținut). NATO s-ar confrunța cu o frontieră maritimă mult extinsă cu Rusia, de la Delta Dunării până la țărmurile Georgiei, complicându-și considerabil apărarea flancului sud-estic.

O *Novorossie* reînviată ar asigura Rusiei controlul asupra unor resurse economice importante: Odesa este nu doar un port crucial, ci și un centru industrial și nod energetic. Regiunea Odesa găzduiește infrastructură de gaze și petrol, inclusiv legături cu rețele din România. În plus, un astfel de câștig teritorial ar putea fi prezentat în interiorul Rusiei drept *victorie strategică*, justificând propaganda războiului total. Însă atingerea acestor obiective ar presupune pentru Rusia depășirea unor obstacole militare considerabile.

Forțele ucrainene, susținute de Occident, au fortificat puternic regiunea Odesa, iar un atac frontal s-ar lovi de opoziția internațională vehementă. Cu toate acestea, temerea unui asemenea scenariu persistă. Cancelăriile occidentale iau măsuri preventive: de exemplu, Franța a semnat în 2023 un acord de cooperare militară cu Moldova și a promis sprijin neclintit președintei Maia Sandu, tocmai pentru a descuraja o extindere a conflictului spre țărmul Nistrului (eurasiareview.com și eurasia-review.com).

Dacă orașul Odesa este capturat de ruși ar echivala cu tăierea oricărei perspective imediate a Ucrainei de a mai adera la NATO sau UE (fiind lipsită de porturi și vulnerabilă), dar ar întări coeziunea alianței occidentale la Marea Neagră, care s-ar vedea nevoită să apere direct România și Bulgaria de un vecin rus la graniță. Per ansamblu, scenariul 2 ar transforma radical configurația puterii în bazinul Mării Negre: Rusia ar încerca să consacre *crearea regiunii „Noua Rusie”*, consolidându-și statutul de hegemon regional, iar NATO s-ar afla în postura de a gestiona o frontieră de nou Război Rece maritim, cu riscurile de escaladare aferente către cel de-al Treilea Război Mondial.

În cazul escaladării unui război dintre NATO și Rusia, perspectivele postbelice ar fi imprevizibile. Marea Neagră ar putea deveni un lac rusesc dacă Europa pierde. Dacă SUA intervin de partea Europei, ar intra nave de război NATO în Marea Neagră pentru a confrunța flota rusească, devenind un „lac NATO”, dar în funcție de doi factori:

1. Dacă Turcia, ca membru NATO, va dori să coopereze și să permită navelor de război NATO să pătrundă în Marea Neagră și nu se va ajunge la o situație nedorită - Ankara să se alieze cu Moscova în acest război mondial;
2. Dacă cel de-al Treilea Război Mondial va fi convențional și nu se va recurge la utilizarea armelor de distrugere în masă.

În prima fază a avansului rusesc către Odesa, NATO trebuie să își recalibreze prezența militară în zona Mării Negre, cu accent pe forțele navale și infrastructura strategică aliată din România și Bulgaria. Pe de o parte, Rusia, confruntată cu provocări neașteptate (atacurile ucrainene asupra bazei sale din Sevastopol și interdicția de a aduce nave suplimentare prin strâmtori), a căutat soluții pentru a-și conserva și fortifica Flota Mării Negre. Un semnal în acest sens este decizia din octombrie 2023 a Moscovei de a semna un acord cu autoritățile separatiste din Abhazia (Georgia) pentru înființarea unei noi baze navale permanente la Ociamcira (litoralul abhaz la Marea Neagră). Liderul abhaz Aslan Bzhania a confirmat că „*în viitorul apropiat va exista o bază permanentă a Marinei ruse în districtul Ociamcira*”, menită să „sporească nivelul capacității de apărare a Rusiei și a Abhaziei”, potrivit reuters.com.

Flota rusă rămâne o forță de luat în seamă, mai ales datorită submarinelor echipate cu rachete de croazieră Kalibr și Zircon, care pot lovi ținte terestre îndepărtate din poziții sigure, potrivit iss.europa.eu. În plus, Crimeea a fost transformată de Rusia într-o citadelă cu rol dublu: bastion defensiv (sisteme S-400, bastioane anti-navă) și *trambulină ofensivă* de pe care pot fi proiectate forțe în Mediterana, Orientul Mijlociu sau Balcanii.

Pe de altă parte, NATO a reacționat printr-un efort istoric de întărire a infrastructurii militare în statele sale riverane, în special România și Bulgaria, recunoscând vulnerabilitățile flancului estic de la Marea Neagră. România, în mod deosebit, a devenit un hub strategic aliat în regiune. La baza aeriană Mihail Kogălniceanu (lângă portul Constanța) au demarat în 2023 lucrări masive de extindere, menite să o transforme în *cea mai mare bază militară NATO din Europa*, depășind ca suprafață și capacitate baza Ramstein din Germania (balkaninsight.com). Investiția, estimată la 2,7 miliarde dolari, va permite găzduirea a până la 10.000 de militari (asta în cazul în care nu vor fi retrași de către administrația Trump) și personal civil până în 2030, conferind României un rol sporit în arhitectura de securitate a Alianței.

Kievul a cerut insistent comunității occidentale arme, muniții, echipamente și suport politic, pentru a echilibra decalajul față de forțele Moscovei. Acest apel a devenit și mai acut în contextul Mării Negre, unde blocada navală rusă și distrugerile infrastructurii au amenințat economia ucraineană și securitatea alimentară globală. Președintele Volodimir Zelenski a solicitat constant armament din ce în ce mai sofisticat pe măsură ce războiul a evoluat: inițial, sisteme antitanc și antiaeriene portabile; apoi artilerie grea și sisteme HIMARS; ulterior tancuri moderne occidentale (livrate începând cu 2023) și sisteme avansate de apărare antiaeriană (Patriot, IRIS-T); iar în 2024, focusul s-a mutat pe avioane de luptă (F-16) și rachete cu rază lungă. Fiecare prag a fost depășit treptat, pe fondul presiunilor ucrainene și al convingerii aliaților că sprijinul trebuie intensificat.

România și Bulgaria, ca state membre NATO riverane la Marea Neagră, au un rol esențial în conturarea arhitecturii de securitate a Alianței în această regiune. Dacă până acum un deceniu flancul sud-estic era considerat secundar față de cel nord-estic (Baltic), evoluțiile recente au plasat Bucureștiul și Sofia în prima linie a eforturilor NATO de consolidare a apărării colective. Bucureștiul a investit în propria securitate: a modernizat baza aeriană de la Mihail Kogălniceanu (unde deja din 2014 staționează prin rotație avioane NATO pentru poliție aeriană) și a găzduit sistemul antirachetă Aegis Ashore (operațional din 2016 la Deveselu), parte a scutului NATO. Militar, pe teritoriul României a fost dislocat din 2022 un Grup de Luptă Multinațional NATO (cu Franța ca națiune-cadru, incluzând trupe din Belgia, Țările de Jos, Luxemburg și Polonia). De asemenea, România a cooptat și alte prezențe aliate: Brigada 101 Aeropurtată a SUA a fost desfășurată temporar la bază în 2022-2023, iar forțe rotative americane sunt prezente constant la poligonul Cincu.

În concluzie, România și Bulgaria s-au mutat din postura periferică pe harta NATO într-una centrală pentru securitatea europeană. Prin investiții proprii în apărare și găzduirea de forțe și infrastructuri aliate, ele constituie astăzi *linia de demarcație* între spațiul euro-atlantic și zona de influență a Rusiei la Marea Neagră. Provocările persistă – ambele țări sunt expuse la amenințări hibride (cyber-atacuri, propaganda rusă, șantaj energetic, așa cum s-a văzut în cazul tăierii livrărilor de gaz rusesc către Bulgaria în 2022).

Concluzie

Regiunea Mării Negre traversează o perioadă definitorie, în care vechi dileme de putere și influență reapar într-un context nou, marcat de confruntare deschisă și reconfigurări strategice.

Din punct de vedere al dinamicii de putere, ne aflăm într-un echilibru fragil și contestat. Rusia, deși șubreziată militar de rezistența ucraineană, rămâne determinată să-și mențină prezența și avantajul în Marea Neagră, recurgând la strategii convenționale și hibride pentru a transforma zona într-un „*lac*” al influenței sale

(iss.europa.eu). NATO, la rândul său, a depășit ezitățile trecute și a adoptat o postură de implicare activă: a întărit flancul de sud-est, a integrat pe deplin România și Bulgaria ca piloni regionali de securitate și a început să elaboreze o viziune strategică specifică pentru Marea Neagră.

Viitorul Mării Negre se va scrie în funcție de rezultatul confruntării din Ucraina și de capacitatea actorilor implicați de a găsi un modus vivendi care să asigure securitatea, libertatea de navigație și prosperitatea comună a acestui bazin.

După funeraliile Papei Francisc de pe 26 aprilie 2025, Donald Trump a discutat timp de 15 minute cu Volodimir Zelenski. Pare a fi un progres în comparație cu întâlnirea încheiată catastrofal în Biroul Oval de la Casa Albă pe 28 februarie 2025 (Kyiv Independent).

Trump a declarat că atacarea orașelor cu rachete în ultimele zile îl face să creadă că Putin nu vrea să oprească războiul și îl duce de nas tot timpul, motiv pentru care trebuie tratat diferit, prin sancțiuni secundare și bancare.

„Prea mulți oameni mor”, a scris Trump pe rețeaua socială Truth Details.

Potrivit TASS, președintele rus Vladimir Putin i-a transmis emisarului lui Donald Trump, Steve Witkoff, că este gata să negocieze soluționarea conflictului din Ucraina „fără nicio condiție prealabilă”.

Președintele rus a afirmat la întâlnirea cu emisarul lui Donald Trump, Steve Witkoff, că „partea rusă este gata să reia procesul de negociere cu Ucraina fără nicio condiție prealabilă”, a declarat Dmitri Peskov, purtătorul de cuvânt al președinției ruse.

Bibliografie:

- Edward Black & Sidharth Kaushal (2025). *Black Sea Significance to European Security*. RUSI Commentary, 14 April 2025 - rusi.org;
- Marek Gallo (2024). *Black Sea Security: A New Partnership Between Bulgaria and Romania...* Finabel, 22 Aug 2024 - finabel.org.
- Reuters (2025). *Drilling starts on Romanian Black Sea offshore gas project that challenges Russia*, 25 Mar 2025 - reuters.com.
- Euronews (2024). *Trump urges immediate ceasefire in Ukraine... suggests NATO role rethinking*, 9 Dec 2024 - euronews.com.
- NPR / Willem Marx, Alex Leff (2025). *Trump says Zelenskyy will prolong war by rejecting Russian control of Crimea*, NPR, 23 Apr 2025- npr.org.
- Euromaidan Press (2025). *ISW: Russia maintains claims on unoccupied Ukrainian territories despite peace talks*, 17 Mar 2025 - euromaidanpress.com.
- The Guardian / Luke Harding, Dan Sabbagh (2025). *Zelenskyy urges western allies "not to drop the ball" when Trump returns*, 9 Jan 2025 - theguardian.com.
- Foreign Policy / Reid Standish (2024). *Ukraine's War Could Break Apart Moldova and Transnistria for Good*, 21 Mar 2024 - foreignpolicy.com.
- FPRI / Antonia Colibasanu (2024). *Turkey's Evolving Geopolitical Strategy in the Black Sea*, 4 Dec 2024 - fpri.org.
- Convenția de la Montreux -1936-Convention-Regarding-the-Regime-of-the-Straits.pdf.

SECURITATE ȘI REZILIENȚĂ- BRAZILIA

Jorge MARINHO
(Portugalia)Júlio VENTURA
(Portugalia)Lourenço RIBEIRO
(Portugalia)

Influență și operațiuni psihologice în contextul jocurilor de război: focus pe Brazilia¹

Abstract

Prezența operațiunilor de influență în strategia de război constituie nucleul acestui articol, acoperind aspecte legate atât de mediul informațional, cât și de operațiunile cognitive/psihologice. În acest scop, sunt abordate nivelurile tactic, operațional și strategic.

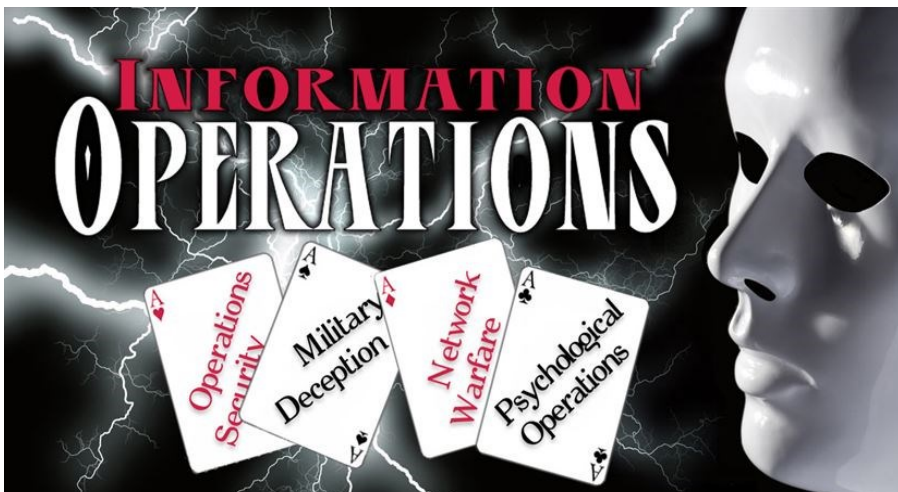
Pe lângă cercetarea bibliografică, acest articol este și rezultatul unui interviu exclusiv cu căpitanul de marină, Alexandre Tito Xavier (Ret. / Forțele Armate Braziliene). Astfel, articolul evidențiază în special situația actuală a Braziliei, în ceea ce privește strategia de război în general și, în mod specific, în raport cu utilizarea operațiilor psihologice.

Cuvinte cheie: Brazilia; operațiuni cognitive/psihologice; operațiuni de influență; operațiuni informaționale; strategii de război.

Introducere

Acest articol este rezultatul unei cercetări bibliografice și al unui interviu exclusiv cu căpitanul de marină, Alexandre Tito Xavier* (Ret. / Forțele Armate Braziliene). Este un expert distins în Brazilia, în domeniul strategiilor de război, cu o vastă experiență în domeniul informațiilor (Quem Sou), evidențiindu-se:

- din 2021 până în prezent – Cercetător în Ministerul Apărării (Brazilia);

Sursa: <https://airpowerasia.com/2020/04/20/cyber-space-tool-for->

¹Articolul este publicat cu acordul autorilor, după ce a fost publicat anterior în <https://uscpublicdiplomacy.org/blog/influence-and-psychological-operations-within-context-wargames> (20.03.2025) și în <https://ia-forum.org/Files/Influence%20and%20Psychological%20Operations%20within%20the%20Context%20of%20Wargames.pdf>.

- din 2020 până în prezent – Instructor la Centrul de Strategii de Război la Școala de Război Naval (Brazilia);
- 2018-2020 – Director adjunct al Centrului Tehnologic al Marinei (São Paulo, Brazilia);
- 2015-2017 – Comandant al Bazei Navale din Rio de Janeiro (Brazilia).

Acest articol este construit în jurul strategiilor de război pentru care nu există o singură definiție general acceptată (Wargaming Handbook august 2017, p. 5). Prin urmare, în cadrul acestei lucrări, o strategie de război este considerată a fi un model în care oamenii iau decizii, într-un mediu sintetic marcat de conflict sau competiție, și în care devin conștienți de consecințele deciziilor lor și pot reacționa în funcție de astfel de schimbări (Perla 19 septembrie 2022). Această definiție cuprinde două cuvinte cheie: oameni și decizii (Perla 19 septembrie 2022).

Un aspect esențial al războiului implică luarea deciziilor într-un mediu advers, confruntându-se cu stres, pericol, imprevizibilitate și incertitudine (Work, Selva 8 decembrie 2015). Eficacitatea strategiilor de război constă practic în includerea jucătorilor care iau decizii în raport cu cele mai bune acțiuni ale lor, luând în considerare circumstanțele și reacția așteptată a adversarului (Work, Selva 8 decembrie 2015). Pe lângă actorii ostili, strategiile de război ar trebui să includă și fiecare factor „opozant” care creează rezistență la un plan (Wargaming Handbook august 2017, p. 5). Strategiile de război constau din următoarele elemente: scopuri și obiective; cadru și scenariu; jucători / decizii; simulare; reguli, proceduri și decizii judecătorești; date și surse; personal de sprijin și experți în domeniu; analiză (Wargaming Handbook august 2017, pp. 7-8).

Strategiile de război sunt potrivite pentru investigarea proceselor decizionale ale jucătorilor, a acelor aspecte care consideră că le-au determinat deciziile și a modului în care aceste procese sunt interconectate (Perla 19 septembrie 2022). Jocul se desfășoară în mintea acestor jucători (Perla 19 septembrie 2022). În esență, strategiile de război sunt considerate acte de comunicare care au loc, într-un mod structurat, între experți (Vatne, et alii 19 septembrie 2022).

Ca parte a strategiilor de război, acest articol se concentrează în special pe unele care sunt integrate în operațiunile informaționale, și anume operațiunile cognitive / operațiunile de influență (Panwar 2024, p. 4). În acest domeniu, vor fi evidențiate și operațiunile psihologice (Psyops) (Panwar 2024, p. 4). În ceea ce privește tipurile de război în discuție, există o anumită incertitudine conceptuală, din mai multe motive, cum ar fi dificultatea de a securiza sferele respective.

Într-o societate democratică, factorii de decizie ar trebui să fie conștienți de faptul că se află într-un mediu pe care actori neutri, prietenoși și ostili (civili și militari) încearcă să-l modeleze (Centrul German de Strategii de Război). Toți acești actori sunt hotărâți să exercite influență (Centrul German de Strategii de Război). În realitate, ca parte a unui conflict militar sau chiar în perioade considerate a fi pe timp de pace, operațiunile militare pot fi desfășurate cuprinzând mai multe tipuri de ținte, cum ar fi următoarele: indivizi (factori de decizie militari și politici); grupuri; vaste de segmente ale populației unei țări. Toate aceste ținte, în principiu, pot fi influențate direct sau indirect prin diverse mijloace (de exemplu, comunicarea interpersonală și mass-media). Toate acestea pot fi prezente în jocurile de wargaming. În sfera jocurilor de wargaming, operațiunile de influență constituie elementul central al acestui articol. În contextul actual, influența înseamnă capacitatea de a produce un efect asupra caracterului sau comportamentului cuiva sau efectul în sine (Manualul de Jocuri de Wargaming pentru Influență 2023, p. 123). (Această definiție poate fi găsită în Dicționarele Oxford Learner's / Influență).

Există diverse tipuri de jocuri de război, cum ar fi următoarele: exerciții asistate de calculator; exerciții cu scenarii; exerciții cu hărți pe masă (Wargaming). Jocurile de război pot fi găsite la nivel tactic, operațional și strategic (Wargaming). La toate aceste niveluri, adoptarea deciziilor este un aspect esențial. Trebuie adăugat că nivelurile tactic, operațional și strategic nu sunt complet separate (Doctrina pentru Forțele Armate ale Statelor Unite, 12 iulie 2017, p. I-7). În mediul global actual, aceste niveluri sunt interconectate în moduri complexe (Perla, Markowitz 2009, p. 1). În acest sens, experții vorbesc chiar și despre jocuri pe mai multe niveluri (Perla, Markowitz 2009, p. 1). Acesta este un subiect pentru care NATO, de exemplu, a manifestat interes (Dobias, Nelson 2023).

La nivelul strategic al adoptării deciziilor, se determină obiectivele conflictului și starea finală (Perla, Markowitz 2009, p. 14). La nivelul tactic al conflictului, forțele opuse interacționează direct (Perla, Markowitz 2009, p. 14). Aici avem ceea ce este cunoscut sub numele de motorul schimbării (Perla, Markowitz 2009, p. 14). Nivelul operațional, care se află deasupra celui tactic și sub cel strategic, leagă obiectivele schimbării de motorul schimbării (Perla, Markowitz 2009, p. 14). Nivelul operațional cel în care factorii de decizie

evaluatează schimbările care au avut loc, determinând în același timp ce mijloace pot contribui la rezultatul tactic și cum toate acestea pot contribui la producerea schimbărilor specificate de strategii (Perla, Markowitz 2009, p. 14).

Strategia de război este considerată în prezent un instrument de o importanță semnificativă, atât în sfera militară, cât și în cea civilă, în special în ceea ce privește factorii de decizie politică (Rolul esențial al strategiilor de război în apărare, 17 noiembrie 2023). Strategia de război face parte din structurile curriculare ale diferitelor universități civile și militare (Bae, 16 decembrie 2020), precum și din programele de Educație Militară Profesională (PME) (Walters, 2021). Acest tip de strategie este o metodă credibilă dovedită pentru dezvoltarea leadership-ului, în domeniul militar, de la nivel tactic la nivel strategic, la un cost relativ scăzut, comparativ cu exercițiile care implică sute sau mii de militari (Arias, Klay, decembrie 2017, p. 7).

Monk (7 octombrie 2024) susține că organizațiile militare ar trebui să își sporească interesul pentru strategiile de război la nivel strategic, ai căror participanți includ nu doar personal militar, ci și alte persoane cu funcții cheie, cum ar fi profesioniști din serviciile de informații, diplomați și factori de decizie economică. În acest tip de joc, jucătorii sunt chemați să ia decizii care, deși depășesc în mare măsură manevrele de pe câmpul de luptă, acoperă următoarele, printre altele: modelarea percepțiilor internaționale; negocierea alianțelor și gestionarea sancțiunilor economice (Monk, 7 octombrie 2024).

Strategiile de război și mediul informațional

În esență, puterea informațională militară se rezumă la capacitatea de a-ți exercita propria voință sau influență asupra unui adversar, prin generarea, conservarea, negarea sau proiectarea informațiilor (Reese, august 2020, p. 32). În Statele Unite (SUA), Departamentul Apărării a acordat o atenție din ce în ce mai mare mediului informațional, același lucru având loc și în țări concurente precum China și Rusia, în special în cea din urmă (Paul, et alii 2020, p. x). Importanța mediului informațional în război ar trebui să justifice proeminența sa în strategia de război (Paul, et alii 2020, p. 27).

Jocurile de război, de exemplu, ca parte a Corpului Pușcașilor Marini ai SUA, trebuie să acopere o varietate de capacități legate de informații, printre altele, următoarele: operațiuni civil-militare; operațiuni cibernetice; sprijin în apărare pentru diplomația publică; informații; înșelăciune militară (Paul, et alii 2020, p. xi). De asemenea, în ceea ce privește strategia de război ale Corpului Pușcașilor Marini, ar trebui să subliniem mecanismele care permit integrarea efectelor operațiunilor în mediul informațional asupra populațiilor necombatante (Paul, et alii 2020, p. xi). Printre altele, observăm următoarele funcții ale operațiunilor în mediul informațional: influențarea publicului țintă străin; înșelarea publicului țintă străin; informarea publicului intern și internațional (Chawk aprilie 2020, p. 10).

Operațiunile de jocuri de război în mediul informațional oferă Corpului Pușcașilor Marini o perspectivă holistică asupra mediului informațional (Paul, et alii 2020, p. 11). Aceasta, deși este relevantă pentru sfera fizică a războiului, este legată în principal de sferele mentală și morală (Paul, et alii 2020, p. 27). Aceste două din urmă sfere sunt prezente predominant în mediul informațional și, prin urmare, sunt influențate prin operațiunile din acest mediu (Paul, et alii 2020, p. 39).

Cele trei sfere menționate anterior sunt, într-o măsură mai mare sau mai mică, prezente în strategia de război; cu toate acestea, cea mai importantă este moralul (Paul, et alii 2020, p. 35). Pentru a putea învăța impactul operațiunilor în mediul informațional prin intermediul strategiilor de război, trebuie să luăm în considerare cele trei sfere: în special, spre deosebire de mișcarea fizică și luptă, acțiunile ar trebui să permită producerea de efecte non-fizice (Paul, et alii 2020, p. 35).

Deși războiul informațional poate fi considerat o sub-partă a operațiunilor în mediul informațional, acesta are loc în perioade de competiție, fără a fi un conflict armat, precum și în timpul războiului, cu scopul de a domina mediul informațional într-un spațiu și timp date (Theohary, 29 noiembrie 2024). În prezent, în societatea noastră, practic toată lumea face parte din mediul informațional digital (Havel, 20 martie 2023). În contextul erei digitale, războiul informațional este o preocupare pentru mai mulți experți, care avertizează asupra actorilor rău intenționați care manipulează opinia publică, prin intermediul mass-media și asupra guvernelor lor destabilizatoare, printre alte motive de îngrijorare (Saari, et alii, iunie 2024, p. 439).

Pentru a contracara activitățile de influențare a informațiilor, este nevoie de comunicatori instruiți și educați corespunzător (Saari, et alii, iunie 2024, p. 439). De exemplu, în ianuarie 2024, 27 de oficiali finlandezi din diverse ministere și agenții au participat la un exercițiu de război informațional (Saari, et alii, iunie 2024, p. 439).

Pentru cei care studiază domeniile apărării și securității, planificarea operațiunilor informaționale, ca parte a strategiei de război, îmbunătățește procesul de învățare (Emmel, mai 2020, p. 60). De asemenea, ca

exemplu a ceea ce se poate realiza în cadrul strategiei de război, pentru a contracara narațiunile contradictorii, echipele folosesc rețelele sociale pentru a ajunge la anumite categorii de public țintă, adaptându-se în același timp la schimbările care apar în mediul informațional (Emmel, mai 2020, pp. 60-61). Mai exact, în 2019, la Academia Națională de Apărare (Riga, Letonia) a avut loc punerea în aplicare a unei strategii de război, în cadrul căruia s-au analizat narațiunile de instruire, proiectare și recepționare, pentru a rezista împotriva influenței maligne (David, DeRosa, 16 ianuarie 2020). Strategia de război poate servi, de asemenea, la aprofundarea modului în care statele utilizează dreptul în spațiul informațional, acționând sub pragul unui conflict armat, în vederea obținerii unor avantaje (Emmel, mai 2020, p. 61). Conform lui Starling, zona gri se referă la un set de activități, printre altele, operațiuni de influențare, care au loc între pace și război. Aceste activități pot fi desfășurate atât de actori statali, cât și non-statali (Starling, februarie 2022). Mai exact, există strategii de război din zona gri care cuprind acțiuni informaționale (Pettyjohn, Wasser 2019, pp. 3 / 49)).

Influența în strategia de război

Scopul Centrului German de Strategii de Război este de a înțelege influența și de a găsi modalități prin care societățile democratice să devină mai rezistente la influențele ostile sau dăunătoare (Centrul German de Strategii de Război). Influența străină asupra societăților democratice constituie baza campaniilor coercitive militare și non-militare, cu impact asupra atitudinilor și comportamentelor diferitelor audiențe (Centrul German de Strategii de Război).

Nick Joad, Director al Departamentului de Știință și Tehnologie / Ministerul Apărării din Marea Britanie, consideră că, în ceea ce privește multe activități din domeniile apărării și securității, comportamentul uman este de o importanță semnificativă (Influence Wargaming Handbook 2023, p. iii). Acest expert subliniază faptul că succesul operațional trece prin influențarea percepțiilor, atitudinilor și comportamentelor unei varietăți de audiențe (Influence Wargaming Handbook 2023, p. iii). N. Joad afirmă că asistăm la o schimbare rapidă a caracterului războiului, datorită progresului tehnologic în evoluție și diseminării informațiilor (Influence Wargaming Handbook 2023, p. iii).

În ceea ce privește operațiunile militare, mediul informațional este cel mai accelerat dintre toate mediile (Katolin, George, aprilie 2020, p. 85). Conform NATO, mediul informațional, pe lângă informația în sine, include și indivizi, organizații și sisteme care primesc, procesează și emit informații, precum și spațiul cognitiv, fizic și virtual în care se desfășoară toate acestea. (Influence Wargaming Handbook 2023, p. 124) Mediul informațional are la dispoziție mijloace care pot produce efecte letale sau neletale (Reese, august 2020, p. 36).

Nick Joad consideră că adversarii și concurenții Marii Britanii urmăresc să slăbească coeziunea politică, precum și reziliența socială și economică, prin activități centrate pe informație care vizează afectarea convingerilor, atitudinilor și comportamentelor publicului la scară globală (Influence Wargaming Handbook 2023, p. iii). Jocurile de război sunt deosebit de potrivite pentru investigarea influenței. Totuși, pentru a realiza acest lucru și a preveni anumite riscuri, totul trebuie condus corect (Influence Wargaming Handbook 2023, pp. v-vi).

În ceea ce privește Doctrina Apărării din Marea Britanie, recunoașterea importanței publicului este legată de includerea acțiunii integrate (Influence Wargaming Handbook 2023, p. 1). O astfel de acțiune echivalează cu orchestrarea activităților militare în fiecare domeniu operațional, orientate către public, în sincron cu activități non-militare, pentru a influența atitudinile și comportamentele anumitor publicuri, în scopul obținerii unor rezultate pozitive (Influence Wargaming Handbook 2023, p. 1).

Influența se obține prin crearea de efecte în fiecare dimensiune a mediului informațional (Influence Wargaming Handbook 2023, p. 1). Efectele influenței acoperă și corelează, între ele, nivelurile tactic, operațional și strategic al operațiunilor (Influence Wargaming Handbook 2023, p. 4). Trebuie subliniat faptul că activitățile care produc efecte de influență și comportamentale sunt mai extinse decât operațiunile militare exclusiv cinetice (Influence Wargaming Handbook 2023, p. 7). Comparativ cu jocurile de război convenționale, strategiile de război de influență se bazează pe diferiți factori, cum ar fi următorii: atitudini; comportamente; credințe și culturi nenegociabile; motivații în luarea deciziilor; guvernare; constrângeri naționale; permisiuni și politici; capacitatea de influență a mass-media; informare și dezinformare (Influence Wargaming Handbook 2023, p. 16). Nu este fezabil să se includă toți factorii menționați anterior într-o strategie de război, motiv pentru care aceasta trebuie să se concentreze doar pe cei considerați vitali pentru atingerea anumitor scopuri și obiective (Influence Wargaming Handbook 2023, p. 16).

În strategiile de război de influență, fiecare parte va fi probabil formată din jucători care nu au interacționat niciodată înainte și care provin din diverse domenii, așa cum se poate întâmpla cu personalul

militar, diplomați, influenceri sociali și miniștri de finanțe (Influence Wargaming Handbook 2023, p. 27). Deși strategiile de război de influență pot avea loc în contextul unui război, majoritatea se desfășoară pe perioade extinse de rivalitate constantă, intercalate cu conflicte (Influence Wargaming Handbook 2023, p. 28).

În războiul de influență, este deosebit de important să se cunoască perspectivele publicului, deoarece obținerea de date credibile în această privință nu este ușoară (Influence Wargaming Handbook 2023, p. 33). În ceea ce privește problema în discuție, chiar dacă există baze de date, atitudinile și comportamentele se pot schimba rapid, ceea ce face dificilă evaluarea impactului acțiunilor întreprinse în cadrul strategiilor de război (Influence Wargaming Handbook 2023, p. 33).

O gamă largă de actori pot participa la strategiile de război de influență, cu activități care estompează diferențele dintre nivelurile tactic, operațional și strategic (Influence Wargaming Handbook 2023, p. 37). Trebuie subliniat faptul că, în strategiile de război de influență, o singură persoană sau entitate poate afecta economii sau mase întregi de public, precum și eficacitatea unei brigăzi inamice, de exemplu, prin dezinformare (Influence Wargaming Handbook 2023, p. 37).

Există incertitudine în domeniul comunicării, în măsura în care nu există o garanție absolută că efectele produse de mesaje asupra publicului țintă se ridică la nivelul dorit de către emițător (Influence Wargaming Handbook 2023, p. 39). Pentru a crea efectele dorite în strategiile de război de influență, jucătorii pot avea la dispoziție mai multe mijloace legale sau ilegale, cum ar fi influențarea opiniei publice prin dezinformare, precum și hacking-ul și deep-faking-ul conturilor de socializare prin pirateria software (Influence Wargaming Handbook 2023, p. 41). Efectele pot fi produse pe termen scurt, mediu sau lung.

Operații cognitive/psihologice

Chiar dacă acesta nu este un fenomen nou, având în vedere că a fost abordat cumva acum aproximativ 2.500 de ani (Kuo 26 martie 2007, p. 5) în China de către Sun Tzu (Panwar 2024, p. 1), războiul cognitiv este considerat un concept emergent în sfera militară și academică (Deppe, Schaal 1 noiembrie 2024). NATO, printre alte organizații, reflectă asupra impactului tipului de război menționat anterior asupra strategiilor de război (Allied Command Transformation Develops the Cognitive Warfare Concept to Combat Disinformation and Defend Against “Cognitive Warfare” 3 iulie 2024).

În prezent, există incertitudine conceptuală cu privire la războiul cognitiv (Deppe, Schaal 1 noiembrie 2024). Cu toate acestea, acest tip de război poate fi considerat o abordare strategică a conflictelor fără a recurge la violență fizică, pentru a schimba percepțiile și a influența procesele de gândire (Putter 15 decembrie 2024). Ca parte a acestui proces, există o transformare în armă a conținutului asimilat de către oameni (Putter 15 decembrie 2024). Scopul războiului cognitiv este de a modela comportamentele adversarilor și, în acest scop, de a stabili anumite elemente cognitive ca obiective (de exemplu: atitudini, credințe și înțelegeri) (Putter 15 decembrie 2024). Războiul cognitiv operează în sferile societății și politicii, utilizând tactici psihologice, cu scopul de a atinge obiective strategice (Putter, 15 decembrie 2024). În domeniul militar, operațiunile cognitive includ diverse capacități, cum ar fi următoarele: operațiuni PSYOP (operații psihologice); informare publică (pentru a influența publicul intern și extern); operațiuni civil-militare (în scopul de a avea influență asupra populației civile) (Panwar 2024, pp. 3-4). Războiul cognitiv poate fi purtat prin intermediul mass-media, în general, inclusiv prin intermediul rețelelor sociale (Cao et alii, 20 mai 2021). Conform lui Schrijver (3 noiembrie 2024), operațiunile psihologice pot fi înțelese ca activități care, în perioade de conflict, utilizează metode de comunicare, precum și alte mijloace; în raport cu anumite publicuri țintă, aceasta are ca scop influențarea percepțiilor, atitudinilor și comportamentelor pentru a atinge anumite obiective politice și militare. PSYOP, care pot include ținte precum forțele inamice și populațiile civile, printre alte categorii de public, pot slăbi voința inamicului sau pot spori sprijinul aliaților (Schrijver, 3 noiembrie 2024).

La sfârșitul secolului al XX-lea, în ceea ce privește Forțele Armate ale SUA, au existat persoane care au recomandat includerea PSYOP în jocurile de război și simulările asistate de calculator (Goldstein, Findley, septembrie 1996, p. 46). În prezent, și în realitate, PSYOP sunt prezente în jocurile de război care contribuie la antrenarea Forțelor de Operațiuni Speciale ale Armatei SUA (Plotkin, Plotkin, decembrie 2021, p. v). Jucătorii PSYOP examinează populațiile relevante, creează și trimit mesaje către anumite ținte, cu scopul de a le modifica favorabil comportamentul (Plotkin, Plotkin, decembrie 2021, p. 20). Cu sediul central la Universitatea din Maryland (SUA), există o companie specializată în jocuri politico-militare care își propune, printre alte aspecte, să evalueze impactul PSYOP (Customized Wargames. Expert Access).

În secolul XXI, capacitatea Indiei în sfera jocurilor de război este consolidată prin integrarea PSYOP (Jain, 8 mai 2024). Acest lucru oferă trupelor instrumente vitale pentru a înțelege și a face față operațiunilor de propagandă și manipulare adverse (Jain, 8 mai 2024).

Perspectiva căpitanului de marină Tito Xavier despre Brazilia

Într-un interviu exclusiv pentru acest articol, căpitanul de marină, Tito Xavier, afirmă că Ministerul Apărării din Brazilia, sub care operează Forțele Armate, a acordat recent o importanță mai mare strategiilor de război; acest lucru se poate observa în creșterea considerabilă a numărului celor analitice desfășurate. În acest scop, interviuatul a subliniat faptul că Marina a fost pionieră în organizarea primului curs despre strategiile de război, în cadrul Ministerului Apărării. În ceea ce privește cursul respectiv, acest ofițer își amintește că a fost unul dintre instructori și inițiatori, împreună cu comandantul William, șeful Centrului de Jocuri de Război / Școlii de Război Naval al Marinei Braziliene, ceea ce a contribuit la creșterea importanței acestei metodologii în cadrul Forțelor Navale. După cum a remarcat căpitanul de marină, Tito Xavier, acest curs a stârnit interes în diverse sectoare ale apărării din Brazilia. Din punctul de vedere al acestui expert, conceptul de strategie de război trebuie standardizat în cadrul Forțelor Armate braziliene, deoarece există linii de gândire care diferă între acestea, împiedicând astfel interoperabilitatea.

Persoana interviuată consideră că, în țara sa, în ceea ce privește strategiile de război, operațiunile psihotrope sunt din ce în ce mai importante, în ciuda faptului că în prezent sunt limitate la nivel tactic și operațional. (Acest ofițer adaugă că există condiții potrivite pentru desfășurarea jocurilor de război la niveluri decizionale superioare).

Progres (Progresso): unul dintre cuvintele care apar pe steagul Braziliei și care se poate aplica și strategiilor de război.

Căpitanul de marină, Tito Xavier, subliniază că, în contextul Braziliei, cei care activează în PSYOP sunt prezenți în strategiile de război educaționale, consolidând cunoștințele despre procesul de planificare comună între Forțele Armate ale Braziliei, precum și în cele analitice, analizând anumite planuri operaționale sau strategice.

Acest interviuat oferă exemplul strategiilor de război care simulează PSYOP și care încearcă să influențeze opinia unui public țintă, astfel încât respectivul public să fie pentru sau împotriva unei anumite părți formate din jucători, încercând în același timp să slăbească voința părții adverse de a lupta. Relativ la tipul de strategii analizate, el subliniază rolul serviciilor de informații, prin consilierea în selectarea profilului adversarilor, precum și în alegerea unui public care se dorește a fi influențat.

Căpitanul de marină, Tito Xavier, consideră că succesul operațional crește atunci când influența poate fi exercitată asupra percepțiilor, atitudinilor și comportamentelor anumitor publicuri țintă. Acest expert adaugă că, în lumea în care trăim în prezent, oponenții încearcă să afecteze coeziunea politică, diminuând în același timp reziliența economică și socială a țării vizate. El susține că reprezentanții guvernului ar trebui să participe la strategii de război politice, pentru a face simularea mai realistă. Ofițerul afirmă în continuare că, întrucât jocurile de război sunt simulări ale unor situații reale, ipotetice și, uneori, fictive, ar fi înțelept să se ia în considerare aspecte geopolitice/geostrategice actualizate, cu scopul de a oferi jocului o autenticitate și legitimitate sporite, oferind în același timp jucătorilor o imersiune/implicare sporită, în ceea ce privește scenariul prezentat.

Interviutatul deplânge faptul că factorii de decizie politică din Brazilia, practic în toate domeniile, inclusiv în domeniul securității, apărării și relațiilor externe, nu sunt conștienți de faptul că metodologia strategiilor de război este importantă și eficientă pentru analizarea problemelor complexe, a strategiilor și a politicilor din domeniile pe care le conduc. Cu toate acestea, acest ofițer este convins că această situație se va schimba pe termen mediu.

Acest interviuat afirmă despre comunitatea academică din Brazilia, că ar putea contribui la crearea/proiectarea strategiilor de război, îmbunătățind în același timp rezultatele acestora; cu toate acestea, acest subiect este încă în stadii incipiente în universitățile braziliene. Potrivit căpitanului de marină, Tito Xavier, această dificultate a fost atenuată de contribuția Laboratorului de Simulare a Scenariilor al Școlii de Război Naval; totuși, din punctul de vedere al acestui expert, mai sunt multe de făcut. În acest sens, el subliniază în continuare că a creat primul și, la momentul acestui interviu, singurul curs de strategii de război pentru persoane din afara atribuțiilor Ministerului Apărării, deoarece a ținut prelegeri personalului militar și al forțelor de securitate civile. După cum a remarcat interviuatul, interesul pentru acest subiect este în creștere în Brazilia.

Concluzie

În prezent, strategiile de război sunt, în general, subiect de interes atât în sfera militară, cât și în cea civilă.

Mai exact, importanța tot mai mare a operațiunilor cognitive/de influență și a operațiunilor psihotrope, ca parte a războiului informațional, se reflectă în strategiile de război, la nivel tactic și operațional. În realitate, în contextul păcii sau al războiului, tipurile de operațiuni menționate anterior pot cuprinde diverse ținte, cum ar fi indivizi (factori de decizie militari și politici), grupuri și segmente vaste ale populației unei țări. În acest scop, pot fi utilizate mai multe mijloace, în special mass-media tradițională și, în zilele noastre, rețelele sociale, pentru a ține pasul cu progresul tehnologic. Toate aceste instrumente servesc la diseminarea mesajelor formulate în mod corespunzător de către profesioniști competenți, fiind adesea necesare echipe multidisciplinare și interdisciplinare. Toate acestea ar trebui să fie prezente în strategiile de război de influență. În acestea, în principal la nivel strategic, ar trebui să participe nu doar personalul militar, ci și civili, printre alții, diplomați, profesioniști din serviciile (contra)informații și anumiți membri ai guvernului. Strategiile de război pot servi la simularea modului de influențare a factorilor de decizie străini și de protejare a factorilor de decizie interni de influențele internaționale, în contexte care implică concurență sau conflict armat.

Forțele Armate braziliene țin pasul cu tendința internațională de a aprecia din ce în ce mai mult nu doar strategiile de război în general, în special pionieratul marinei, ci și, în mod specific, prezența informației/ operațiunilor psihologice. Acest ultim aspect este observat în principal la nivel tactic și operațional, dar nu atât de mult la un nivel decizional superior, chiar dacă acum există condiții favorabile pentru ca acest lucru să aibă loc.

În Brazilia, trebuie să facem factorii de decizie din ce în ce mai conștienți de importanța și eficacitatea metodologiei jocurilor de război, în raport cu analiza problemelor, strategiilor și politicilor complexe, și anume în sferile Relațiilor Externe, Apărării și Securității. Această situație se poate îmbunătăți pe termen mediu.

Deși acest lucru nu s-a întâmplat încă, așa cum s-ar spera, comunitatea academică braziliană ar putea contribui la dezvoltarea strategiilor de război, pentru început, de exemplu, prin participarea la crearea/proiectarea acestora. În acest sens, trebuie să subliniem rolul Laboratorului de Simulare a Scenariilor al Școlii de Război Naval. Toate acestea și multe altele ar trebui să fie însoțite de o reflecție aprofundată asupra relației dintre simulare și realitate.

Bibliografie:

- Alexandre Tito Xavier. Retrieved 27.2.2025 from https://br.linkedin.com/in/alexandre-tito-xavier-3b48921a9?trk=public_post_feed-actor-name
- Allied Command Transformation Develops the Cognitive Warfare Concept to Combat Disinformation and Defend Against "Cognitive Warfare" (July 3, 2024). Retrieved 22.2. 2025 from <https://www.act.nato.int/article/cogwar-concept/>
- Arias, J., Klay, C. (December, 2017). *Insurgent Uprising: An Unconventional Warfare Wargame*. Retrieved 8.2.2025 from <https://apps.dtic.mil/sti/trecms/pdf/AD1053056.pdf>
- Bae, S. (December 16, 2020). *Establishing a Wargaming Insurgency at the University*. Retrieved 5.2.2025 from <https://www.rand.org/pubs/commentary/2020/12/establishing-a-wargaming-insurgency-at-the-university.html>
- Cao, K., et alii (May 20,2021). *Countering Cognitive Warfare: Awareness and Resilience*. Retrieved 22.2.2025 from <https://www.nato.int/docu/review/articles/2021/05/20/countering-cognitive-warfare-awareness-and-resilience/index.html>
- Chawk, F. (April 2020). *Marine Corps Information Operations Center*. Retrieved 20.2.2025 from <https://www.mca-marines.org/wp-content/uploads/MCG-April-2020.pdf>
- Customized Wargames. Expert Access. Retrieved 21.2.2025 from <https://www.icons.umd.edu/government/wargaming>
- David, A., DeRosa, J. (January 16, 2020). *Wargaming Contested Narratives in an Age of Bewilderment*. Retrieved 20.2.2025 from <https://thestrategybridge.org/the-bridge/2020/1/16/wargaming-contested-narratives-in-an-age-of-bewilderment>
- Deppe, C., Schaal, G. (November 1, 2024). *Cognitive Warfare: A Conceptual Analysis of the NATO ACT Cognitive Warfare Exploratory Concept*. Retrieved 22.2.2025 from <https://www.frontiersin.org/journals/big-data/articles/10.3389/fdata.2024.1452129/full>
- Dobias, P., Nelson, J. (2023). *Multilayer Wargames: Lessons from Gaming Intermediate Force Capabilities*. Retrieved 10.2.2025 from <https://wargaming.hoover.org/file/8822/content>
- Doctrine for the Armed Forces of the United States (July 12, 2017). Retrieved 7.2.2025 from <https://irp.fas.org/doddir/dod/jp1.pdf>

- Emmel, D. (May 2020). *Who's Got the Game?* Retrieved 19.2.2025 from <https://www.mca-marines.org/wp-content/uploads/Who%E2%80%99s-Got-Game.pdf>
- *German Wargaming Center*. Retrieved 17.2.2025 from <https://www.germanwargamingcenter.eu/en>
- Goldstein, F., Findley, B. (September 1996). *Psychological Operations: Principles and Case Studies*. Retrieved 22.2.2025 from https://www.airuniversity.af.edu/Portals/10/AUPress/Books/B_0018_GOLDSTEIN_FINDLEY_PSYCHOLOGICAL_OPERATIONS.pdf
- Havel, Š. (March, 20, 2023). *Wargaming the Information Environment*. Retrieved 18.2.2025 from <https://canadianarmytoday.com/wargaming-the-information-environment/>
- *Influence*. Retrieved 12.2.2025 from https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/influence_1?q=influence
- *Influence Wargaming Handbook* (2023). Retrieved 12.2.2025 from https://assets.publishing.service.gov.uk/media/6494481b9e7a8b00139329d8/Influence_Wargaming_Handbook_web.pdf
- Jain, A. (May 8, 2024). *Mastering the Battlefield: Wargaming's Evolution in the Digital Age*. Retrieved 22.2.2025 from <https://gcteworld.org/2024/05/08/wargaming-in-the-digital-era/>
- Katolin, D., George, B. (April 2020). *Wargaming*. Retrieved 17.2.2025 from <https://www.mca-marines.org/wp-content/uploads/0420-Wargaming.pdf>
- Kuo, A. (March 26, 2007). *Sun Tzu's War Theory in the Twenty First Century*. Retrieved 26.2.2025 from <https://apps.dtic.mil/sti/tr/pdf/ADA470026.pdf>
- Monk, J. (October 7, 2024). *An Evolution of Military Wargames: Beyond Linear, Tactical Scenarios*. Retrieved 11.2.2025 from <https://www.strategycentral.io/post/an-evolution-of-military-wargaming-beyond-linear-tactical-scenarios>
- Panwar, R. (2024). *Impact of Technology Enabled Cognitive Operations in Hybrid Warfare*. Retrieved 22.2.2025 from <https://www.usiofindia.org/pdf/20240808140344.pdf>
- Paul, C., et alii (2020). *Opportunities for Including the IE in U.S. Marine Corps Wargames*. Retrieved 17.2.2025 from https://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/research_reports/RR2900/RR2997/RAND_RR2997.pdf
- Perla, P. (September 19, 2022). *Wargaming and the Cycle of Research and Learning*. Retrieved 3.2.2025 from <https://sjms.nu/articles/10.31374/sjms.124>
- Perla, P., Markowitz, M. (2009). *Wargaming Strategic Linkage*. Retrieved 7.2.2025 from https://www.researchgate.net/profile/Michael-Markowitz/publication/235146944_Wargaming_Strategic_Linkage/links/56f12eee08ae9a58a82944c9/Wargaming-Strategic-Linkage.pdf
- Pettyjohn, S., Wasser, B. (2019). *Competing in the Gray Zone: Russian Tactics and Western Responses*. Retrieved 19.2.2025 from https://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/research_reports/RR2700/RR2791/RAND_RR2791.pdf
- Plotkin, A., Plotkin, B. (December 2021). *Educational Special Operations Wargame*. Retrieved 21.2.2025 from <https://apps.dtic.mil/sti/trecms/pdf/AD1164983.pdf>
- Putter, D. (December 15, 2024). *Navigating the Interplay of Cognitive Warfare and Counterintelligence in African Security Strategies: Insights and Case Studies*. Retrieved 22.2.2025 from <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/18335330.2024.2440873#abstract>
- *Quem Sou*. Retrieved 27.2.2025 from <https://www.atitoxavier.com/quem-sou>
- Reese, T. (August 2020). *Operations in the Information Environment*. Retrieved 18.2.2025 from <https://www.mca-marines.org/wp-content/uploads/Operations-in-the-Information-Environment.pdf>
- Saari, D., et alii (June 2024). *Wargaming in Information Warfare Training: A Study of Finnish Officials*. Retrieved 17.2.2025 from https://www.researchgate.net/publication/381651868_Wargaming_in_Information_Warfare_Training_A_Study_of_Finnish_Officials
- Schrijver, P. (November 3, 2024). *'I Want to Live': Psychological Warfare for the Modern Era*. Retrieved 22.2.2025 from <https://irregularwarfare.org/articles/i-want-to-live-psychological-warfare-for-the-modern-era/>
- Starling, C. (February 2022). *Today's Wars Are Fought in the 'Gray Zone'. Here's Everything You Need to Know About It*. Retrieved 19.2.2025 from <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/new-atlanticist/todays-wars-are-fought-in-the-gray-zone-heres-everything-you-need-to-know-about-it/>
- *The Crucial Role of Wargaming in Defence* (November 17, 2023). Retrieved 5.2.2025 from <https://www.gov.uk/government/news/the-crucial-role-of-wargaming-in-defence>
- Theohary, C. (November 29, 2024). *Defense Primer: Operations in the Information Environment*. Retrieved 17.2.2025 from <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/IF/IF10771/11>
- Vatne, et alii (September 19, 2022). *Wargaming for the Purpose of Knowledge Development: Lessons*

- *The Crucial Role of Wargaming in Defence* (November 17, 2023). Retrieved 5.2.2025 from <https://www.gov.uk/government/news/the-crucial-role-of-wargaming-in-defence>
- Theohary, C. (November 29, 2024). *Defense Primer: Operations in the Information Environment*. Retrieved 17.2.2025 from <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/IF/IF10771/11>
- Vatne, et alii (September 19, 2022). *Wargaming for the Purpose of Knowledge Development: Lessons Learned from Studying Allied Courses Operations*. Retrieved 5.2.2025 from <https://sjms.nu/articles/10.31374/sjms.122>
- Walters, E. (2021). *Wargaming in Professional Military Education*. Retrieved 6.2.2025 from https://www.usmcu.edu/Portals/218/3_JAMS_12_2_Walters_1.pdf
- *Wargaming*. Retrieved 4.2.2025 from <https://www.rand.org/topics/wargaming.html>
- *Wargaming Handbook* (August 2017). Retrieved 6.2.2025 from https://assets.publishing.service.gov.uk/media/5a82e90d40f0b6230269d575/doctrine_uk_wargaming_handbook.pdf
- Work, R., Selva, P. (December 8, 2015). *Revitalizing Wargaming Is Necessary to Be Prepared for Future Wars*. Retrieved 10.2.2025 from <https://warontherocks.com/2015/12/revitalizing-wargaming-is-necessary-to-be-prepared-for-future-wars/>
- ♦ **Interviu:** *Acest interviu a fost realizat prin e-mail pe 9 februarie 2025 Fotografie de: Jorge Marinho; Publicat de Marinho Media Analysis / 10 martie 2025 <http://www.marinho-mediaanalysis.org/articles/influence-and-psychological-operations-within-the-context-of-wargames-focus-on-brazil>

SECURITATE ȘI REZILIENȚĂ - CAUCAZUL DE SUD

Khayal
ISKANDAROV
(Azerbaijan)

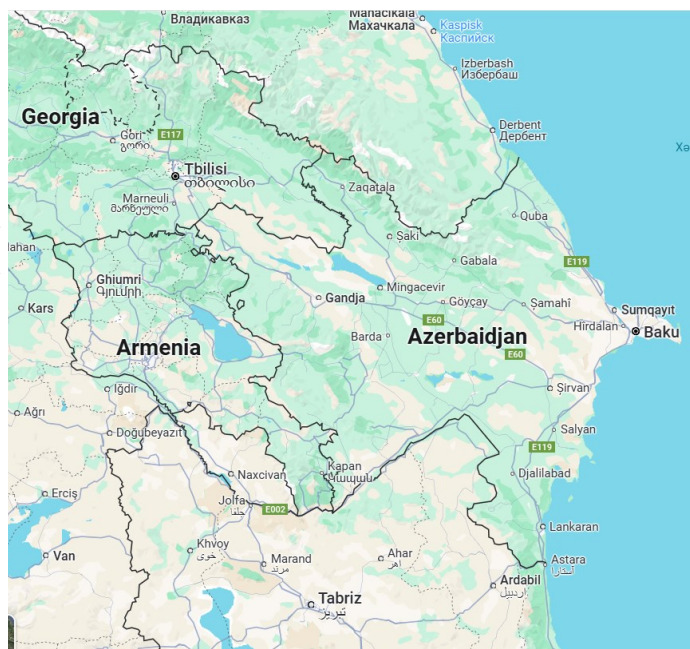
Fakhraddin
AGHAYEV
(Azerbaijan)

Vagif
DADASHZADE
(Azerbaijan)

Negocierea războiului și a păcii: rolul strategic al diplomației militare în Caucazul de Sud

Abstract

Diplomația militară joacă un rol esențial în relațiile internaționale contemporane, împletind puterea militară cu negocierile diplomatice pentru a atinge obiective politice, a gestiona conflictele și a construi alianțe. Această lucrare explorează importanța negocierilor în diplomația militară, în special în prevenirea escaladării conflictelor și modelarea înțelegerilor postbelice. Studiul își mută apoi atenția asupra Caucazului de Sud, analizând conflictul prelungit dintre Armenia și Azerbaidjan și rolul negocierilor înainte, în timpul și după cel de-al Doilea Război din Karabah (2020). Acesta examinează utilizarea strategică a diplomației de către Azerbaidjan, în special în geopolitica energetică prin „Contractul Secolului”, și pregătirea sa militară înainte de contraofensiva din 2020. Lucrarea evidențiază interacțiunea actorilor regionali și globali, inclusiv Turcia, Rusia, Iranul, China, SUA și UE, în modelarea dinamicii securității regionale. Subliniază, de asemenea, importanța încrederii, a efectului mecanismului de acționare, a momentului oportun și a medierii de către terți în rezolvarea conflictelor. Studiul concluzionează că, deși forța militară poate modifica echilibrul puterii, pacea durabilă depinde în cele din urmă de negocieri eficiente.

Sursa: www.maps.google.com

Cuvinte cheie: diplomație militară, putere militară, negociere, Armenia, Azerbaidjan

Introducere

În contextul războaielor în desfășurare din Orientul Mijlociu și Ucraina, negocierile joacă un rol esențial în medierea conflictelor regionale. Astfel de eforturi diplomatice ajută la prevenirea escaladării

disputelor locale în intervenții militare sau războaie la scară largă. Prin intermediul acestor inițiative, marile puteri negociază anumiți termeni pentru a-și limita implicarea în războaie prin intermediari, care ar putea destabiliza regiuni întregi și amplifica riscurile militare. După cum sugerează anumite citate, Sun Tzu avea o înțelegere profundă a necesității de a modela mediul și condițiile pentru a atinge obiectivele dorite. Un lider priceput și competent valorifică toate mijloacele disponibile pentru a influența mediul - fie pentru a evita complet războiul, fie, dacă războiul este inevitabil, pentru a asigura victoria (Iskandarov și colab., 2024). Esența diplomației militare constă în modelarea condițiilor care favorizează rezultatele viitoare. În acest context, negocierile eficiente sunt, fără îndoială, esențiale. O serie de studii academice se dedică negocierii și comportamentului strategic, naturii evolutive a strategiei și diplomației, eficacității negocierilor și conceptului de diplomație militară. De exemplu, Schelling (1960) introduce concepte precum negocierea și comportamentul strategic, oferind o înțelegere fundamentală a modului în care capacitățile militare și negocierile diplomatice influențează rezultatele conflictelor. Min (2020) analizează frecvența și eficacitatea negocierilor în timpul conflictelor postbelice de după cel de-al Doilea Război Mondial, oferind perspective asupra modului în care diplomația se intersectează cu angajamentele militare în curs. Wolford (2020) explorează dinamica negocierii în situații de criză, subliniind modul în care opoziția diplomatică poate crește costurile războiului și poate influența rezultatele negocierilor în timpul crizelor internaționale. Prantl și Goh (2022) discută natura evolutivă a strategiei și diplomației, subliniind necesitatea integrării eforturilor militare și diplomatice pentru a aborda eficient provocările contemporane de securitate. Segura și Haros-Pérez (2023) examinează modul în care diplomația și negocierea servesc drept componente integrante ale strategiei economice militare, subliniind impactul puterii soft și al diplomației culturale în conflictele moderne. Ping și Wise (2024) analizează conceptul de diplomație militară, subliniind rolul acesteia în influențarea guvernelor și populațiilor străine prin dialog și negociere și importanța sa în atingerea intereselor naționale fără a recurge la violență.

În contextul cercetării noastre asupra Caucazului de Sud, German (2012) analizează strategiile militare ale Rusiei în Caucazul de Sud, axându-se pe încercările Moscovei de a contrabalansa implicarea occidentală și de a menține influența în regiune. Sadiyev și colab. (2019) analizează aspectele istorice și contemporane ale diplomației militare în Caucazul de Sud, dezbătând modul în care puterile regionale comunică și își proiectează influența militară. Ismayil și Yilmaz (2022) studiază factorii complecși care modelează formarea alianțelor politice și militare în regiune, analizând modul în care dinamica regională influențează dezvoltarea acestor alianțe. Neset și colab. (2023) oferă o analiză a schimbărilor geopolitice din Caucazul de Sud în urma celui de-al Doilea Război din Karabah, subliniind rolul diplomației militare în ordinea regională în evoluție. Iskandarov și colab. (2024) dezbate utilizarea diplomației militare de către Azerbaidjan, în special în contextul celui de-al Doilea Război din Karabah, și modul în care aceasta influențează politica externă a țării. Melvin (2024) analizează strategiile militare, diplomatice și economice ale Rusiei în Caucazul de Sud, oferind perspective asupra modului în care aceste abordări influențează securitatea regională și dinamica politică.

Noutatea acestei lucrări constă în analiza exhaustivă a rolului diplomației militare în conturarea rezultatului celui de-al Doilea Război din Karabah, în special a intersecției dintre strategia militară, negocieri și geopolitica regională. Spre deosebire de lucrările anterioare care se concentrează în principal pe tacticile militare sau pe contextul istoric al conflictului Armenia-Azerbaidjan, această lucrare subliniază rolul critic al negocierilor și strategiilor diplomatice pe tot parcursul conflictului și al urmărilor acestuia. Aceasta explorează nu numai impactul direct al confruntărilor militare, ci și importanța dialogurilor strategice care implică actori regionali și globali, cum ar fi Rusia, Turcia, Iranul, SUA și UE.

Ipoteza acestei teze postulează că diplomația militară, atunci când este utilizată strategic alături de operațiunile militare, joacă un rol decisiv în atingerea obiectivelor politice, gestionarea conflictelor regionale și conturarea rezultatelor pe termen lung ale disputelor teritoriale. Întrebările de cercetare pentru această teză sunt următoarele:

1. Cum a influențat diplomația militară rezultatele celui de-al Doilea Război din Karabah (2020) dintre Armenia și Azerbaidjan?
2. Cum au contribuit strategiile militare ale Azerbaidjanului, inclusiv utilizarea dronelor și progresele tehnologice, la succesul eforturilor sale diplomatice în timpul conflictului?
3. Ce rol au jucat actorii cheie globali și regionali în procesul de negociere în timpul și după cel de-al Doilea Război din Karabah?

Lucrarea folosește o abordare calitativă a cercetării, utilizând metode precum analiza comparativă, sinteza și analiza studiilor de caz.

Strategia militară întâlnește diplomația: Rolul negocierilor în războiul modern

Diplomația militară combină utilizarea puterii militare cu negocierile diplomatice pentru a atinge obiective politice, a gestiona conflicte și a construi alianțe. Sun Tzu a fost unul dintre primii teoreticieni care au subliniat legătura inseparabilă dintre puterea militară, diplomație și alte elemente ale forței naționale. Lucrarea sa, *Arta războiului*, reflectă nu numai interacțiunea dintre strategia militară și diplomație, ci și relația lor cu aspectele economice și informaționale. În scrierile sale despre strategia ofensivă, Sun Tzu evidențiază indirect rolul atât al informației, cât și al diplomației: „A câștiga o sută de bătălii nu este apogeul priceperii. A supune inamicul fără a lupta este apogeul priceperii” (Willard, 2006). În acest context, negocierile eficiente sunt cruciale pentru menținerea păcii, stabilității și securității internaționale. În epoca modernă, având în vedere complexitatea și inter-conectivitatea provocărilor de securitate globală, rolul negocierilor în asigurarea securității militare a unui stat a devenit și mai semnificativ. În primul rând, într-o lume multipolară, în mijlocul concurenței puterilor globale, rolul negocierilor în prevenirea escaladării este incontestabil. Într-o perioadă în care puterea este distribuită între mai multe state mari (cum ar fi SUA, China, Rusia, NATO, UE), negocierile sunt vitale pentru gestionarea concurenței și prevenirea neînțelegerilor care ar putea duce la conflicte. Dialogurile la nivel înalt între statele puternice ajută la menținerea canalelor de comunicare, în special pentru a evita calculele strategice greșite privind armele nucleare și tehnologiile militare avansate. Un exemplu istoric celebru în acest sens poate fi citat. Criza rachetelor cubaneze, în timpul căreia SUA și Uniunea Sovietică au fost aproape de un război nuclear, poate fi considerată unul dintre cele mai critice momente ale Războiului Rece. În timpul crizei, negocierile au jucat un rol decisiv în rezolvarea conflictului și prevenirea consecințelor catastrofale. Drept urmare, SUA au fost de acord să retragă rachetele din Turcia în schimbul retragerii rachetelor din Cuba de către Uniunea Sovietică. Cele două superputeri au reușit să reducă tensiunile fără a recurge la operațiuni militare, demonstrând puterea negocierilor în rezolvarea chiar și a celor mai tensionate situații. Dacă negocierile ar fi eșuat în timpul crizei cubaneze, rezultatele ar fi putut fi dezastruoase. Administrația Kennedy luase în considerare chiar și atacuri aeriene asupra unor situri de rachete din Cuba și, eventual, o invazie la scară largă a insulei. Dacă negocierile ar fi eșuat, SUA ar fi putut urma aceste opțiuni militare pentru a elimina amenințarea. Un atac asupra Cubei sau asupra ocupației sale ar fi putut determina Uniunea Sovietică să răspundă cu forță militară, probabil în Europa sau direct împotriva SUA, deoarece tensiunile și neîncrederea erau ridicate, ceea ce ar fi crescut probabilitatea utilizării armelor nucleare. Acest lucru ar fi putut duce la un război nuclear devastator între cele două superputeri. Chiar și fără un război nuclear la scară largă, un conflict prelungit sau atacuri nucleare limitate ar fi putut avea consecințe grave pentru stabilitatea globală (Iskandarov & Aghayev, 2024). Acest fapt subliniază importanța comunicării deschise și a negocierii în rezolvarea conflictelor.

Negocierile pot lua diverse forme în funcție de context, obiective, părți implicate și rezultatele dorite. Numeroase exemple în acest sens pot fi găsite în surse deschise. Cu toate acestea, într-un context militar, negocierile sunt adesea cu risc ridicat, implică dinamici complexe de putere și pot avea un impact semnificativ asupra securității naționale, relațiilor internaționale sau soluționării conflictelor. Prin urmare, formele și tipurile de negocieri fac obiectul unei cercetări separate și nu sunt acoperite în acest articol.

Această lucrare va examina negocierile care au modelat Azerbaidjanul actual, în special în contextul conflictului Armenia și Azerbaidjan, care a durat decenii. Pentru a oferi claritate asupra acestei probleme, este esențial să examinăm originile conflictului. Istoria conflictului dintre Armenia și Azerbaidjan datează de la începutul secolului al XX-lea. În urma integrării lor în Uniunea Sovietică, a fost implementat planul autonomist al lui Stalin, bazat pe conceptul lui Lenin de state federative. Ca parte a acestui plan, regiunii muntoase Karabah din interiorul granițelor Azerbaidjanului i s-a acordat statutul de autonomie în 1923, sub denumirea de „Nagorno-Karabah”. În ciuda acestui fapt, armenii au făcut mai multe încercări de a anexa Karabahul la Armenia, unele dintre acestea fiind dejucate de Heydar Aliyev, prim-secretarul Partidului Comunist din Azerbaidjan (1969-1982) și prim-vicepremier al Uniunii Sovietice (1982-1987). Cu toate acestea, odată cu sfârșitul Războiului Rece și prăbușirea Uniunii Sovietice, disputa de lungă durată a fost reaprinsă. Tensiunile au atins apogeul între 1988 și 1994, culminând cu ocuparea a 20% din teritoriile azere. Ca răspuns, Consiliul de Securitate al ONU a adoptat patru rezoluții în 1993 - 822, 853, 874 și 884 - cerând retragerea imediată și necondiționată a forțelor armenice din teritoriile azere ocupate. Aceste rezoluții au rămas în mare parte neîndeplinite până când Azerbaidjanul a luat situația în propriile mâini, lansând o contraofensivă la scară largă. Între timp, copreședinții Grupului de la Minsk – Franța, Rusia și SUA – au petrecut 28 de ani încercând să intermedieze negocieri de pace, subliniind necesitatea unor negocieri confidențiale (Piriyev și colab., 2023).

În urma armistițiului, din 1994, conducerea azeră a inițiat negocieri de succes pentru a-și atinge obiectivele de lungă durată, o strategie reflectată clar în manevrele diplomatice ale președintelui de atunci, Heydar Aliyev. De exemplu, în 1994, Rusia și Iranul au încercat să utilizeze diverse mecanisme de presiune pentru a împiedica Azerbaidjanul și statele sale partenere să semneze „Contractul secolului” cu companii petroliere străine. Ministerul Afacerilor Externe al Rusiei a susținut că statutul Mării Caspice nu fusese stabilit și a trimis o notă oficială Ministerului de Externe al Regatului Unit, la 27 aprilie 1994, precizând că, chiar dacă contractul ar fi semnat, acesta nu ar fi considerat un document legal. O notă similară a fost trimisă Azerbaidjanului de către Ministerul Afacerilor Externe al Rusiei, la 12 septembrie 1994. Cu toate acestea, negocierile lui Heydar Aliyev în cadrul „Contractului Secolului” au consolidat poziția geopolitică a Azerbaidjanului și l-au transformat într-un centru energetic în regiune. Profesionalismul politic și experiența guvernului de atunci au dus la implicarea celei mai mari corporații petroliere din Rusia, LUKOIL, în „Contractul Secolului”. Drept urmare, toate obstacolele create de Rusia au fost înlăturate, iar la 20 septembrie 1994, „Contractul Secolului” a fost semnat la Baku, deși LUKOIL și-a vândut acțiunile către IPEX Corporation, din Japonia, în 2003, și s-a retras din proiect. În total, 13 dintre cele mai importante companii petroliere din lume, din 8 țări, au participat la „Contractul Secolului”. În discursul său de la ceremonia de semnare, Heydar Aliyev a declarat: „Prin semnarea acestui contract, demonstrăm încă o dată întregii lumi că drepturile suverane ale Republicii Azerbaidjan au fost restabilite, că Azerbaidjanul este pe deplin independent și că poporul nostru este proprietarul de drept al averii sale” (Iskandarov și colab., 2020). Prin implicarea companiei iraniene NICO în proiectul Shah Deniz, Heydar Aliyev a reușit să neutralizeze amenințarea dinspre sud, asigurând stabilitatea conductelor de petrol și gaze și securizând politica energetică a Azerbaidjanului. Fără îndoială, negocierile profesionale au jucat un rol semnificativ în realizarea acestor evenimente istorice. Trebuie menționat că, odată cu „Contractul secolului”, Azerbaidjanul a devenit prima țară post-sovietică care a permis companiilor petroliere occidentale să intre în zona Comunității Statelor Independente (CSI) și să implementeze proiecte trans-regionale în afara teritoriului Rusiei. Acest lucru a creat, de asemenea, un precedent în spațiul post-sovietic prin stimularea vânzării de resurse de hidrocarburi din statele caspice (Turkmenistan și Kazahstan) către Occident (Iskandarov & Aghayev, 2024).

Excluzând ciocnirile minore, Republica Azerbaidjan a purtat două războaie de amploare de când și-a recâștigat independența pentru a doua oară. În timpul Primului Război din Karabah (1992–1994), forțele armene, susținute de susținători străini, au ocupat aproximativ 20% din teritoriul Azerbaidjanului. În cel de-al Doilea Război din Karabah (27 septembrie – 10 noiembrie 2020), Forțele Armate ale Azerbaidjan au lansat o contraofensivă și au eliberat cu succes teritoriile ocupate. Conflictul din Karabah, mult timp ignorat, s-a reaprins în septembrie 2020, atrăgând din nou atenția la nivel mondial. În ciuda angajamentului Azerbaidjanului față de o rezoluție pașnică, negocierile care au urmat armistițiului din 1994 nu au reușit să dea rezultate tangibile, culminând în cele din urmă cu un război la scară largă. Un decalaj de timp de aproximativ 27 de ani separă aceste două războaie, timp în care ambele părți au implementat reforme militare. Transformările introduse în această perioadă au fost puse la încercare în timpul celui de-al Doilea Război din Karabah. Armata Azerbaidjanului a obținut o victorie decisivă, demonstrând o planificare strategică superioară, eficacitate operațională și rezistență pe câmpul de luptă. Acest război a testat, de asemenea, puterea militară a Azerbaidjanului, dăruirea și determinarea soldaților săi și unitatea poporului său (Piriyeve și colab., 2023). Conflictul a escaladat atunci când forțele armene au provocat ostilități de-a lungul liniei frontului, determinând Azerbaidjanul să lanseze „Operațiunea Pumnul de Fier”, pe 27 septembrie 2020, punând capăt decisiv status quo-ului. Unii s-ar putea întreba de ce războiul a escaladat în 2020 și nu în timpul confruntărilor anterioare, cum ar fi ciocnirile din 2016. Cu toate acestea, strategia militară a Azerbaidjanului nu s-a bazat niciodată pe inițierea unui conflict fără o pregătire cuprinzătoare. Abordarea sa a implicat o evaluare meticuloasă nu numai a capacităților militare ale Armeniei, ci și a influenței actorilor externi, al căror sprijin a fost esențial în a permite Armeniei să își susțină revendicările teritoriale împotriva Azerbaidjanului (Iskandarov & Gawliczek, 2021a). Operațiunea de contraofensivă lansată de Forțele Armate ale Republicii Azerbaidjan, în 2020, a fost cea mai mare campanie militară din Caucazul de Sud de la anii 1990 încoace. Pe lângă capacitățile tehnologice avansate, tacticile militare utilizate de Forțele Armate ale Republicii Azerbaidjan au atras atenția experților și cercetătorilor militari datorită unicității lor. Ofensiva Armatei Azerbaidjanului a fost caracterizată prin recunoaștere meticuloasă, artilerie și atacuri cu drone. Analiza demonstrează că Forțele Armate ale Azerbaidjan nu au învins o armată slăbită, așa cum sugerează unii experți, ci mai degrabă o armată care se pregătea de ani de zile și primea un sprijin substanțial din partea susținătorilor străini (Iskandarov & Gawliczek, 2021b).

O serie de lucrări subliniază importanța tehnologiei, în special a dronelor, în cel de-al Doilea Război din Karabah (Iskandarov și colab., 2022; Iskandarov și Gawliczek, 2021a, 2021b). Cu toate acestea, în ciuda progreselor în tehnologia militară, importanța calculului militar geostrategic rămâne primordială. În timpul celui de-al Doilea Război din Karabah, armata azeră a eliberat cinci orașe, patru așezări și 286 de sate de sub ocupație. Aceasta reprezenta aproximativ 20% din teritoriul total ocupat. Cu toate acestea, odată cu semnarea declarației din 10 noiembrie, președintele Ilham Aliyev a asigurat cu succes eliberarea districtelor ocupate rămase. Acesta reprezintă un exemplu frapant al principiului lui Sun Tzu: „A supune inamicul fără luptă este apogeul priceperii” (Iskandarov și colab., 2024). Deși Caucazul de Sud ocupă o suprafață relativ mică pe harta lumii, importanța sa geopolitică depășește cu mult dimensiunea sa geografică. În acest context, este imperativ ca nu doar părțile implicate direct în conflict, ci și diverse puteri străine să adopte o abordare constructivă pentru soluționarea disputelor regionale (Iskandarov & Gawliczek, 2021b). Prin urmare, pentru a analiza rolul negocierilor în cel de-al Doilea Război din Karabah, trebuie neapărat să examinăm actorii cheie implicați în regiune. Există trei puteri majore care înconjoară Caucazul de Sud: Turcia, Iranul și Rusia. Turcia, un aliat puternic al NATO și un actor principal în Asia Centrală și Caucaz, este o forță motrice din spatele multor inițiative de cooperare regională. În schimb, Iranul se opune integrării regiunii în comunitatea occidentală și nu este de acord cu implicarea activă a Turciei, căutând să excludă puterile non-regionale din procesele din Caucazul de Sud. Fiind fosta putere dominantă în spațiul post-sovietic, Rusia rămâne puternic implicată în Caucazul de Sud, exercitând o influență semnificativă, în ciuda faptului că nu deține controlul absolut și a depus eforturi pentru a-și reafirma autoritatea în regiune (Iskandarov & Gawliczek, 2020). Pe lângă puterile regionale, actorii și organizațiile globale precum SUA, China și UE joacă, de asemenea, roluri semnificative în regiune, fiecare urmărind propriile interese. SUA consideră Caucazul de Sud o zonă strategică pentru alinierea cu Occidentul, urmărind integrarea acestor țări în instituțiile europene. Prin inițiativa Parteneriatului Estic (PaE), UE a devenit un investitor și un actor cheie în Caucazul de Sud, urmărind să promoveze stabilitatea, dezvoltarea și conexiuni mai puternice. UE, Turcia și SUA împărtășesc interese care se suprapun, în special în asigurarea fluxului continuu și nestingherit de petrol și gaze din Asia Centrală și Marea Caspică către Occident, ocolind Rusia și Iranul (Guner et al., 2022). China, pe de altă parte, este în principal un actor economic în regiune. Influența sa se limitează la implicarea economică, mai degrabă decât la implicarea în afacerile interne ale țărilor din Caucazul de Sud, ceea ce îi permite să evite contestarea dominației Rusiei în regiune - în special având în vedere că, spre deosebire de Occident, China nu are o prezență politică acolo (Iskandarov & Sadiyev, 2020). Implicarea Chinei în regiune este determinată în mare măsură de „Belt and Road Initiative” (BRI), care urmărește să îmbunătățească conectivitatea dintre China și Europa. China a menținut o poziție neutră în conflictele regionale, inclusiv conflictul dintre Armenia și Azerbaidjan. Cu toate acestea, investițiile Chinei în infrastructura critică ar putea crește treptat influența sa politică în regiune (Sigurdh, 2024).

Negocierile joacă un rol primordial în toate etapele unui conflict – înainte, în timpul și după război. Negocierile anterioare războiului urmăresc prevenirea conflictului prin abordarea problemelor cheie, a nemulțumirilor și a tensiunilor dintre părți, în timp ce negocierile în timpul unui conflict activ urmăresc limitarea amplitudinii violenței. Negocierile postbelice sunt esențiale pentru crearea unei păci durabile. Acestea implică de obicei tratate sau acorduri de pace oficiale care reflectă clar termenii pentru ambele părți. Acest lucru poate fi examinat mai detaliat cu exemplul celui de-al Doilea Război din Karabah. După Primul Război din Karabah (1992-1993), a fost înființat Grupul OSCE, de la Minsk, condus de Rusia, SUA și Franța, pentru a media discuțiile de pace dintre Armenia și Azerbaidjan. Cu toate acestea, negocierile conduse de acest grup au avut puțin succes. Mai multe documente-cadru, cum ar fi Principiile de la Madrid (2007) și Documentul de la Kazan (2011), nu au reușit să ajungă la un consens comun. În primele etape ale celui de-al Doilea Război din Karabah, Rusia și SUA au încercat să intermedieze un armistițiu, dar aceste eforturi s-au dovedit a fi nereușite. De exemplu, în 10 octombrie 2020, Rusia a mediat primul acord de încetare a focului la Moscova, dar această încetare a focului nu a durat mult. O tentativă ulterioară de încetare a focului a avut loc pe 25 octombrie 2020, cu medierea SUA, dar în loc de pace, luptele s-au intensificat. Pe 08 noiembrie 2020, odată cu eliberarea orașului Șușă de către armata azeră, poziția Armeniei a devenit critică, iar înfrângerea a devenit inevitabilă, ducând la semnarea unui acord trilateral de încetare a focului între Azerbaidjan, Armenia și Rusia, pe 10 noiembrie 2020. Aceste negocieri se încadrează în categoria încetării focului”. Negocierile de încetare a focului implică încetarea temporară a ostilităților active dintre părțile beligerante pentru a permite discuții ulterioare. Deși Azerbaidjanul a obținut câștiguri teritoriale substanțiale, încetarea focului a marcat un moment crucial în conflict, atât Armenia, cât și Azerbaidjanul fiind de acord să înceteze ostilitățile. Negocierile care au condus la acest acord au fost extrem de complexe, deoarece au implicat nu numai părțile directe, ci și actori

externi cu interese strategice în regiune. Prin urmare, în perioada postbelică, negocierile ulterioare ar trebui, în mod logic, să ia forma negocierilor de „tratată de pace”. Negocierile tratatelor de pace implică discuții oficiale care vizează încheierea conflictului și stabilirea unei păci pe termen lung. În funcție de diverși factori, negocierile pot lua și forma „predării”, „demilitarizării”, „dezarmării”, „acțiunilor umanitare”, „retragerii”, „schimbului de prizonieri”, „integrării și reconstrucției”. În perioada postbelică, principalele subiecte ale negocierilor au fost delimitarea și demarcarea frontierei dintre Armenia și Azerbaidjan și deschiderea legăturilor de transport. Deși s-au depus eforturi semnificative în ceea ce privește delimitarea și demarcarea, nu s-au înregistrat progrese în ceea ce privește deschiderea legăturilor de transport (Coridorul Zangezur), ceea ce continuă să necesite negocieri în curs de desfășurare.

În ciuda progreselor, negocierile privind un acord de pace dintre Armenia și Azerbaidjan nu au dat încă rezultate concrete. Cu toate acestea, este important să recunoaștem că negocierile, în special în scenarii complexe precum diplomația militară, pot fi în mod inerent consumatoare de timp. Răbdarea și perseverența sunt vitale pentru menținerea concentrării și a energiei pe parcursul discuțiilor prelungite. Negocierile intempestive pot duce la decizii proaste, în timp ce perseverența dă adesea rezultate atunci când se abordează probleme dificile sau controversate. Momentul potrivit este, de asemenea, un factor critic în negocieri. A ști când să avansezi, când să te retragi și când să introduci noi propuneri poate face o diferență semnificativă. Afirmatia larg recunoscută a președintelui Ilham Aliyev, „Știu ce, cum și când să fac”, care a fost proeminentă în discursul global de la cel de-al Doilea Război din Karabah, exemplifică acest argument (President.az, 2020). Alegerea momentului potrivit pentru concesi sau propuneri de compromis poate maximiza impactul pozitiv al acestora și poate depăși impasurile din negocierile blocate.

Poziționarea diplomatică a Azerbaidjanului, condusă de președintele Ilham Aliyev, a fost esențială în asigurarea recunoașterii câștigurilor sale teritoriale și în prevenirea oricărei intervenții externe semnificative în numele Armeniei. Negocierile au reflectat echilibrul delicat de putere din regiune și au subliniat importanța implicării diplomatice chiar și în mijlocul operațiunilor militare active. În cele din urmă, armistițiul din 2020 a demonstrat limitele confruntării militare și a evidențiat semnificația negocierilor în rezolvarea conflictului, cel puțin temporar.

Concluzii

Acest studiu subliniază rolul indispensabil al negocierilor în diplomația militară, demonstrând că, deși forța militară poate schimba echilibrul strategic, pacea durabilă se forjează în cele din urmă la masa negocierilor. Cazul Azerbaidjanului ilustrează modul în care succesul militar, împreună cu o implicare diplomatică bine calibrată, poate redefini realitățile geopolitice. Inițiativele diplomatice pro-active ale țării - de la diplomația energetică la alianțe strategice - i-au permis să obțină rezultate favorabile în negocieri după 2020. În plus, implicarea actorilor globali și regionali precum Rusia, Turcia, Iranul, SUA și UE demonstrează că diplomația militară se extinde dincolo de interacțiunile bilaterale, evoluând într-o interacțiune complexă de interese în care coexistă puterea soft, pârgăhia economică și descurajarea militară. Pe măsură ce conflictele contemporane devin din ce în ce mai hibride - încorporând războiul informațional, strategiile cibernetice și presiunea economică - diplomația militară trebuie să se adapteze la aceste provocări multidimensionale. În cele din urmă, această lucrare reafirmă faptul că victoriile militare nu garantează singure stabilitatea pe termen lung, ci mai degrabă capacitatea de a naviga prin procese complexe de negociere determină durabilitatea păcii. Pentru Azerbaidjan și alte state angajate în conflicte prelungite, o fuziune strategică între capacitatea militară și perspicacitatea diplomatică rămâne cheia pentru asigurarea intereselor naționale, promovând în același timp stabilitatea regională.

Bibliografie:

- German, T. (2012). Securing the South Caucasus: Military Aspects of Russian Policy towards the Region since 2008. *Europe-Asia Studies*, 64(9), pp. 1650–1666. Available at: <https://doi.org/10.1080/09668136.2012.718418> (Accessed: 23 March, 2025).
- Guner, E., Iskandarov, K. & Gawliczek, P. (2022). Theories of war in practice: causes and termination (in the example of the Second Karabakh War). *Wiedza Obronna*, 281(4), pp. 53-70. Available at: <https://wiedzaobronna.edu.pl/index.php/wo/article/view/193/200> (Accessed: 11 March, 2025).
- Iskandarov, K. & Aghayev, F. (2024). Negotiations as a Subject of Military Diplomacy. *National Security and Military Sciences*, 2024, No. 4(10), pp. 49-56.
- Iskandarov, K. & Gawliczek, P. (2021a). Characteristic features of the second Karabakh war. *Social Development and Security*, 11(3), pp.30-40. doi: <https://doi.org/10.33445/sds.2021.11.3.3>.

- Iskandarov, K. & Gawliczek, P. (2020). Hybrid warfare as an instrument of political leverage (with a special focus on the South Caucasus), in Banasik, M., Gawliczek, P. and Rogozinska, A. (eds.) *The Russian Federation and international security*. Poland: Difin Publishing House, pp. 169–180.
- Iskandarov, K., Gawliczek, P., & Tomasik, J. (2022). Termination of war: factors affecting the outcome (in the example of the Second Karabakh War). *Civitas et Lex*, 35(3), 7-17, doi: <https://doi.org/10.31648/cetl.7736>.
- Iskandarov, K., & Gawliczek, P. (2021b). The second Karabakh war as a war of new generation. *Social Development and Security*, 11(2), pp. 91-99. <https://doi.org/10.33445/sds.2021.11.2.9>.
- Iskandarov, K., Gawliczek, P., & Gojayevev, E. (2024). The Implementation mechanism of military diplomacy (the republic of Azerbaijan as a case study). *Social Development and Security*, 14(2), pp. 1-15. doi: <https://doi.org/10.33445/sds.2024.14.2.1>
- Iskandarov, K., Mahammadali, V.M. & Gardashkhan, A.G. (2020). Caspian region: Geopolitical arena. Clash of interests and energy security. *Civitas et Lex*, 26(2), pp.7-22. doi: <https://doi.org/10.31648/cetl.5138>.
- Iskandarov, K. & Sadiyev, S. (2020) 'The escalation on the border between Armenia and Azerbaijan: Possible reasons and implications', *The European Geopolitical Forum*, 6 August. Available at: <http://gpf-europe.com/forum/?blog=security&id=360> (Accessed: 23 March, 2025).
- Ismayil, E., & Yilmaz, S. (2022). Strategic alignments and balancing of threats: military and political alliances in the South Caucasus (1991–2021). *Central Asian Survey*, 41(3), 533–552. <https://doi.org/10.1080/02634937.2021.2000940>
- Melvin, N. (2024). *Retying the Caucasian Knot: Russia's Evolving Approach to the South Caucasus*. RUSI Occasional Paper, November. ISSN 2397-0286. Available at: <https://static.rusi.org/retying-the-caucasian-knot-russias-evolving-approach-to-the-south-caucasus.pdf> (Accessed: 16 March, 2025).
- Min, E. (2020). Talking While Fighting: Understanding the Role of Wartime Negotiation. *International Organization*, 74(3), 610–632. Available at: <https://www.jstor.org/stable/27104609> (Accessed: 27 March, 2025).
- Ping, D., & Wise, M. (2024). *Military diplomacy: A vital component of strategic competition*. Available at: https://warroom.armywarcollege.edu/articles/military-diplomacy/?utm_source=chatgpt.com (Accessed: 27 March, 2025).
- Piriyevev, H., Iskandarov, K.I., Gawliczek, P. and Mrozek, J.J. (2023). *The Second Karabakh War: from causes to termination*. Centre for Eastern Europe Research UWM in Olsztyn.
- Prantl, J., & Goh, E. (2022). Rethinking strategy and statecraft for the twenty-first century of complexity: A case for strategic diplomacy. *International Affairs*, 98(2), 443–469. <https://doi.org/10.1093/ia/iab212>.
- President.az (2020) 'Ilham Aliyev addressed the nation', 9 October. Available at: <https://president.az/az/articles/view/42411> (Accessed: 27 March, 2025).
- Sadiyev Saleh, S., Nasirov Khudam, E., Iskandarov Ibrahim, K., & Simons, G. (2020). South caucasus and a 'New Great Game': the communication of competition in securitised international relations. *Journal of Contemporary European Studies*, 29(2), pp. 282–294. <https://doi.org/10.1080/14782804.2020.1826914>.
- Schelling, T. C. (1960). *The Strategy of Conflict*. Harvard University Press.
- Segura Villarreal, C. A., & Haros-Pérez, J. M. (2023). *The role of diplomacy and negotiation as a military economic strategy in the new world order*. Journal of Operational Technology and Analysis, 5(3). Available at: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.airuniversity.af.edu/Portals/10/JOTA/journals/Volume-5_Issue-3/Sigura%20-%20English.pdf?utm_source=chatgpt.com (Accessed: 27 March, 2025).
- Sigurdh, L. (2024) *Navigating shifting tides: China's advance, Russia's retreat, and the evolving power dynamics in the South Caucasus*. SCCEUS Report No. 7. Stockholm: Swedish Centre for Eastern European Studies (SCCEUS). Available at: https://sceeus.se/en/publications/navigating-shifting-tides-chinas-advance-russias-retreat-and-the-evolving-power-dynamics-in-the-south-caucasus/?utm_source=chatgpt.com (Accessed: 28 March, 2025).
- Neset, S., Aydin, M., Ergun, A., Giragosian, R., Kakachia, K. & Strand, A. (2023) *Changing geopolitics of the South Caucasus after the Second Karabakh War: Prospect for regional cooperation and/or rivalry*. Bergen: Chr. Michelsen Institute (CMI Report 2023:4).
- Willard, J.E. (2006). *Military diplomacy: an essential tool of foreign policy at the theater strategic level*. Kansas: School of Advanced Military Studies, United States Army Command and General Staff College Fort Leavenworth. Available at: <https://apps.dtic.mil/sti/pdfs/ADA450837.pdf> (Accessed: 27 March 2025).
- Wolford, S. (2020). War and diplomacy on the world stage: Crisis bargaining before third parties. *Journal of Theoretical Politics*, 32(2), 235-261. Available at: <https://doi.org/10.1177/0951629819893025> (Accessed: 23 March, 2025).

SECURITATE ȘI REZILIENTĂ- EUROPA ȘI ORIENTUL MIJLOCIU

Unitatea 840 a IRGC: Brațul de acțiune sub acoperire al Iranului și amprenta sa globală în Europa și Orientul Mijlociu

Phillip HATZIS (Grecia)

O analiză extinsă și aprofundată a celui mai clandestin braț operațional al Corpului Gărzii Revoluționare Islamice, explorând tacticile sale în evoluție, strategia generală, conducerea aflată la comandă și consecințele de amploare pentru ecosistemele de securitate regionale și globale.

Abstract

Acest studiu extins explorează într-o profunzime excepțională scopul strategic și mecanismele operaționale ale Unității 840, o subdiviziune secretă, de elită a Corpului Gărzii Revoluționare Islamice din Iran – Forța Quds (IRGC-QF). Unitatea funcționează ca pilon principal al operațiilor secrete extrateritoriale ale Iranului, specializată în asasinat orchestrate, sabotaj la nivel de infrastructură, război psihologic, conflict neconvențional prin interpuși și exploatarea rețelelor criminale internaționale. Concentrându-se în special pe activitățile sale din Europa și Orientul Mijlociu, acest articol se bazează pe comunicatele oficiale ale guvernului, scurgerile de informații, rapoartele grupurilor de reflecție ale apărării și jurnalismul de investigație pentru a evalua amploarea și intenția operațiunilor sale. Analiza ilustrează modul în care Unitatea 840 face parte din doctrina mai largă a războiului hibrid a Teheranului și evaluează implicațiile extinse din punct de vedere al structurilor de contrainformații occidentale, securității diplomatice și stabilității regionale.

Sursa: <https://iranpress.com/iran-s-army-to-protect-iranian-nation->

Introducere

De la consolidarea puterii de către organizația clericală a Iranului în 1979, Republica Islamică a favorizat în mod constant abordările asimetrice atât în aplicarea politicii externe, cât și în celei interne. În centrul operațional al acestei doctrine se află Corpul Gărzii Revoluționare Islamice-Forța Quds (IRGC-QF), divizia de elită expediționară și de acțiune sub acoperire a IRGC, mandatată să exporte ideologia revoluționară

a statului și să submineze regimurile adverse. În cadrul acestui aparat deja secret, Unitatea 840 a apărut ca o celulă ascunsă, dedicată exclusiv acțiunilor letale clandestine, extrateritoriale. În timp ce unitatea a rămas ascunsă de discursul public ani de zile, serviciile de informații israeliene și-au dezvăluit existența în 2020, în urma operațiunilor care au dejucat plasarea bombelor de-a lungul Înălțimilor Golan. De atunci, investigațiile au scos la iveală amprenta globală a Unității 840, dezvăluind numeroase comploturi de asasinare, eforturi logistice și de recrutare și operațiuni prin interpuși, în parteneriat cu entități criminale organizate. Această analiză deconstruiește în detaliu rolul unității în cadrul politicii și culturii strategice a Iranului, detaliind obiectivele misiunii sale, personalul cheie, modurile de operare și provocările inerente pe care le ridică informațiilor occidentale și dreptului internațional.

2. Profilul organizațional al Unității 840

2.1 Structura și ierarhia

Unitatea 840 operează sub supravegherea directă a structurii de comandă a Forței Quds. În timp ce Forța Quds este responsabilă în mare măsură de organizarea și sprijinirea rețelei de actori interpuși ai Iranului în străinătate, Unitatea 840 se distinge prin capacitatea sa de a executa misiuni cu acțiune directă - asasinare, sabotaje și acte de teroare țintite. Personalul său operează sub acoperire neoficială, adesea încorporat în instituții diplomatice sau deghizat în civili în teritorii ostile sau neutre. Se pare că Unitatea 840 își primește directivele de la liderii înalți ai IRGC-QF și de la Consiliul Suprem de Securitate Națională, unele misiuni despre care se crede că necesită aprobarea liderului suprem, Ayatollah Khamenei, însuși. Această integrare verticală asigură alinierea politică și coerența strategică cu obiectivele mai largi ale regimului.

2.2 Doctrina războiului hibrid și asimetric

Doctrina operațională a Unității 840 îmbină acțiunile de culegere de informații cu tehnicile de război atipice. Funcționează în cadrul politicii Iranului de „apărare înainte” – generând amenințări departe de granițele iraniene pentru a preveni vulnerabilizarea internă. Unitatea folosește dezmințirea, intermediarii și confuzie digitală. Țintele sale sunt selectate cu atenție pentru a promova interesele statului, îngreunând în același timp asocierea: dizidenți politici, jurnaliști străini, personalități publice israeliene sau evreiești și adversari ai agendei regionale a regimului.

Leadership și agenți strategici

Yazdan Mir (alias Sardar Bagheri) conduce în prezent Unitatea 840 și se crede că raportează direct comandantului Forței Quds, Esmail Qaani. Lui Mir i se atribuie extinderea operațiunilor europene și orientale ale unității, în special prin relațiile cu grupuri criminale din Balcani și Orientul Mijlociu.

Mohammad Reza Ansari (alias Barkirsaghi sau Mostafa Naseri) este strateg implicat în operațiuni complexe de asasinat europene. Rolul său include constituirea de rețele umane, organizarea logisticii și facilitarea comunicării dintre Teheran și operatorii din străinătate.

Colonelul Hassan Sayyad Khodaei, asasinat la Teheran, în mai 2022, a fost un personaj esențial în gestionarea activităților externe ale Unității 840, care implică în special identificarea de ținte israeliene și evreiești. Asasinarea lui, despre care se crede că a fost efectuată de agenții Mossad-ului israelian, a pus în dificultate mai multe operațiuni în desfășurare și a provocat o restructurare internă a unității.

4. Operațiuni din Orientul Mijlociu: studii de caz și amprentă operațională

4.1 Incidentul de pe Înălțimile Golan (2020-2021)

Serviciile de informații israeliene au interceptat o operațiune care a implicat patru agenți care plantau IED-uri (dispozitive explozive improvizate) de-a lungul Înălțimilor Golan. Această misiune, atribuită direct Unității 840, a fost concepută ca o operațiune pilot pentru stabilirea unui nou front de presiune împotriva Israelului. Rafinamentul dispozitivelor și traseul logistic care leagă operatorii de casele sigure siriene și libaneze evidențiază capacitatea unității de a lansa atacuri sub acoperire.

4.2 Colaborarea cu Hezbollah și forțele de miliție

Unitatea 840 menține legături de lungă durată cu liderii militari ai Hezbollah, oferind instruire în sabotaj urban, spionaj cibernetic, operațiuni cu drone și contramăsuri de supraveghere. Joacă un rol cheie în armonizarea operațiunilor dintre milițiile susținute de Iran din Siria, Irak și Liban - asigurând o activitate ostilă sincronizată împotriva intereselor Israelului, Americii sau Arabiei Saudite.

4.3 Contrabanda strategică cu arme prin Iordania

Interceptările serviciilor de informații, din 2023, au dezvăluit rolul Unității 840 în facilitarea mutării armamentului performant din sudul Siriei prin teritoriul iordanian în Cisiordania. Aceste lanțuri de aprovizionare sprijină, de asemenea, traficul de narcotice, care este folosit pentru a finanța operațiuni ulterioare și pentru a destabiliza ordinea regională.

5. Operațiuni europene: informații hibride și colaborare penală

5.1 Complot de asasinat în Marea Britanie

Cea mai mediatizată operațiune europeană a Unității 840 a fost o încercare de a ucide doi jurnaliști de la Iran International¹, la Londra. Lovitura, aranjată printr-un intermediar pakistanezo-britanic, urma să fie executată prin lovituri de cuțit și mascată sub forma unei crime stradale. Complotul, cu numele de cod „Nunta”, a fost demascată printr-o operație de informații în cooperare, descoperindu-se faptul că unitatea a utilizat interpușicriminali pentru a ocoli sistemele tradiționale de securitate.

5.2 Supraveghere și planificare operațională în Germania

Oficiul Federal pentru Protecția Constituției (BfV) al Germaniei a raportat în 2023 că agenți iranieni cu legături cu Unitatea 840 au efectuat acțiuni de supraveghere și recrutare de amploare, care vizează ținte iraniene și israeliene. Suspecții arestați dețineau telefoane criptate, documente falsificate și instrucțiuni referitoare la supravegherea centrelor culturale evreiești.

5.3 Operațiuni în Franța și Europa de Est

În Franța, autoritățile au împiedicat acțiuni de recunoaștere în proximitatea unor instituții evreiești de prestigiu. În Polonia, un complot eșuat de asasinat cu dronă – menit să vizeze o personalitate israeliană – a fost legat de coordonatori din cadrul Unității 840 și facilitat de rețele locale de crimă organizată. Aceste cazuri demonstrează capacitatea Unității 840 de a opera în interiorul granițelor europene, folosind rețele pe mai multe niveluri, subcontractate..

6. Tactici, tehnologie și metode de execuție

Unitatea 840 utilizează tehnici tradiționale de spionaj și tehnologii moderne. Metodologia include:

- Angajarea unor elemente criminale pentru disimularea acțiunilor.
- Utilizarea telefoanelor de tip performant, a aplicațiilor de mesagerie criptate și a VPN-urilor.
- Rularea fondurilor prin criptomonede și canale din piața neagră.
- Folosirea valizelor diplomatice, a delegațiilor culturale sau a pelerinajelor religioase ca acoperire.

Pregătirea se desfășoară adesea în tabere de antrenament ale Forței Quds, din Liban și Siria. Aceste facilități simulează lupta urbană, manevre evazive și exerciții de infiltrație adaptate la mediile de securitate occidentale.

7. Contramăsuri și răspuns global

7.1 Contraofensive de intelligence israeliene

Israelul a condus o campanie exhaustivă și agresivă de subminare a Unității 840. Aceasta include asasinat de precizie ale elemente din conducerea sa, întreruperea lanțurilor de finanțare, infiltrări în rețelele cibernetice și publicarea identităților agenților în presa internațională.

7.2 Sancțiuni și instrumente juridice

Departamentul de Trezorerie al SUA și omologii săi europeni au sancționat personalul IRGC și companiile fictive afiliate. Inițiativele multilaterale, inclusiv colaborarea cu Europol, au intensificat monitorizarea elementelor suspecte/interpuși ai Gardienilor Revoluției infiltrați în Europa.

¹*Iran International este un canal de televiziune prin satelit în limba persană și de știri digitale multilingve, înființată în mai 2017 și cu sediul la Londra, destinată iranianilor și persoanelor interesate de știri, cultură, societate și sport iraniene. În februarie 2023, amenințările guvernului iranian împotriva jurnaliștilor săi din Marea Britanie au determinat rețeaua să mute temporar sediul la Washington, D.C.*

8. Prognoza strategică și implicații de securitate

Structura hibridă și postura ascunsă a Unității 840 reprezintă o schimbare în modul în care statele autoritare extind puterea fără confruntare militară directă. Ea simbolizează utilizarea violenței externalizate, compartimentate și disimulate pentru a promova obiectivele politice. Răspunsul occidental trebuie să includă inovații juridice (de exemplu, legile de atribuire a actelor de terorism), securitate consolidată pentru jurnaliști și dizidenți și rezistență instituțională la infiltrare. Agențiile de informații trebuie să îmbunătățească rețelele de intelligence uman (HUMINT) și să formeze grupuri operative dedicate pentru a contracara celulele de asasinat transnaționale.

9. Concluzie

Pe măsură ce rivalitatea geopolitică se intensifică, Unitatea 840 servește drept studiu de caz în viitorul operațiunilor de influență ascunse. Acesta combină ideologia, puterea de stat și infrastructura criminală într-un model operațional conceput pentru un impact maxim cu expunere minimă. Neutralizarea acestei amenințări necesită cooperare internațională susținută, modernizare juridică și o apărare hotărâtă a suveranității democratice.

Bibliografie:

- Israel Defense Forces, “Unit 840 of the Iranian Quds Force – Operational Exposure,” IDF Press Release, November 2020.
- International Institute for Strategic Studies, Middle East Security Report, 2023.
- Yossi Melman, “Iran’s Expanding West Bank Strategy,” Haaretz, April 2023.
- Patrick Wintour, “Iran-Linked Plot to Kill Journalists in London Foiled,” The Guardian, February 2023.
- German Federal Office for the Protection of the Constitution (BfV), Annual Report 2023.
- WSJ Investigations Team, “Iran’s Hit Squads in Europe,” Wall Street Journal, September 2024.
- David Ignatius, “How Israel Thwarted Iran’s Global Covert Arm,” Washington Post, June 2022.
- U.S. Department of the Treasury, OFAC Sanctions Release, October 2023.

SECURITATE ȘI REZILIENȚĂ - EUROPA

Viitorul european în lumina factorilor determinanți ai viitoarei situații globale

Asmaa ABOULELA (Egipt)

Războiul ucrainean, care a intrat în al patrulea an și aruncă umbră asupra Europei din punct de vedere economic și de securitate, ia o nouă întorsătură, odată cu sosirea lui Trump și viziunea lui privind acest război.

Trump caută să pună capăt acestui război printr-un acord ruso-american, departe de Europa și scoțând-o din scenă. Ca urmare a unei probleme fundamentale precum criza ucraineană, care afectează direct securitatea acesteia și a țărilor UE, Trump ajunge la o înțelegere cu Putin pentru a-l convinge să pună capăt acestui război.

El încearcă, de asemenea, să-i convingă pe ucraineni să pună capăt războiului și să se îndrepte către un acord inechitabil pentru Ucraina, prin confiscarea mineralelor acesteia, luând parte la investiții energetice ucrainene și contracte viitoare și transformând ajutorul financiar aprobat de Congresul SUA, în epoca Biden, în împrumuturi cu dobândă în timpul erei Trump, în baza cărora, printr-un acord obligatoriu, va confisca mineralele.

Trump operează cu mentalitatea unui om de afaceri, tranzacții și control corporatist în tratativele cu Ucraina și chiar în problemele globale.

Fără să ia în considerare consecințele politice, Trump încearcă să rezolve problemele SUA. Lumea pune crizele financiare și exportul crizelor din întreaga lume pe seama lor, inclusiv cea din Ucraina, printr-o înțelegere dictată ucrainenilor lăsându-i în plata Domnului.

Sursa: <https://www.robert-schuman.eu/en/european-issues/0296-europe-and-globalisation-dangers-and-assets>

Europenii se confruntă cu acest abandon mergând în mai multe direcții, de la creșterea cheltuielilor pentru apărare și creșterea investițiilor în armament și tehnică militară de dragul securității Europei, în general și al intereselor acesteia, și pentru Ucraina în special, sfidând atât partea rusă, cât și cea americană și impunându-le soluțiile lor.

Strategia anterioară a Uniunii Europene, condusă de Merkel, de a ajunge la Rusia, a-l câștiga pe Putin și a încerca să-l transforme într-o parte neutră pentru UE, din perspectiva lor, a eșuat. Ei se află acum într-o poziție dificilă între teama de ambițiile lui Putin, care sunt augmentate de sosirea lui Trump și apropierea americană de el, și abandonul Ucrainei și între rolul european, care este acum în joc, în lumina noii strategii americane pentru Eurasia.

Putin și rușii se confruntă cu acordurile lui Trump și cu preocupările lor cu privire la continuarea războiului pentru a se asigura că echilibrul rămâne în favoarea Rusiei cu mai multe concesii americane și investiții directe cu el, fără acorduri cu Ucraina, pe care Putin o vede ca o amenințare directă la adresa securității sale.

Acest lucru ar avea un impact negativ asupra Ucrainei în ansamblul său și a viitorului ei existențial, conducând la o divizare între teritoriile aflate sub controlul Rusiei și teritoriile ucrainene care și-ar pierde suveranitatea și chiar și-ar preda soarta direct Americii printr-un astfel de acord.

Europa se confruntă cu această scenă absurdă și cu o provocare puternică de a-și uni țările din Uniunea Europeană pentru a face față provocărilor viitoare. În lumina acestei situații, apare o întrebare generală, pe care liderii europeni o așteaptă cu nerăbdare: Este timpul ca Europa să devină o superputere cu propria sa apărare și propriile sale politici?

Europa face astăzi pași tactici pentru a se confrunța cu haosul lui Trump și ambițiile lui Putin de a deveni independentă în securitatea sa și realitatea impusă de abandonarea de către SUA a aliatului său principal, Europa. Interesele lor comune includ creșterea cheltuielilor pentru apărare și investițiile în constituirea de forțe militare care garantează securitatea superiorității lor. Totuși, Europei îi lipsește o armată defensivă organizată cu care să-și protejeze interesele strategice și prin care să-și impună propria ecuație.

În ciuda acestui fapt, acțiunile Europei fac parte din eforturile individuale ale marilor țări UE, Germania și Franța, ca să își protejeze, pe cât posibil, interesele. Țările mai mici ale UE sunt la fel de îngrijorate.

Marea Britanie este de acord cu alinierea europeană, chiar dacă în prezent se află în afara UE. Cu toate acestea, este un parteneriat nesigur.

Germania își mărește bugetul militar și de apărare în acest an, cel mai mare din toate timpurile, la un trilion de euro. Acesta este cel mai mare buget de la al Doilea Război Mondial.

Franța se îndreaptă către activarea umbrelei nucleare ca parte a descurajării și în calitate de actor nuclear. Cu toate acestea, doctrina nucleară a fiecărei țări rămâne diferită. Nu se poate înlocui umbrela americană, care este deja amplasată, în ciuda sosirii lui Trump.

Țările UE suferă în prezent din cauza crizelor financiare, inclusiv Franța, care în acest an se confruntă cu un deficit bugetar de 5%. Țările UE mai mici, cum ar fi Polonia și Suedia, au adoptat o poziție dură față de aceste provocări.

Pe lângă recesiunea germană rezultată din acest război și efectele sale negative, politicile lui Trump față de Europa și impunerea de tarife asupra acesteia, au un impact negativ asupra Europei. America urmărește o nouă strategie față de Europa, crește presiunea economică asupra acesteia și se orientează către Rusia.

În plus față de presiunea militară a lui Putin asupra Ucrainei, aceasta este noua strategie americană susținută de Trump. Administrația sa republicană obține câștiguri strategice pentru Putin din punct de vedere politic, militar și economic, subminând eforturile Europei de a defini rolul Rusiei. Acest parteneriat, care ia forma unui nou parteneriat între America și Rusia, nu se limitează la criza ucraineană. Pare că liderul de la Kremlin dorește să-l extindă și în alte domenii, inclusiv cel al resurselor energetice, resurselor minerale și deschiderii de noi coridoare comerciale globale, inclusiv în Arctica. Acest lucru va oferi Moscovei un impuls strategic puternic și îi va oferi o pârgie împotriva rivalului său european.

Rusia caută să aducă America în acest parteneriat și să beneficieze de prezența lui Trump la Casa Albă pentru a ieși din blocada impusă anterior de SUA și țările NATO cu ajutorul Europei.

Acest parteneriat dintre America și Rusia coincide cu eforturile Rusiei de a revigora Arctica și de a atrage companii gigantice americane pentru investiții ca un fel de nou început în forță. Acest lucru va aduce beneficii semnificative pentru ambele părți. Acest efort rusesc se aliniază eforturilor lui Trump de a promova anexarea Groenlandei, disputata insulă daneză, care ar oferi Americii o dimensiune strategică în Oceanul Atlantic.

Moscova încearcă să exploateze această tendință americană legând-o de visele sale de a reînvia și de a coopera cu Arctica. Acest lucru va oferi interese strategice pentru ambele țări, departe de Europa. Rusia posedă resurse energetice, resurse de minerale rare și terenuri vaste, dar nu are tehnologia deținută de SUA. Acest lucru îi va consolida poziția ca centru global de resurse de energie și comerț și aceasta este ceea ce Rusia încearcă să obțină și un coridor pentru energie și minerale prin exploatarea nevoii foarte mari a SUA pentru aceste minerale, investind în aceste resurse vaste deținute de Rusia, pe care Rusia încearcă să le exploateze pentru a-și crea o nouă poziție.

În lumea economiei, acesta este principalul motor al superiorității. Rusia dorește acum să se prezinte ca un jucător economic semnificativ, cu resursele sale bogate și sub-investite, mai degrabă decât un jucător militar așa cum a fost în fosta era sovietică și exploatarea problema energetică care domină scena globală și amenință marile țări industrializate ale lumii, pentru a-și menține superioritatea.

Europa este una dintre aceste puteri care a fost foarte afectată de problema energetică și creșterea prețurilor la energie după îndepărtarea sa de la gazul rusesc. Europa trebuie să recunoască această nouă situație dintre Moscova și SUA și să se pregătească pentru ea și să nu rămână angajată în criza ucraineană singură. Mai degrabă, trebuie să-și concentreze atenția asupra întregii lumii, mai întâi asigurându-și sectorul energetic și consolidându-și apărarea, iar în al doilea rând, investind într-un rol global și parteneriat cu țările din Orientul Mijlociu și asigurarea influenței economice și a coridoarelor energetice.

Pentru ca Europa să devină o forță influentă, separată de alte puteri în domeniul apărării, acest lucru necesită investiții masive în armament. Cu toate acestea, țările europene nu au un proiect specific sau un plan unitar pentru a aborda aceste provocări economice de la Trump și provocările militare de la Putin.

Acest lucru are un impact negativ asupra Europei în ansamblu. După eșecul american, Germania, cea mai mare țară din Uniunea Europeană, se va baza pe țările învecinate pentru a-și proteja securitatea, ca urmare a unor decizii occidentale legate de Germania și apărarea acesteia încă de la al Doilea Război Mondial?

Nici Germania și nicio altă țară din UE nu poate lua decizia de a se înarma independent de vecinii săi. Având în vedere că Germania poate finanța politica de apărare a Uniunii Europene pentru a rămâne lider în acest sens, și pentru a finanța programul nuclear, economia are nevoie de securitate, iar securitatea necesită întotdeauna putere. Astăzi, Europa adoptă teoria „păcii prin forță”. Provocările internaționale în general, presiunea economică a lui Trump asupra țărilor europene în special și presiunea militară a Rusiei asupra Ucrainei, convergența intereselor ruse și americane în multe domenii împinge Europa să aibă o abordare diferită a acestor provocări.

Poate că ecuația se va schimba după plecarea lui Trump. Dar ideea a devenit o posibilitate. Ar trebui ca Europa să rămână mereu legată, pentru securitatea sa, de o altă țară din afara Europei, cum ar fi SUA?

SECURITATE ȘI REZILIENȚĂ - ORIENTUL MIJLOCIU

Dilema securității Orientului Mijlociu în era multipolarității: răspunsuri regionale la realinierile strategice globale

Dr. Mohamad AL-MOKDAD (Liban)

Abstract

Structura multipolară în evoluție a sistemului internațional a intensificat dilema securității în Orientul Mijlociu, o regiune caracterizată de multă vreme de volatilitatea strategică și rivalitățile geopolitice. Această lucrare explorează modul în care tranziția de la o lume unipolară la una multipolară marcată de renașterea Rusiei, ascensiunea Chinei și reducerea relativă a influenței SUA a redefinit percepțiile privind amenințările, alianțele și doctrinele de securitate în statele din Orientul Mijlociu. Analiza acordă o atenție deosebită puterilor regionale precum Arabia Saudită, Iran și Turcia, examinând modul în care fiecare și-a adaptat strategia de securitate ca răspuns la schimbarea alinierii globale. În plus, lucrarea investighează poziția unică a Libanului în acest peisaj complex de securitate, evidențiind fragilitățile sale interne și dependențele externe care l-au făcut atât o imagine, cât și o victimă a unei dinamici strategice mai ample. Prin integrarea dimensiunilor geopolitice, economice și militare, studiul își propune să ofere o înțelegere nuanțată a provocărilor și oportunităților pe care multipolaritatea le prezintă pentru securitatea regională și viitoarele mecanisme de soluționare a conflictelor din Orientul Mijlociu.

Sursa: <https://debuglies.com/2025/02/20/the-evolving-geopolitical-order-connections-between-the-war-in-ukraine-the-middle-east->

Cuvinte cheie: multipolaritate, securitate în Orientul Mijlociu, realinieri geopolitice, alianțe regionale, adaptări ale politicii externe, Liban și conflicte regionale

Introducere

Epoca post-Război Rece a fost caracterizată de un sistem internațional unipolar dominat de Statele Unite. Cu toate acestea, ultimii ani au fost martorii unei schimbări către multipolaritate, puteri emergente precum China și Rusia afirmând o influență mai mare pe scena globală. Această tranziție a condus la o reconfi-

gurare a alianțelor internaționale și a priorităților strategice, evidentă, în special în regiuni precum Orientul Mijlociu (Buzan & Wæver, 2003). Din punct de vedere istoric, Orientul Mijlociu a fost un nexus/o joncțiune de tensiuni geopolitice, datorită locației sale strategice, resurselor energetice și dinamicii socio-politice complexe. Peisajul de securitate al regiunii este complicat și mai mult de implicarea puterilor externe care urmăresc interese divergente. Interacțiunea dintre actorii regionali și puterile globale a intensificat dilema de securitate, în care măsurile luate de un stat pentru a-și îmbunătăți securitatea au condus adesea la creșterea insecurității pentru alții (Walt, 1991).

1. Cum a influențat trecerea la multipolaritate dinamica securității din Orientul Mijlociu?
2. Ce strategii au adoptat actorii regionali ca răspuns la schimbarea alinierii globale?
3. Cum reflectă poziția de securitate a Libanului tendințele regionale și internaționale mai ample?

I. Dilema securității: definiție și rădăcini teoretice

Dilema securității, un concept de bază în relațiile internaționale, se referă la o situație în care acțiunile întreprinse de un stat pentru a-și consolida propria securitate, cum ar fi creșterea capacităților militare, pot determina alte state să răspundă cu măsuri similare, crescând astfel tensiunile și ducând la un potențial conflict, chiar și atunci când nicio parte nu dorește acest lucru. Acest fenomen apare din natura anarhică a sistemului internațional, unde absența unei autorități centrale obligă statele să se bazeze pe strategii de autoajutorare (Herz, 1950; Jervis, 1978). Dilema se intensifică atunci când distincția între posturile ofensive și defensive devine provocatoare, ceea ce duce la percepții greșite și escalade neintenționate (Tang, 2009).

Tranziția de la un sistem internațional unipolar la unul multipolar are implicații semnificative pentru dinamica securității globale. Într-o lume multipolară, puterea este distribuită între mai multe state, reducând dominația oricărui singur actor și crescând complexitatea relațiilor internaționale (Ashford, 2023). Această distribuție a puterii poate duce la creșterea concurenței, la schimbarea alianțelor și la un potențial mai mare pentru conflicte regionale, pe măsură ce statele navighează într-o rețea mai complicată de relații și interese strategice (Mearsheimer, 2019). Orientul Mijlociu, cu importanța sa strategică și tensiunile existente, este deosebit de susceptibil la incertitudinile introduse de multipolaritate.

Neorealismul, sau realismul structural, presupune că structura anarhică a sistemului internațional obligă statele să acorde prioritate supraviețuirii prin acumularea de putere și comportamentele de echilibrare (Waltz, 1979). Această perspectivă subliniază rolul factorilor sistemici asupra caracteristicilor individuale ale statului în modelarea rezultatelor internaționale. Completând acest lucru, Teoria Complexului de Securitate Regională (RSCT) sugerează că dinamica securității este adesea concentrată la nivel regional, cu statele dintr-o anumită zonă geografică formând preocupări de securitate interconectate, care sunt relativ autonome de modelele globale (Buzan & Wæver, 2003). În contextul Orientului Mijlociu, RSCT evidențiază modul în care preocupările de securitate ale actorilor regionali sunt profund interconectate, influențate atât de rivalitățile intra-regionale, cât și de intervențiile puterilor externe.

II. Realieri strategice globale: schimbarea multipolară

Statele Unite și-au redus treptat amprenta militară în Orientul Mijlociu, orientându-și atenția către competiția strategică cu China și către prioritățile interne. Această retragere a dus la o percepție a influenței SUA în scădere în regiune, determinând actorii regionali să-și reevalueze strategiile și alianțele de securitate (Gholz & Press, 2023). Inițiativa Belt and Road (BRI) a Chinei și-a extins semnificativ prezența economică și diplomatică în Orientul Mijlociu. Prin investiții substanțiale în proiecte de infrastructură și energie, China a devenit un partener esențial pentru multe țări din Orientul Mijlociu, sporindu-și influența și promovând legături bilaterale mai adânci (Martini, 2023). Intervenția Rusiei în conflictul sirian a marcat un moment esențial în reangajarea sa în Orientul Mijlociu. Oferind sprijin militar regimului Assad și stabilind o prezență militară permanentă, Rusia s-a poziționat ca un intermediar de putere cheie în regiune, valorificând vânzările de arme și inițiativele diplomatice, pentru a-și extinde influența (Kozhanov, 2024). Abordarea Uniunii Europene (UE) cu privire la Orientul Mijlociu a fost caracterizată printr-un accent pe promovarea valorilor democratice și a drepturilor omului. Cu toate acestea, diviziunile interne între statele membre și implementarea inconsecventă a politicilor au limitat eficiența UE ca actor coeziv în regiune (Manners, 2023).

III. Răspunsuri regionale și reconfigurări de securitate

Arabia Saudită: acoperire strategică între SUA, China și Rusia

Arabia Saudită a adoptat o abordare strategică de protecție pentru a naviga în ordinea globală multipolară în evoluție. În timp ce își menține parteneriatul de securitate de lungă durată cu Statele Unite, Riad

a consolidat simultan legăturile economice și politice cu China și Rusia. Această strategie cu mai multe fațete își propune să diversifice alianțele și să reducă dependența excesivă de orice putere unică, sporind astfel autonomia strategică a Arabiei Saudite într-un peisaj internațional complex (Alshammari, 2024).

Iran: extinderea influenței prin interpuși și strategii ample

Iranul continuă să exercite influență regională printr-o rețea de grupuri formată din interpuși din Orientul Mijlociu. Cu diferite miliții din Irak și Houthii, din Yemen, Iranul încearcă să proiecteze puterea și să contrabalanseze adversarii fără o implicare militară directă. Această strategie permite Teheranului să-și mențină prezența în domenii cheie, în ciuda provocărilor interne și a presiunilor externe (Vaez, 2024).

Turcia: strategie regională asertivă și de echilibrare

Turcia a dus o politică externă asertivă menită să-și extindă influența regională, echilibrând în același timp relațiile cu puterile globale. Implicarea Ankarei în conflictele din Siria și Libia, împreună cu eforturile sale de a media disputele și de a se angaja atât cu blocurile occidentale, cât și cu cele estice, reflectă o abordare pragmatică în asigurarea intereselor naționale. Poziționându-se ca un jucător important în afacerile regionale, Turcia încearcă să-și îmbunătățească poziția strategică pe fondul dinamicii geopolitice în schimbare (Kiriști, 2023).

IV. Problema securității Libanului într-un context multipolar

Fragmentarea internă a Libanului și vulnerabilitatea la influența externă

Structura politică a Libanului, înrădăcinată în împărțirea puterii laice, a condus la un aparat de stat fragmentat susceptibil de manipulare externă. Sistemul confesional, menit să echilibreze reprezentarea între grupurile religioase, a favorizat în schimb clientelismul și a slăbit coeziunea națională. (International Crisis Group, 2021).

Angajamentul internațional cu Libanul a fost inconsecvent, oscilând între perioadele de implicare activă și neglijare strategică. În timp ce conferințele donatorilor au promis un ajutor substanțial, plata și eficacitatea acestei asistențe au fost îngreunate de preocupările legate de guvernanta și corupție. Lipsa unei strategii internaționale coerente a permis puterilor externe să umple vidul, urmărindu-și adesea propriile interese, în detrimentul suveranității Libanului (Hale, 2024).

Alegerea recentă a președintelui Joseph Aoun și formarea unui nou guvern sub premierul Nawaf Salam reprezintă o oportunitate pentru Liban de a-și reafirma suveranitatea și de a urma o politică de neutralitate strategică. Această abordare ar presupune distanțarea țării de conflictele regionale și concentrarea pe reforme interne pentru consolidarea instituțiilor statului. Cu toate acestea, atingerea acestei neutralități este condiționată de abordarea influenței înrădăcinate a actorilor nestatali și de implementarea unor reforme politice și economice cuprinzătoare (The Guardian, 2025).

V. Tendințe emergente și arhitecturi de securitate viitoare

Apropierea din 2023 dintre Arabia Saudită și Iran, intermediată de China, a marcat o schimbare semnificativă în geopolitica Orientului Mijlociu. Acest acord a dus la restabilirea relațiilor diplomatice și la redeschiderea ambasadelor după o pauză de șapte ani. Detensionarea a facilitat dialogurile menite să reducă tensiunile în zonele de conflict precum Yemenul și a deschis căi de cooperare în chestiuni de securitate regională. Cu toate acestea, durabilitatea acestei apropieri rămâne incertă, având în vedere rivalitățile profund înrădăcinate și interesele strategice divergente ale ambelor națiuni.

Ca răspuns la complexitatea conflictelor regionale și la limitările cadrelor multilaterale tradiționale, statele din Orientul Mijlociu s-au orientat tot mai mult către minilateralism. Acestea sunt coaliții mici, flexibile, formate pentru a aborda probleme specifice de securitate. Exemplele includ grupul I2U2 (India, Emiratele Arabe Unite și Statele Unite) și International Maritime Security Construct (IMSC), care se concentrează pe protejarea rutelor maritime din Golful Persic. Deși aceste aranjamente oferă agilitate și cooperare direcționată, ele riscă, de asemenea, să creeze blocuri exclusive care ar putea exacerba diviziunile regionale.

Orientul Mijlociu se află la o răscruce între potențialul de securitate colectivă și riscul unei fragmentări suplimentare. Succesul eforturilor diplomatice recente, cum ar fi apropierea Arabia Saudită - Iran, sugerează disponibilitatea puterilor regionale de a urmări stabilitatea prin dialog. Cu toate acestea, conflictele durabile, suspiciunile și intervențiile externe continuă să determine creionarea unei arhitecturi de securitate exhaustive. Viitorul securității regionale va depinde de capacitatea statelor din Orientul Mijlociu de a construi încredere,

de a se angaja în dialoguri incluzive și de a se angaja în cadre de cooperare care trec cu vederea diviziunile sectare și geopolitice.

Concluzie

Tranziția la un sistem internațional multipolar a remodelat fundamental peisajul strategic al Orientului Mijlociu. Declinul dominației SUA, ascensiunea asertivă a Chinei, reintrarea strategică a Rusiei și influența normativă, dar fragmentată a UE, au produs în mod colectiv un mediu dinamic și volatil. Ca răspuns, actorii regionali cheie Arabia Saudită, Iranul și Turcia au adoptat strategii diversificate și adaptabile pentru a-și proteja interesele naționale, navigând pe acest teren geopolitic în evoluție cu prudență și ambiție. Libanul exemplifică vulnerabilitatea statelor mici prinse în convergențele rivalităților regionale și schimbărilor globale. Fragmentarea sa internă, cuplată cu instituții de stat slabe și actori non-statali puternici, l-au expus în mod special influenței externe. Perspectiva neutralității strategice, deși este atrăgătoare din punct de vedere conceptual, rămâne constrânsă de realitățile structurale și politice. Tendințele emergente, inclusiv eforturile regionale de descăladare și creșterea formatelor flexibile de securitate minilaterală, indică o recalibrare a sistemelor tradiționale de alianță. Cu toate acestea, riscul unei fragmentări suplimentare persistă dacă nu se pot instituționaliza dialogul susținut, cadrele incluzive și încrederea reciprocă în întreaga regiune. În cele din urmă, viitorul securității din Orientul Mijlociu va depinde de capacitatea regiunii de a evolua de la o poziție reactivă la o colaborare pro-activă. Într-o lume din ce în ce mai multipolară, alegerea între pluralismul strategic și dezordinea sistemică va modela nu numai traiectoria politicii regionale, ci și implicațiile acesteia pentru pacea și stabilitatea globală.

Bibliografie:

- Buzan, B., & Wæver, O. (2003). *Regions and Powers: The Structure of International Security*. Cambridge University Press.
- Walt, S. M. (1991). The Security Dilemma and Alliance Politics. *World Politics*, 44(1), 3–43.
- Tholens, S. (2017). Security Assistance and Lebanon's Hybrid Sovereignty. *International Affairs*, 93(4), 865–882.
- McClearn, J., Jensen, R. B., & Talhouk, R. (2023). Security Patchworking in Lebanon: Infrastructuring Across Failing Infrastructures. *arXiv preprint arXiv:2310.16969*.
- Salem, P., Slim, R., Wahba, M., & Yacoubian, M. (2020). Lebanon Policy Paper. *Middle East Institute*.
- Bardalai, A. K. (2024). Role of UN Peace Operations: An Actor of Stability in the Middle East. *Indian Army - UN Journal*.
- International Alert. (2015). Perceptions and Prescriptions: How Lebanese People View Their Security. *International Alert*.
- World Bank. (2023). Lebanon Risk and Resilience Assessment. *World Bank Document*.
- Middle East Policy Council. (2023). Symposium: Economic and Security Conditions in Lebanon. *Middle East Policy Council*.
- Financial Times. (2024, December 2). Delinking Conflicts in the Middle East is the Best Way to Resolve Them. *Financial Times*.
- Ashford, E. (2023). *Yes, the World Is Multipolar*. Foreign Policy.
- Buzan, B., & Wæver, O. (2003). *Regions and Powers: The Structure of International Security*. Cambridge University Press.
- Herz, J. H. (1950). Idealist Internationalism and the Security Dilemma. *World Politics*, 2(2), 157–180.
- Jervis, R. (1978). Cooperation Under the Security Dilemma. *World Politics*, 30(2), 167–214.
- Mearsheimer, J. J. (2019). *The Great Delusion: Liberal Dreams and International Realities*. Yale University Press.
- Tang, S. (2009). The Security Dilemma: A Conceptual Analysis. *Security Studies*, 18(3), 587–623.
- Waltz, K. N. (1979). *Theory of International Politics*. Addison-Wesley.
- Kozhanov, N. (2024). Russia's Strategic Success in Syria and the Future of Moscow's Middle East Policy. *The Washington Institute for Near East Policy*.
- Manners, I. (2023). Normative Power Approach, Planetary Politics, the European Union and the Middle East Conflict. *JCMS: Journal of Common Market Studies*.

- Vaez, A. (2024). Iran's Proxy Strategy and Regional Influence. *International Affairs*, 100(2), 123–138.
- Kirişci, K. (2023). Turkey's Balancing Act: Navigating Regional Ambitions and Global Partnerships. *Foreign Policy Analysis*, 19(4), 301–317.
- The Century Foundation. (2023). *The Saudi–Iranian Détente Has Proved Vital for De-escalation. But Regional War Could Still Break It*.
- Samaan, J.-L. (2023). *The Minilateral Moment in the Middle East: An Opportunity for US Regional Policy?* Atlantic Council.
- International Institute for Strategic Studies. (2023). *Challenges to Minilateral Cooperation in the Middle East*.
- European Council on Foreign Relations. (2023). *Mending Fences: Europe's Stake in the Saudi-Iran Détente*.

SECURITATE ȘI REZILIENTĂ - ORIENTUL MIJLOCIU

Reconstrucția Libanului - revenire la titulatura de „Perla Orientului Mijlociu”, un obiectiv prioritar pe agenda întregii comunități internaționale

Dr. ing. Stelian TEODORESCU (România)

„Lucrurile nu vor funcționa perfect. Ceea ce contează este cum te adaptezi și ce înveți din greșelile tale.”

Michael Phelps

Încă din 09 martie 2023, în revista „PULSUL GEOSTRATEGIC” a fost publicat un articol prin care se itera situația generală din Liban care era la acea vreme și este și catalogată ca fiind într-un proces continuu de deteriorare, nivelul sărăciei și al frământărilor populației fiind foarte ridicat. De câțiva ani, la nivel mondial, Libanul a fost catalogat ca fiind un stat care se află în plin proces de prăbușire economică, mai ales în contextul în care, în prezent, ne aflăm într-una din cele mai grave situații înregistrate la nivel global.

Scoatem în evidență acest lucru, deoarece până mai ieri, această țară numită Liban, căruia i se spunea și „Perla Orientului Mijlociu”, era cunoscută ca fiind o țară frumoasă cu o economie variată, atât cu ramuri diverse ale industriei, cât și cu agricultură, turism și un sistem bancar demne de luat în seamă. Multe alte națiuni ar putea cunoaște această țară pentru uleiul de măsline și pentru alimentele delicioase pe bază de plante, cum ar fi hummus și tabouleh. Libanul este, de asemenea, un loc în care oamenii de diferite credințe religioase trăiesc în armonie. În mod surprinzător, este una dintre puținele țări din Orientul Mijlociu în care nu veți găsi nici oameni cu cămile, nici suprafețe teritoriale acoperite de deșerturi, capitala și cel mai populat și vibrant oraș fiind Beirut.

Un acord de încetare a ultimelor ostilități care au avut loc între Israel și Liban a intrat în vigoare la 27 noiembrie 2024, după mai mult de 13 luni de punere în operă a unor tragice ostilități, care au implicat în principal Israel și gruparea Hezbollah. Acordul și angajamentele ambelor părți, care a fost intermediat de SUA și Franța, stabilesc că Israelul nu va mai desfășura operațiuni militare ofensive împotriva țărilor libaneze de pe teritoriul Libanului (retragerea Forțelor Militare Israeliene / IDF) și că guvernul libanez va împiedica Hezbollah și toate celelalte grupuri armate să desfășoare operațiuni împotriva Israelului. În conformitate cu termenii acordului, Forțele Armate Libaneze (LAF) vor avea printre alte multe sarcini de îndeplinit și demontarea infrastructurii neautorizate și confiscarea armelor deținute ilegal de grupuri armate.

Sursa: <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/how-end-third-lebanon-war-and-prevent->

Potrivit unor rapoarte publicate atât de mass-media israeliană, cât și citate de mass-media libaneză, SUA au oferit bilateral garanții suplimentare Israelului cu privire la implementarea încetării focului, inclusiv recunoașterea „dreptului Israelului de a răspunde amenințărilor Hezbollah”. La 26 ianuarie, ziua expirării perioadei celor 60 de zile stipulate în acordul de încetare a ostilităților pentru retragerea IDF și desfășurarea LAF, Israelul și Libanul au convenit asupra prelungirii termenului până la 18 februarie, ca urmare a îngrijorărilor exprimate de ambele părți că operațiunile de retragere și dislocare de forțe militare, după cum s-a stabilit, progresează mult prea lent. Totuși, într-un astfel de context de securitate fragil, cu câteva ore înainte de prelungirea termenului, IDF din mai multe locații din sudul Libanului au deschis focul asupra demonstrațiilor care cereau retragerea Israelului, dintre care unii purtau chiar steaguri Hezbollah. Cel puțin 22 de persoane au fost ucise și 124 au fost rănite, inclusiv șase femei și un militar LAF.

În prezent, ca urmare a studiilor efectuate la nivel internațional cu privire la distrugerile provocate și efectele generate de ultimul conflict dintre Israel și gruparea Hezbollah, s-a ajuns la concluzia că nevoile de reconstrucție și redresare sunt estimate a ajunge la valoarea de 11 miliarde USD, conform unui raport de evaluare rapidă a daunelor și nevoilor din Liban (RDNA / Rapid Damage and Needs Assessment / Evaluarea rapidă a daunelor și nevoilor) 2025, publicat de Banca Mondială, care evaluează daunele, pierderile și nevoile în zece sectoare distincte din întreaga țară, acoperind perioada 08 octombrie 2023 - 20 decembrie 2024. Dintre cele 11 miliarde USD necesare ca nevoi de reconstrucție și redresare, raportul estimează că 3 până la 5 miliarde USD vor trebui finanțate public, inclusiv 1 miliard USD pentru sectoarele de infrastructură (energie; servicii municipale și publice; transport; instalații furnizare apă, instalații colectare ape uzate și instalații pentru irigații). În același timp, conform evaluărilor efectuate, 6 până la 8 miliarde USD vor necesita finanțare privată, mai ales în sectoarele de locuințe, comerț, industrie și turism. Pe baza acestor estimări de nevoi, raportul evaluează totuși că, adevăratele pierderi și adevăratul cost economic de refacere ca urmare a conflictului din Liban este de circa 14 miliarde USD, cu daune aduse structurilor fizice în valoare de 6,8 miliarde USD, pierderile economice din cauza productivității reduse, veniturile pierdute și costurile de exploatare ajungând la 7,2 miliarde USD.

Sistemul de locuințe a fost cel mai grav afectat sector, cu pagube estimate la 4,6 miliarde USD. Sectorul comercial, industria și turismul au fost, de asemenea, afectate semnificativ, cu pierderi estimate la 3,4 miliarde USD, în întreaga țară. Având în vedere aria geografică și împărțirea administrativă a Libanului, din totalul celor 9 guvernorate¹, cele mai grav afectate sunt guvernoratele Nabatiyeh și Sud, urmate de guvernoratul Muntele Liban (care include suburbia de sud a Beirutului). Dintr-o perspectivă macroeconomică, raportul constată că impactul conflictului a dus la reducerea PIB-ului real al Libanului cu 7,1%, în 2024, un regres semnificativ în comparație cu o creștere în perioada de pace, care a fost estimată la 0,9%. Până la sfârșitul anului 2024, scăderea cumulată a PIB-ului Libanului, din 2019 și până acum, s-a apropiat de 40%, agravând efectele recesiunii economice pe mai multe direcții și având un impact extrem de negativ asupra perspectivelor de creștere economică ale Libanului.

Guvernoratele Libanului

Sursa: <https://ro.wikipedia.org/wiki/>

¹Toate guvernoratele, cu excepția guvernoratului Beirut și Akkar sunt împărțite în districte, care sunt subdivizate în municipalități. Cel mai nou guvernorat este Keserwan-Jbeil, care a fost creat la 07 septembrie 2017 dar al cărui prim guvernator, Pauline Deeb, nu a fost numit până în 2020. Punerea în aplicare a următoarelor guvernorate cel mai recent create, Akkar și Baalbek-Hermel, rămâne, de asemenea, în curs de desfășurare de la numirea primilor lor guvernatori în 2014.

Guvernoratele Libanului sunt: 1. Akkar, 2. Baalbek-Hermel, 3. Beirut, 4. Beqaa, 5. Keserwan-Jbeil, 6. Munții Liban, 7. Nabatiye, 8. Nord, 9. Sud.

Acest raport RDNA, legat de impactul conflictului 2023-2024 care a afectat Libanul și care a fost realizat de Banca Mondială la solicitarea guvernului Libanului și în colaborare cu Consiliul Național pentru Cercetare Științifică - Liban (CNRS-L) estimează impactul conflictului în ceea ce privește daunele fizice și pierderile economice și identifică nevoile preliminare de recuperare și reconstrucție pe termen imediat, scurt și mediu. RDNA acoperă întreaga țară, evaluând atât impacturile directe, cât și cele indirecte ale conflictului în cele zece sectoare de care aminteam și anterior: agricultură și securitate alimentară; comerț, industrie și turism; educație; managementul mediului și al deșeurilor; energie; sănătate; locuințe; servicii municipale și publice; transport; apă, ape reziduale și irigații. Alături de aceste estimări, raportul rezumă impacturile macroeconomice ale conflictului și prezintă concluziile detaliate ale evaluării. Aceasta include o fișă informativă, constatări cheie ale evaluării cu privire la daune, pierderi și nevoi, o evaluare a impactului macroeconomic, o analiză a efectelor, constatări rezumate pentru fiecare sector și informații despre metodologia utilizată. Mai mult, este important a menționa că anexele includ o notă de metodologie detaliată, ipoteze privind costurile unitare și hărți și cifre care sprijină evaluarea făcută.

La nivelul ONU, în dimineața zilei de 17 martie, a fost așteptată cu nerăbdare o informare în cadrul consultărilor cu privire la cel mai recent raport al Secretarului General al ONU, privind punerea în aplicare a rezoluției 1701 (S/2025/153), care a fost distribuit membrilor Consiliului, la 11 martie. Adoptată în 2006, rezoluția 1701 a cerut încetarea ostilităților dintre Israel și Hezbollah. Coordonatorul special pentru Liban, Jeanine Hennis-Plasschaert, și secretarul general adjunct pentru operațiuni de pace, Jean-Pierre Lacroix, au fost informatorii cei mai așteptați. Raportul Secretarului General, care acoperă perioada cuprinsă între 21 octombrie 2024 - 20 februarie 2025, observă că nivelul violenței a „scăzut foarte mult” de când acordul de încetare a ostilităților dintre Israel și Liban (S/2024/870) a intrat în vigoare, la 27 noiembrie 2024, după mai mult de 13 luni de ostilități care au implicat forțele militare ale Israel și forțe ale Hezbollah. Așa cum am mai menționat și într-un paragraf anterior, printre altele, inițial acordul prevedea un termen de 60 de zile pentru ca IDF să se retragă la sud de Linia Albastră și, în paralel, pentru ca LAF să se disloce în pozițiile de la sud de râul Litani. Linia Albastră este o linie de retragere stabilită de ONU, în anul 2000, pentru a confirma retragerea forțelor israeliene din sudul Libanului. Deși nu reprezintă o frontieră internațională, Linia Albastră acționează în practică ca o graniță convenită între Liban și Israel.

În același context, este semnificativ a sublinia că mandatul Forței Interimare a ONU în Liban (UNIFIL) expiră la 31 august 2025. Totuși, nu putem omite că, la 14 februarie, un convoi UNIFIL care transporta trupe de menținere a păcii pe Aeroportul din Beirut a fost atacat, un vehicul a fost incendiat și mai mulți membri ai forței de menținere a păcii au fost răniți. Într-o declarație emisă în aceeași zi, secretarul general al ONU, António Guterres, a condamnat atacul și a cerut tragerea la răspundere a persoanelor vinovate. Atacul a avut loc în urma deciziei autorităților libaneze de a revoca permisiunea acordată pentru două zboruri iraniene să aterizeze la Beirut. Potrivit mass-media internațională, decizia „a venit după ce armata israeliană a emis o declarație în care susținea că Iranul a făcut contrabandă cu numerar” către Hezbollah, prin folosirea unor zboruri civile, „făcându-i pe unii din Liban să pretindă că autoritățile țării lor au cedat în fața unei amenințări din partea Israelului”. Un grup de oameni aliniați cu Hezbollah care protestau împotriva deciziei în drumul spre aeroport se pare că ar fi fost implicat în organizarea și desfășurarea atacului. Cu toate acestea, un oficial Hezbollah a negat ulterior că grupul ar fi avut vreo implicare în acțiunea menționată. Incidentul a avut loc pe fundalul pierderii puterii militare și a influenței politice a Hezbollah în Liban în urma războiului cu Israelul și a înlăturării președintelui sirian, Bashar al-Assad, fapt care a condus la pierderea unei rute cheie de aprovizionare militară pentru Hezbollah din Iran prin Siria.

În pofida ostilităților reduse, încălcările de încetare a conflictului, loviturile aeriene și munițiile neexplodate continuă să pună în pericol comunitățile, în special în zonele din sudul Libanului, Bekaa, Baalbek și Beirut. Criza a adâncit vulnerabilitățile existente, agravând insecuritatea economică și alimentară, sporind abandonul școlar și contribuind la generarea și accentuarea unei crize în creștere a sănătății mintale. În timp ce numărul persoanelor strămutate interne (IDP) a scăzut de la aproape 900.000 la puțin peste 110.000 până în ianuarie 2025, mulți repatriați în Liban se confruntă cu daune considerabile produse infrastructurii esențiale și clădirilor rezidențiale.

Dar iată că, ultimele evoluții în plan politic scot în evidență că Libanul are un nou președinte care promite reforme, dar se confruntă cu provocări economice și politice semnificative, inclusiv cu influența Hezbollah-ului susținut de Iran. La 09 ianuarie 2025, Parlamentul libanez l-a ales ca președinte pe comandan-

tul armatei libaneze, Joseph Aoun², care la rândul său, la 13 ianuarie, l-a desemnat ca prim-ministru pe Nawaf Salam³, fostul președinte al Curții Internaționale de Justiție, acesta din urmă anunțând formarea unui nou guvern în 08 februarie 2025.

*Noul cabinet al Libanului, condus de prim-ministrul Nawaf Salam (centru-dreapta), alături de președintele Joseph Aoun (centru), președintele Parlamentului Nabih Berri (centru-stânga) și membri ai cabinetului la Palatul Prezidențial, pe 11 februarie –
Sursa: <https://www.theworldmind.org/briefing archive/dzzp7tedcpsin168gldg95h04dxbm2025/2/15>*

Libanul a avut o președinție provizorie din octombrie 2022, când Michel Aoun și-a părăsit mandatul, iar Parlamentul libanez nu a reușit să cadă de acord în procesul de numire a unui succesor. Este semnificativ a sublinia că, totuși, votul menționat urmează unui conflict de mai mult de 13 luni între Israel și Hezbollah, organizație care la nivel internațional este catalogată și drept organizație teroristă. Cu toate acestea, nu trebuie omis faptul că Hezbollah a exercitat o putere politică și militară semnificativă în Liban de la apariția sa în anii 1980, menținând o forță armată independentă de celelalte structuri ale statului. Unii analiști au spus că alegerea lui Joseph Aoun este o oportunitate pentru statul libanez de a-și exercita puterea asupra Hezbollah și de a aborda actualele provocări cu care se confruntă țara. Această perspectivă este transpusă pe primele pagini ale analizelor internaționale cu privire la provocările cu care se confruntă Libanul și cu privire la semnificația și efectelor alegerilor care au avut loc.

²Joseph Khalil Aoun (născut la 10 ianuarie 1964) este acum un politician și fost general de armată libanez care servește, în prezent, ca cel de al 14-lea președinte al Libanului, începând cu 09 ianuarie 2025. Anterior, el a servit ca și comandant al Forțelor Armate Libaneze și este al cincilea comandant militar ales președinte în Liban. J. Aoun s-a născut în suburbia Beirut Sin el-Fil, din districtul Metn, fiul lui Hoda Ibrahim Makhoul și Khalil Aoun. A absolvit liceul la Collège des Frères Mont La Salle. Familia lui este originară din orașul Al-Aaishiyah, sudul Libanului. J. Aoun sa înscris la Universitatea Libanezo-Americană pentru a urma o diplomă de licență în științe politice și afaceri internaționale, pe care a obținut-o în 2007. De asemenea, deține o diplomă de licență în științe militare de la Academia Militară a Armatei Libaneze. J. Aoun s-a alăturat armatei libaneze în 1983 și s-a înscris la Academia Militară în timpul războiului civil libanez. S-a antrenat în străinătate, în special în SUA și Siria. De asemenea, a urmat un antrenament de combatere a terorismului în SUA, în 2008, și în Liban, în 2013. A devenit șef al Brigăzii a 9-a de infanterie a armatei în 2015.

³Nawaf Abdallah Salim Salam (născut la 15 decembrie 1953) este un politician, diplomat, jurist și academician libanez care a fost desemnat cel de-al 53-lea prim-ministru al Libanului, din 8 februarie 2025. N. Salam a fost anterior la Curtea Internațională de Justiție (CIJ) pentru un mandat de nouă ani, începând cu 2018. A servit ca Ambasador și Reprezentant Permanent pe lângă Națiunile Unite, la New York, din 2007 până în 2017, timp în care a deținut funcțiile de Președinte al Consiliului de Securitate și Vicepreședinte al Adunării Generale. În 2024, a fost ales cel de-al 27-lea președinte al CIJ, devenind al doilea judecător arab și primul libanez care a ocupat această funcție. El a demisionat din CIJ după ce Parlamentul Libanului l-a nominalizat ca prim-ministru. El este dintr-o familie politică sunnită. A studiat în Franța și în Statele Unite. A lucrat ca lector universitar și avocat.

Cine este Joseph Aoun? Joseph Aoun a servit în Forțele Armate Libaneze (LAF) din 1983, fiind comandantul acestora din 2017. Este un creștin maronit (așa cum, prin convenție, sunt toți președinții libanezi în cadrul sistemului politic confesional al țării). A fost ales după două tururi de scrutin, câștigând 99 din cele 128 de voturi în al doilea tur. El va ocupa funcția timp de șase ani. Arabia Saudită, Franța și SUA sunt considerate de observatori ca state care au susținut candidatura lui J. Aoun. Alegerea sa urmează retragerii unui candidat susținut inițial de Hezbollah, Suleiman Frangieh⁴, la începutul lunii ianuarie 2025. În cele din urmă, S. Frangieh l-a susținut pe J. Aoun, la fel ca și Hezbollah, în al doilea tur de scrutin al Parlamentului libanez.

Noul președinte al Libanului –

Sursa: <https://www.ctvnews.ca/world/israel-hamas-war/article/war-torn-lebanon-forms-its-first-government-in-over-2-years/>

La nivel internațional se analizează intens acum cât de importantă este alegerea unui nou președinte în Liban, acum după o perioadă extrem de dificilă. În acest context, nu trebuie omis faptul că noul președinte, militar de carieră, este și responsabil de numirea și demiterea primului ministru libanez. Totuși, prim-ministrul este cel care conduce și din punct de vedere politic, împreună cu întregul său cabinet. Un prim-ministru interimar, Najib Mikati, a început exercitarea acestei funcții din 2022, dar noul președinte libanez, J. Aoun, a ținut să menționeze după numirea sa că va acționa rapid pentru a numi un nou prim-ministru, așa cum a și făcut-o. El a mai spus că Forțele Armate Libaneze vor avea monopolul asupra armelor în Liban (ceea ce necesită dezarmarea Hezbollah-ului) și planifică reforme în administrația publică. Trimisul prezidențial al SUA în Liban, Amos Hochstein, a declarat că alegerea lui J. Aoun a fost un „pas către pace și stabilitate”. Este semnificativ a menționa că și fostul secretar de stat al SUA, Antony Blinken, a susținut anterior să sublinieze că alegerea unui președinte ar îmbunătăți capacitatea statului libanez de „a se ridica, de a se afirma și de a-și asuma responsabilitatea pentru viața cetățenilor săi”.

La 18 februarie, data de expirare a termenului prelungit pentru retragerea IDF și desfășurarea LAF, IDF s-a retras din majoritatea zonelor aflate sub controlul său din sudul Libanului. Și-a păstrat totuși o prezență în cinci poziții pe teritoriul libanez de lângă Linia Albastră. Anunțând decizia sa cu privire la cele cinci poziții, IDF a făcut cunoscut la 17 februarie că va rămâne acolo „până când Israelul va fi sigur că Hezbollah nu se va mai întoarce în zona de la sud de râul Litani”. Într-o declarație comună din 18 februarie, J. Aoun, N. Salam și președintele Parlamentului libanez, Nabih Berri⁵, au subliniat „nevoia urgentă a retragerii complete a Israelului

⁴Suleiman Antoine Frangieh (născut la 18 octombrie 1965) este un politician libanez. El este liderul actual al Mișcării Marada și un fost membru al Parlamentului libanez pentru scaunul maronit din Zgharta–Zawwie, în nordul Libanului. Din punct de vedere politic, el este considerat un aliat al fostului președinte sirian, Bashar al-Assad. El a fost candidatul principal al Hezbollah pentru alegerile prezidențiale libaneze.

⁵Nabih Mustafa Berri (născut la 28 ianuarie 1938) este un politician libanez care este președintele Parlamentului Libanului, din 1992. El conduce Mișcarea Amal și aripa sa parlamentară, Blocul de Dezvoltare și Eliberare. S-a născut în Bo, Sierra Leone, din părinți și libanezi. Tatăl său, Mustafa Berri, era comerciant acolo. Berri a urmat școala în Tebnine și Ain Ebel în sudul Libanului, apoi și-a continuat studiile în școlile suplimentare Bint Jbeil și Jaafariya, din sudul Libanului, și mai târziu a studiat la Makassad și la Ecole de la Sagesse, din Beirut. A absolvit dreptul la Universitatea Libaneză, în 1963, unde a fost președinte al corpului studentesc și a devenit avocat la Curtea de Apel. În 1963, Berri a fost ales președinte al Uniunii Naționale a Studenților Libanezi și a participat la conferințe studențești și politice. La începutul carierei sale a devenit avocat la Curtea de Apel. La începutul anilor 1970, a lucrat în Beirut ca avocat pentru mai multe companii.

din teritoriul libanez ocupat” și au anunțat că vor face apel la Consiliul de Securitate al ONU pentru a „forța retragerea imediată a Israelului” și pentru a pune în aplicare rezoluția 1701.

În timpul unei conferințe de presă din 18 februarie, purtătorul de cuvânt al Secretarului General al ONU, Stéphane Dujarric, a declarat că LAF rămân dislocate în sudul Libanului cu sprijinul UNIFIL, iar comunitățile strămutate se întorc la casele lor. Într-o aparentă referire la decizia IDF de a-și păstra prezența pe teritoriul libanez, Hennis-Plasschaert⁶ și șeful misiunii UNIFIL și comandantul forței, generalul locotenent, Aroldo Lázaro, au făcut cunoscut într-o declarație că „o altă întârziere” în procesul de implementare a acordului de încetare a ostilităților nu a fost ceea ce au „sperat că se va întâmpla, nu în ultimul rând pentru că se continuă o încălcare” a rezoluției 1701. Declarația a adăugat, totuși, că întârzierea nu ar trebui să „umbrească progresul tangibil” realizat după încetarea ostilităților.

În același context, este semnificativ a evidenția aici poziția adoptată de Marea Britanie, care a subliniat, la rândul său, că va sprijini „reforme vitale” pe timpul mandatului lui J. Aoun. În numeroase alte analize făcute la nivel internațional se susține că vor fi necesari pași suplimentari dincolo de alegerea unui nou președinte, inclusiv acordarea de asistență economică și militară nouă și, eventual, aplicarea de sancțiuni împotriva unor politicieni libanezi. Regatul Unit al Marii Britanii a introdus anterior sancțiuni împotriva fostului guvernator al Băncii Centrale a Libanului pentru deturnarea de fonduri în scopuri personale.

Într-o declarație din 18 februarie, la rândul său, Franța a cerut tuturor părților să accepte propunerea ca UNIFIL, inclusiv contingentul francez al misiunii, să se desfășoare în cele cinci poziții pentru a înlocui IDF, dar se pare că propunerea nu a fost preluată oficial. În mediile internaționale de analiză s-a ajuns la concluzia că prezența IDF pe teritoriul libanez ar putea revigora retorica Hezbollah despre necesitatea unei mișcări armate în Liban pentru a rezista așa numitei invaziei puse în operă de Israel.

Ca urmare a evoluțiilor atât în Liban, cât și în regiune, se pune din ce în ce mai pregnant întrebarea: ce ar putea însemna noile evoluții politice, militare și de securitate pentru viitorul Hezbollah? După cum foarte bine se cunoaște, gruparea Hezbollah a fost și continuă să fie susținută de Iran și este o organizație văzută pe scară largă drept una dintre cele mai puternice grupări armate non-statale din Orientul Mijlociu. Conflictul dintre Hezbollah și Israel, începând din octombrie 2023, a condus la degradarea substanțială a capacităților sale militare. Israelul i-a ucis liderul, Hassan Nasrallah, în septembrie 2024 și a estimat că a ucis între 2.500 și 4.000 de agenți Hezbollah (într-un astfel de context se poate estima că s-ar putea ca Hezbollah să fi avut între 40.000 și 50.000 de luptători). Israelul a ținut să evidențieze faptul că Hezbollah „nu mai este un instrument eficient” pentru ca Iranul să amenințe Israelul. Hezbollah a pierdut, de asemenea, un aliat semnificativ când Bashar Al-Assad, fostul lider al Siriei, și-a părăsit țara, în decembrie 2024.

Siria a jucat un rol influent în Liban în perioada poziției deținute atât de Bashar Al-Assad, cât și de tatăl său, cu o prezență a armatei siriene în Liban, din 1976 până în 2005. Hezbollah a luptat în războiul civil sirian în sprijinul lui Bashar Al-Assad, dar este de remarcat că, totuși, în decembrie 2024, Hezbollah a ținut să sublinieze că se va concentra în acțiunile din Liban. Gruparea Hezbollah va continua să exercite influență ca reprezentant al grupurilor šiite din Liban, cu reprezentanți ai lor, dar și partide aliate în coaliția politică din 08 martie 2025, din Parlament. Hezbollah a votat atât pentru fostul președinte, Michel Aoun, cât și pentru J. Aoun pentru desemnarea unuia dintre cei doi ca nou președinte în Liban și are o istorie în ocuparea unor funcții ministeriale. Conform unor analize detaliate pentru think tank-ul *Atlantic Council*, se prognozează că este puțin probabil ca J. Aoun să „provoce o confruntare cu Hezbollah”, care rămâne totuși o grupare destul de „puternică pe plan intern”.

Care sunt perspectivele pentru economia Libanului? Libanul se confruntă cu o criză economică gravă din 2019, produsul său intern brut scăzând cu aproximativ 40% între 2019 și 2024 și o rată anuală maximă a inflației de 221%, în 2023. Se estimează că și conflictul din 2023-2024 cu Israel a provocat daune de 8,5 miliarde USD. Libanul a găzduit, de asemenea, aproximativ 1,5 milioane de refugiați sirieni, dintre care se estimează că 90% trăiesc în sărăcie. Se estimează că 1,3 milioane de persoane au fost strămutate și în conflictul Israel-Hezbollah, din 2023-2024. Un acord pentru un program de finanțare cu Fondul Monetar Internațional (FMI) pentru a ajuta Libanul a fost încheiat încă din 2022. În octombrie 2024, FMI a declarat că este gata să se angajeze în acordarea sprijinului pentru Liban. Deși acum a fost ales un președinte, Banca Mondială a susținut anterior că provocările economice ale Libanului au fost „orchestrate de elita politică a țării

⁶Jeanine Antoinette Hennis-Plasschaert (născută la 7 aprilie 1973) este un politician și diplomat olandez care servește ca și coordonator special al Națiunilor Unite pentru Liban, din mai 2024. Este membră a Partidului Popular pentru Libertate și Democrație (VVD).

care a capturat de mult statul”. În 2020, președintele de atunci, Michel Aoun, a recunoscut că, corupția era „profund înrădăcinată” și „instituționalizată”. Cu ce probleme se confruntă relațiile Israel-Liban? Libanul și Israelul nu au relații diplomatice formale și au o frontieră terestră în litigiu (un acord asupra granițelor maritime a fost încheiat în 2022).

A devenit foarte clară și foarte bine înțeleasă situația economiei Libanului care este afectată, dar în același timp a devenit foarte clar și optimismul comunității internaționale că Libanul ar putea reveni la nivelurile de dinaintea crizei dacă liderii țării implementează reforme radicale, așa cu a declarat Institutul de Finanțe Internaționale (IIF) într-un nou raport. Asociația instituțiilor financiare globale din Washington a estimat că astfel de reforme ar putea debloca ajutor internațional de peste 12,5 miliarde de dolari, oferind o potențială cale de ieșire din criza economică care a cuprins Libanul de la sfârșitul anului 2019. IIF consideră că noua administrație – stabilită după alegerea lui Joseph Aoun ca președinte, pe 09 ianuarie, și formarea ulterioară a guvernului lui Nawaf Salam – ar putea reuși acolo unde predecesorii săi au eșuat. Ajutorul destinat reconstrucției zonelor devastate de război între Hezbollah și Israel și revigorării sistemului financiar paralizat al Libanului va fi distribuit pe mai mulți ani în cel mai optimist scenariu al IIF, căruia i se prognozează o șansă de reușită de 50% să se materializeze în mod real. Potrivit raportului, țările Consiliului de Cooperare din Golf ar putea contribui cu 4,5 miliarde USD, Fondul Monetar Internațional cu 3 miliarde USD printr-un program de ajutor, iar Banca Mondială cu alte 3 miliarde USD prin diverse proiecte. Țările europene importante ar oferi restul de 2 miliarde USD. Dar, IIF sugerează că beneficiile s-ar putea extinde și mai mult. Odată ce reformele vor începe, Libanul ar putea atrage până la 10 miliarde USD în investiții străine directe între 2025 și 2029. Sectoarele cheie, cum ar fi turismul – puternic afectate de instabilitatea internă și regională – exporturile, în special către Arabia Saudită, după ani de legături tensionate, și investițiile publice – epuizate de criză – ar putea avea toate o revigorare. Dacă această perspectivă optimistă se menține, PIB-ul real al Libanului ar putea crește cu o rată medie de 6,2% până la sfârșitul anului 2029, ceea ce ar însemna o schimbare bruscă față de alte evaluări proiectate de Banca Mondială în cea mai recentă prognoză a sa în decembrie 2024.

IIF subliniază că pot fi definiți șapte piloni critici pentru redresarea Libanului: atingerea stabilității politice și restabilirea securității, reformarea sistemului judiciar pentru a combate corupția, adoptarea unui curs de schimb valutar flexibil pentru refacerea încrederii în lira libaneză, restructurarea politicii fiscale, revizuirea și revigorarea sectorului bancar pentru restabilirea majorității depozitelor și, în sfârșit, consolidarea sistemelor de protecție socială. Cu toate acestea, IIF prevede și un scenariu intermediar — cu o probabilitate similară de reușită de 50% — în care guvernul N. Salam, al cărui mandat expiră după alegerile parlamentare din mai 2026, nu reușește să atingă obiectivele acestor șapte piloni. Conform acestui rezultat, creșterea Libanului ar urma să fie în medie de 3% între 2025 și 2029. În ciuda istoriei recente turbulente a țării, IIF nu conturează un scenariu mai pesimist. Această încredere aparentă reflectă impulsul pozitiv ca urmare a încetării focului dintre Israel și Hezbollah și a evoluțiilor politice recente. Semnele reînnoirii încrederii investitorilor apar deja. Euro-obligațiunile libaneze – instrumente de datorie denumite în dolari la care statul a intrat în stare de nerambursare în martie 2020 – au crescut. După ce au rămas cu 6 până la 7 cenți pe dolar de la începutul crizei, valoarea lor a crescut în toamna trecută și s-a accelerat în continuare după alegerile lui J. Aoun, care au pus capăt unui vid prezidențial de doi ani. Un exemplu elocvent poate fi catalogat cel din 18 februarie când obligațiunile se tranzacționau la 18,6 cenți pe dolar.

Totuși, nu putem omite declarația din 16 ianuarie, făcută cu ocazia vizitei sale în Siria și Liban, de către Înalțul Comisar al ONU pentru Drepturile Omului, Volker Türk⁷, care și-a exprimat solidaritatea cu poporul ambelor țări. El a transmis speranță cu privire la viitorul Libanului, notând semne de noi începuturi, în ciuda „provocărilor imense” care urmează și a accentuat importanța critică a încetării focului dintre Liban și Israel.

⁷Volker Türk (născut la 27 august 1965) este un avocat austriac și funcționar în cadrul Națiunilor Unite. El este Înalțul Comisar al ONU pentru Drepturile Omului, din octombrie 2022. În 1991, Türk a devenit ofițer profesionist junior al ONU și a avut o misiune temporară în Kuwait, finanțată de Ministerul de Externe austriac și apoi a deținut posturi în diferite regiuni ale lumii, inclusiv Malaiezia, Kosovo, Bosnia-Herțegovina și Republica Democrată Congo. La 18 aprilie 2019, Türk a fost numit de secretarul general António Guterres ca secretar general adjunct pentru coordonarea strategică în Biroul executiv al secretarului general de la Secretariatul ONU. În ianuarie 2023, Türk a criticat politica de frontieră de „înlăturare rapidă” a administrației președintelui Joe Biden și a Statelor Unite, conform căreia străinii ilegali care nu sunt cetățeni puteau fi îndepărtați din țară sau refuzați intrarea, declarând că reprezintă un risc pentru drepturile fundamentale. În aprilie 2023, Türk a cerut autorităților ruse să-l elibereze pe vechiul critic al Kremlinului Vladimir Kara-Murza, care a fost condamnat la o pedeapsă de 25 de ani de închisoare pentru acuzații inclusiv trădare. În martie 2024, Türk a declarat că recunoaște „progresele Chinei în atenuarea sărăciei și în promovarea dezvoltării” și a îndemnat eliberarea apărătorilor drepturilor omului, cerut Chinei să pună în aplicare recomandările din raportul 2022 al Oficiului ONU pentru Drepturile Omului privind Xinjiang. În septembrie 2024, senatorul american Tom Cotton a scris o scrisoare lui V. Türk, criticând refuzul lui V. Türk de a numi Hamas organizație teroristă chiar și în urma execuției a șase ostatici în Gaza.

V. Türk a oferit asistența Oficiului Înaltului Comisar pentru Drepturile Omului pentru a sprijini angajamentele autorităților libaneze de a întreprinde reforme pentru a consolida statul de drept și independența justiției și eforturile de a cere socoteală la cei responsabili pentru explozia produsă în Portul din Beirut. Printre altele, el a menționat că acțiunea militară israeliană în Liban „a cauzat pierderi de vieți civile pe scară largă”, stârnind „îngrijorări serioase” cu privire la respectarea principiilor proporționalității, distincției și precauției. El a subliniat, de asemenea, necesitatea încetării focului pentru a trece la o pace durabilă și pentru o reînnoire a contractului social în Liban.

SECURITATE ȘI REZILIENȚĂ - SECURITATE MEDICALĂ

Înțelegerea securității naționale

Partea a VI-a: Componenta securității medicale/sanitare

Lt. col. (ret.) Georgios KOUKAKIS (Grecia)

„Chiar dacă lumea se redresează după pandemia de COVID-19, principalii factori care cauzează apariția și răspândirea bolilor cresc rapid, inclusiv creșterea și mobilitatea populațiilor, invadarea habitatelor animalelor de către om, comerțul și traficul cu animale sălbatice, pierderea biodiversității și impactul schimbărilor climatice. [...] Deși reprezintă o provocare semnificativă, redresarea sistemelor de sănătate oferă o oportunitate de a construi o rezistență sporită împotriva unei serii de situații de urgență viitoare și de a pune capăt ciclului de panică și neglijență care a caracterizat răspunsul comunității internaționale la epidemii și pandemii.”

Strategia de securitate sanitară globală a Guvernului SUA (2024)

Rezumat

Acest articol este a șasea parte a unei serii de articole care își propune să prezinte diversele componente ale securității naționale, o dimensiune a securității aflată recent în centrul atenției din cauza numeroaselor crize apărute și a multitudinii de amenințări care predomină în mediul de securitate contemporan. Se axează pe securitatea medicală/sanitară, o componentă a securității naționale, interconectată cu un număr semnificativ de domenii de politică și, prin urmare, afectează buna funcționare a statelor și bunăstarea cetățenilor acestora. Scopul său este de a clarifica conținutul acestei componente, de a prezenta interconectarea sa cu alte componente ale securității naționale, de a analiza impactul său asupra unei varietăți de domenii de politică și, în final, de a evidenția importanța sa pentru pace și stabilitate. Concluzia sa principală este că securitatea sanitară este o componentă foarte importantă a securității naționale și nu trebuie trecută cu vederea.

Introducere

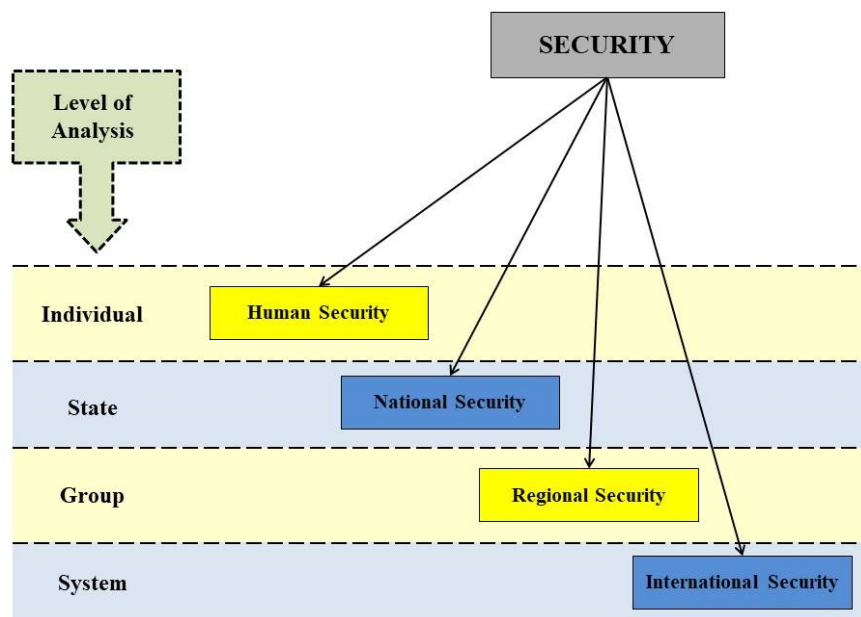
Mediul de securitate contemporan a fost caracterizat ca un mediu de *policrizele* (crize multiple) și *permacrizele* (crize permanente)¹, datorită numeroaselor crize de lungă durată și de diferite tipuri (militare, economice, energetice, alimentare, de sănătate etc.) care au avut loc. În acest context, securitatea națională este de o importanță vitală pentru fiecare stat, deoarece contribuie în mare măsură la promovarea intereselor sale naționale și la bunăstarea cetățenilor săi, securitatea și dezvoltarea fiind interconectate². Una dintre componentele securității naționale este securitatea sanitară, a cărei importanță a fost evidențiată prin intermediul mai multor incidente care vor fi prezentate în articol, având un impact direct sau indirect asupra mai multor domenii de politici.

¹Koukakis, G. (2023). *Permacrises and Polycrises: Outlining the Contemporary Security Environment through References to Strategic Documents of Regional and International Actors*. HAPSc Policy Briefs Series, Vol 4 (2). 55-64. <https://doi.org/10.12681/hapscpbs.36661>.

²Stern, M., & Öjendal, J. (2010). *Mapping the Security-Development Nexus: Conflict, Complexity, Cacophony, Convergence? Security Dialogue*, 41(1), 5-29. <http://www.jstor.org/stable/26301183>.

Articolul prezintă date referitoare la securitatea sanitară, o componentă semnificativă a securității naționale. Importanța sa constă în faptul că sănătatea publică este esențială pentru fiecare stat, deoarece asigură buna funcționare a acestora și bunăstarea cetățenilor săi. Condițiile ostile ale mediului de securitate contemporan, caracterizate de policrize și permacrize – în special după pandemia de COVID-19 – au obligat statele să își reevalueze politica privind securitatea sanitară pentru a-și spori reziliența și securitatea națională în general, astfel încât articolul completează literatura existentă, oferind informații suplimentare care pot ajuta cetățenii să înțeleagă necesitatea consolidării securității sanitare și factorii de decizie să planifice politicile respective într-un mod mai eficient.

Scopul său este de a clarifica tipologia securității sanitare, de a prezenta interconectarea acesteia cu alte componente ale securității naționale și domenii de politică și de a evidenția importanța sa pentru pace și stabilitate. Concluzia principală este că securitatea sanitară este o componentă foarte importantă a securității naționale și nu trebuie trecută cu vederea, deoarece aceasta va avea consecințe majore asupra unui număr mare de domenii de politică. În ceea ce privește structura articolului, acesta clarifică inițial conceptul de securitate și definește securitatea sanitară în contextul securității naționale, prezintă principala schemă de colaborare internațională și câteva incidente recente în domeniul securității sanitare, trece la o scurtă analiză a interconectării dintre securitatea sanitară și alte domenii de politici și încheie prin referire la provocările și oportunitățile viitoare în ceea ce privește securitatea sanitară.

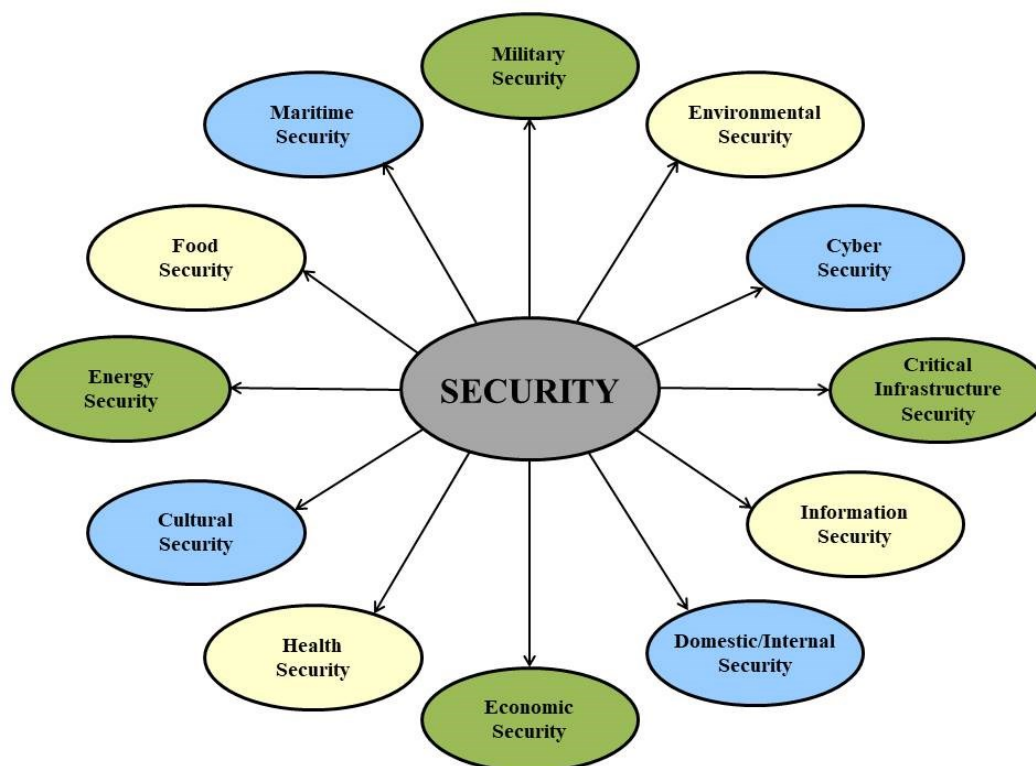
Imaginea 1: Cele 4 tipuri de securitate

Sursa: Creat de Georgios Koukakis

Conceptul de securitate

Termenul „securitate” provine din cuvântul latin „securitas/securus”, al cărui prim compus este cuvântul „sine” care înseamnă „fără”, iar al doilea compus este cuvântul „cura” care înseamnă „frică, îngrijorare, anxietate”, etc³. Astfel, securitatea este starea în care frica, îngrijorarea și anxietatea sunt absente, datorită acțiunilor necesare întreprinse de un actor (indivd, grup, stat, organizație etc.) pentru a fi protejat împotriva amenințărilor și/sau riscurilor. Prin urmare, securitatea poate fi clasificată în funcție de nivelul de analiză în patru tipuri: Securitate umană la nivel individual, Securitate națională la nivel de stat, Securitate regională la nivel de grup și Securitate internațională la nivel de sistem (**Imaginea 1**).

³Neocleous, M. (2000). *Against security. Radical Philosophy*, 100, 7-15. <https://www.radicalphilosophy.com/article/against-security>

Imaginea 2: Dimensiuni/componente indicative ale securității
Sursa: Creat de Georgios Koukakis

Inițial, securitatea a fost legată în principal de securitatea națională (protecția statului), concept introdus de Statele Unite ale Americii (SUA) prin *Legea Securității Naționale semnată în 1947*⁴. Această nouă paradigmă s-a concentrat pe structura internă a fiecărui stat, reflectând interacțiunea acestuia cu mediul de securitate, o relație bazată pe percepția statului asupra insecurității⁵. Ulterior, Organizația Națiunilor Unite (ONU) a legat securitatea de oameni și de eradicarea sărăciei și a subdezvoltării⁶, introducând conceptul de securitate umană prin *Raportul privind Dezvoltarea Umană* publicat în 1994⁷. În ceea ce privește *securitatea regională*, deși aceasta (etimologic) cuprinde securitatea națională a statelor dintr-o anumită regiune, ea exprimă și relațiile puternice dezvoltate între ele datorită sistemelor culturale, politice și juridice similare⁸. Prin urmare, le permite să acționeze colectiv împotriva amenințărilor comune și să coopereze în mai multe domenii pentru a facilita dezvoltarea – securitatea și dezvoltarea fiind doi termeni strâns legați⁹ – ceea ce a dus la înființarea mai multor organizații regionale, cum ar fi UE.¹⁰

⁴Department of State. (n.d.). National Security Act of 1947 [Official Document]. [https://history.state.gov/milestones/1945-1952/national-security-act#:~:text=The%20National%20Security%20Act%20of,National%20Security%20Council%20\(NSC\)](https://history.state.gov/milestones/1945-1952/national-security-act#:~:text=The%20National%20Security%20Act%20of,National%20Security%20Council%20(NSC)).

⁵Buzan, B. (1983). *People, States, and Fear: The National Security Problem in International Relations*. Wheatsheaf Books, 69.

⁶Buzan, B. & Hansen, L. (2009). *People, States, and Fear: The National Security Problem in International Relations*. Cambridge University Press, 203.

⁷United Nations Development Programme. (1994). *Human Development Report 1994*. <https://hdr.undp.org/system/files/documents/hdr1994encompletenostatpdf.pdf>.

⁸Graham, K. & Felicio, T. (2005). *Regional Security and Global Governance: A Proposal for a 'Regional-Global Security Mechanism' in Light of the UN High-Level Panel's Report*, Egmont Paper, 4. <http://aei.pitt.edu/8985/>.

⁹Krause, K. & Jütersonke, O. (2005). *Peace, Security and Development*, *Security Dialogue*, 36(4), 447-462. <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0967010605060449>.

¹⁰Bailes, A. & Cottey, A. (2006). *Regional security cooperation in the early 21st century*, in Bailes, A. (ed.) *SIPRI Yearbook 2006: Armaments, Disarmament and International Security*. Oxford University Press, 195–223.

În cele din urmă, *securitatea internațională* este strâns legată de globalizare¹¹, abordând în principal amenințările globale prin intermediul organizațiilor internaționale precum Națiunile Unite¹². Mai mult, securitatea – indiferent de nivelul instituțional – cuprinde mai multe *dimensiuni/componente*, în funcție de domeniul de politici specifice pus în pericol și/sau de originea amenințărilor/riscurilor (**Imaginea 2**). Acestea includ, dar nu se limitează la, următoarele componente: (1) securitate militară, (2) securitate economică, (3) securitate energetică, (4) securitatea infrastructurii critice, (5) securitate sanitară, (6) securitate alimentară, (7) securitate de mediu, (8) securitate sanitară, (9) securitate internă/internă, (10) securitate cibernetică, (11) securitate culturală, (12) securitatea apei, (13) securitate demografică, (14) securitatea informațiilor și (15) securitatea spațiului.

Contextul securității sanitare

Având în vedere definiția securității menționată anterior, se înțelege că securitatea sanitară reprezintă protejarea *infrastructurii* unui stat (de exemplu, spitale) și a *activelor* (de exemplu, ambulanțe) legate de sănătatea publică, pe lângă protejarea *sănătății cetățenilor săi* (sănătate publică) de orice amenințare/risc care le pune în pericol sănătatea. În acest moment trebuie clarificat faptul că termenul de sănătate publică se referă la:

*„[...] arta și știința de a preveni bolile, de a prelungi viața și de a promova sănătatea fizică și mentală, salubritatea, igiena personală, controlul bolilor infecțioase și organizarea serviciilor de sănătate”.*¹³

De asemenea, este important să se clarifice conținutul a doi termeni – similari, dar diferiți – care sunt strâns legați de sănătatea publică. Primul este termenul de epidemie, care se referă la:

*„[...] apariția unei boli cu prevalență temporară ridicată. [...] Creșterea și scăderea prevalenței epidemice a unei boli infecțioase este un fenomen de probabilitate dependent de transferul unei doze eficiente a agentului infecțios de la o persoană infectată la una susceptibilă [...]”.*¹⁴

Al doilea este termenul de pandemie – practic o epidemie mondială – care se referă la:

*„[...] focar de boli infecțioase care apare pe o arie geografică largă și care are o prevalență ridicată, afectând în general o proporție semnificativă a populației lumii, de obicei pe parcursul a câteva luni. Pandemiile apar din epidemii [...]”.*¹⁵

Pentru ca, însă, conținutul securității sanitare să fie pe deplin înțeles, trebuie analizați următorii factori ai securității sanitare:

1. Amenințări: În ceea ce privește amenințările la adresa securității sanitare, trebuie subliniat faptul că acestea includ atât *actori statali*, cât și *nestatali*. Prima categorie include de obicei forțele armate sau serviciile de informații ale unui stat, în timp ce a doua include în principal *organizații teroriste/criminale sau fenomene naturale*.

2. Mijloace: În ceea ce privește mijloacele pe care un actor le poate utiliza pentru a amenința (intenționat) securitatea sanitară a unui stat, acestea includ de obicei mijloace fizice, mijloace cibernetică sau mijloace administrative/operationale. Mai mult, securitatea sanitară a unui stat poate fi amenințată (neintenționat) de o deficiență/situație tehnică (defecțiune).

3. Modalități: În ceea ce privește modalitățile de utilizare a mijloacelor menționate anterior, cele mai frecvente includ desfășurarea de operațiuni CBRN militare, implementarea embargourilor, restricționarea exporturilor, atacurile cibernetică și atacurile fizice (sabotaj, atacuri teroriste etc.) împotriva infrastructurii, activelor și/sau serviciilor de asistență medicală ale unui stat.

4. Scopuri/Obiective: Principalul scop pe care un actor aspiră să îl atingă prin perturbarea funcționării sistemului de sănătate al unui stat și prin provocarea de daune infrastructurii/activelor acestuia este

¹¹Cha, V. (2000). *Globalization and the Study of International Security*, *Journal of Peace Research*, 37(3), 391-403. <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0022343300037003007>.

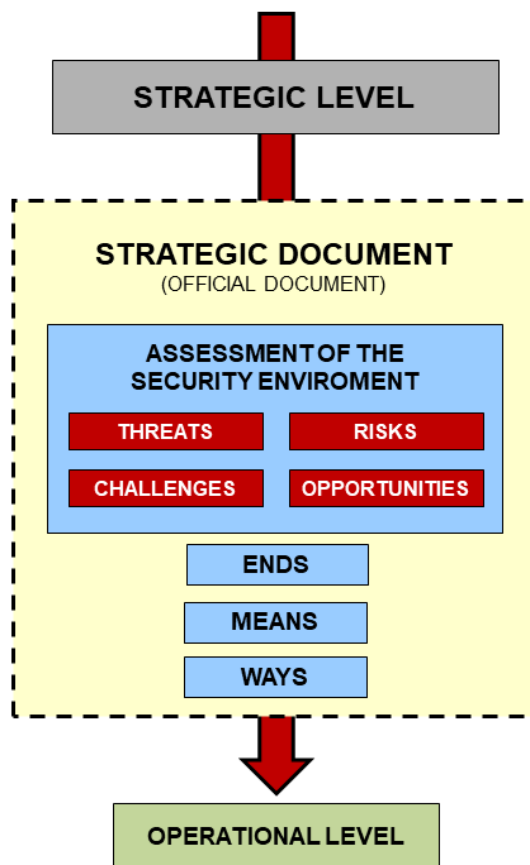
¹²United Nations. (2023). *Determined: Report of the Secretary-General on the Work of the Organization [Official Document]*. https://www.un.org/sites/un2.un.org/files/sg_annual_report_2023_en_0.pdf.

¹³Bryant, J.H., Rhodes, P. (2025, April 13). *public health*. *Encyclopædia Britannica*. <https://www.britannica.com/topic/public-health>

¹⁴The Editors of *Encyclopædia Britannica* (2025, April 3). *epidemic*. *Encyclopædia Britannica*. <https://www.britannica.com/science/epidemic>.

¹⁵Rogers, K. (2025, April 3). *pandemic*. *Encyclopædia Britannica*. <https://www.britannica.com/science/pandemic>.

de a-și impune voința prin coerciție. În ceea ce privește obiectivele, acestea includ de obicei *funcționarea defectuoasă și/sau degradarea economiei, comerțului, apărării și/sau lanțului de aprovizionare al unui actor și/sau privarea de resursele sale esențiale de sănătate* pentru a provoca funcționarea defectuoasă generală a unui stat și tulburări publice, ceea ce va pune presiune asupra conducerii statului pentru a ajunge la un acord favorabil.

Imaginea 4: Funcția documentelor strategice

Sursa: Compilat de Georgios Koukakis

5. Documente strategice: În ceea ce privește documentele strategice legate de securitatea sanitară, acestea includ documente oficiale specializate, cum ar fi *Strategia Globală de Securitate Sanitară a Statelor Unite*¹⁶, *Planul Strategic al Agenției pentru Securitate Sanitară a Regatului Unit (UKHSA) 2023-2026*¹⁷, *Strategia Națională de Sănătate Preventivă 2021-2030 a Australiei*¹⁸ și *Strategia Globală de Sănătate Publică 2021-2025 a UNHCR*¹⁹. Scopul lor principal este de a oferi cadrul – prin evaluarea condițiilor (amenințări, riscuri, provocări și oportunități) în ceea ce privește *mediul de securitate sanitară*, definind *scopurile dorite, mijloacele necesare și modalitățile preferabile* de utilizare a acestora – în care departamentele relevante din sectorul public își vor implementa strategiile (**Imaginea 4**).

¹⁶The White House. (2024). U.S. Government Global Health Security Strategy 2024 [Official Document]. <https://bidenwhitehouse.archives.gov/wp-content/uploads/2024/04/Global-Health-Security-Strategy-2024-1.pdf>.

¹⁷United Kingdom Health Security Agency. (2023). UKHSA Strategic Plan 2023 to 2026 [Official Document]. https://assets.publishing.service.gov.uk/media/650d530e52e73c00139426c1/UKHSA_3_year_strategy.pdf.

¹⁸Australian Government/Department of Health. (2021). National Preventive Health Strategy 2021-2030 [Official Document]. https://www.health.gov.au/sites/default/files/documents/2021/12/national-preventive-health-strategy-2021-2030_1.pdf.

¹⁹UNHCR. (2021). UNHCR Global Strategy for Public Health [Official Document]. <https://www.unhcr.org/sites/default/files/legacy-pdf/612643544.pdf>.

6. Luarea deciziilor: În ceea ce privește procesul decizional privind aspectele legate de securitatea sanitară, deoarece este un domeniu de politici cu consecințe politice, diplomatice și sociale foarte importante, care trebuie coordonat cu alți actori, decizia pentru implementarea unei anumite politici de securitate sanitară este luată, de obicei, la nivel politic strategic superior (șeful statului/guvernului) de către *Ministerul/Departamentul de Sănătate* respectiv.

Imaginea 5: Sigla Organizației Mondiale a Sănătății
Sursa: Organizația Mondială a Sănătății

Organizația Mondială a Sănătății (OMS)

Pe măsură ce statele și-au dat seama că obiectivele/scopurile lor naționale comune în mai multe domenii de politică pot fi atinse mai rapid și mai ușor prin cooperare, acestea au stabilit mai multe scheme de cooperare la nivel regional și global, specializate în anumite domenii de politică. În ceea ce privește securitatea sanitară, cea mai importantă este *Organizația Mondială a Sănătății (OMS)*, a cărei Constituție a fost semnată la 22 iulie 1946 de 51 de state membre ale ONU și 10 state nemembre și a intrat în vigoare la 07 aprilie 1948²⁰. Scopul OMS este de a:

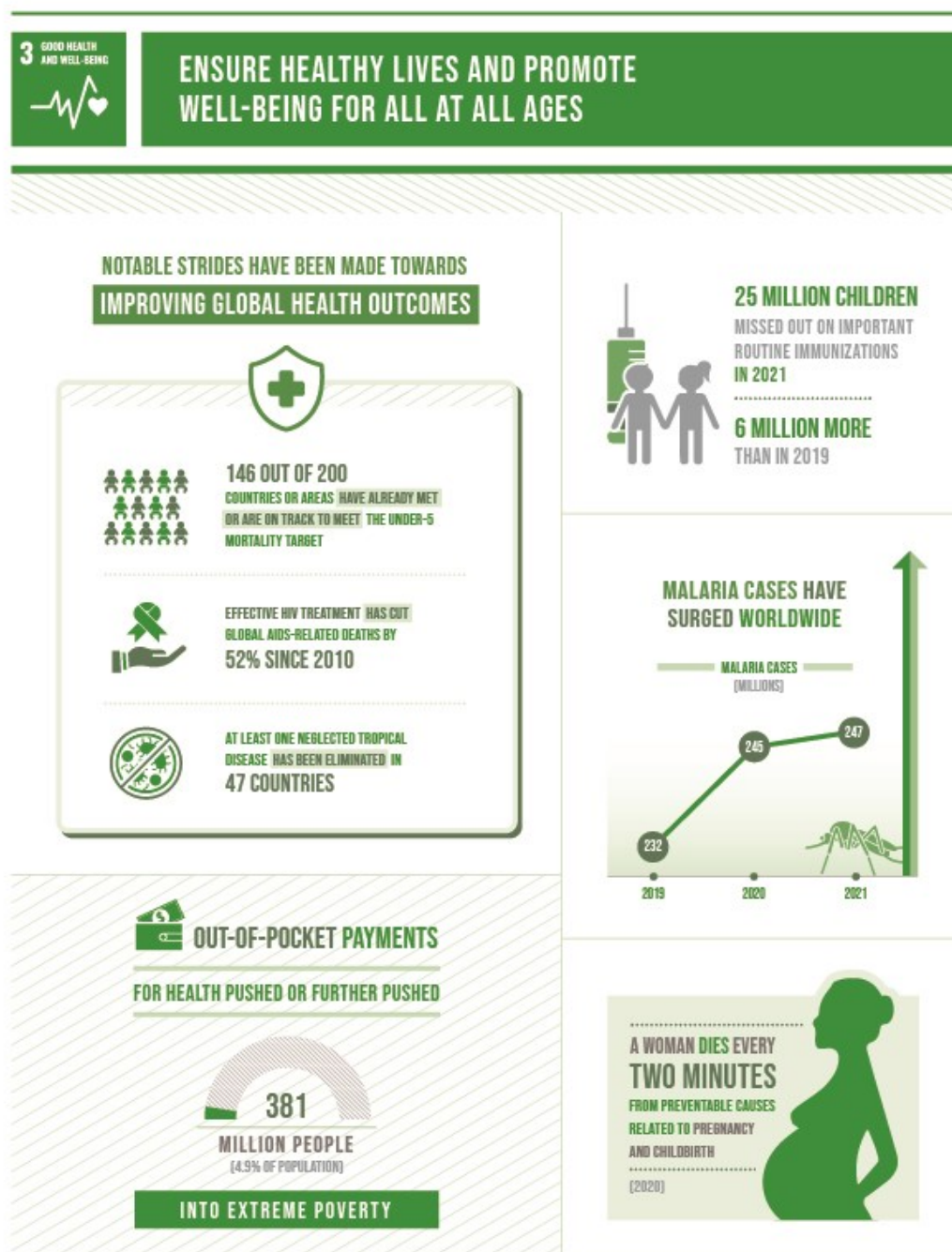
„[...] promova sănătatea, menține siguranța lumii și servi persoanele vulnerabile – astfel încât toată lumea, pretutindeni, să poată atinge cel mai înalt nivel de sănătate”.²¹

Potrivit OMS²², unele dintre *cele mai importante evenimente* legate de activitatea sa și evoluția serviciilor de asistență medicală – care nu numai că evidențiază importanța OMS, ci și marea varietate de probleme de sănătate de care se ocupă – sunt următoarele:

²⁰WHO. (n.d.). History of WHO. <https://www.who.int/about/history>.

²¹WHO. (n.d.). About WHO. <https://www.who.int/about>.

²²WHO. (n.d.). Public health milestones through the years. <https://www.who.int/campaigns/75-years-of-improving-public-health/milestones#year-1948>.

THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS REPORT 2023: SPECIAL EDITION- [UNSTATS.UN.ORG/SDGS/REPORT/2023/](https://unstats.un.org/sdgs/report/2023/)

Imaginea 6: Infografic al obiectivului nr. 3 al Agendei ONU 2030

Sursa: <https://sdgs.un.org/goals/goal>

1. Înființarea unui *serviciu global de monitorizare a bolilor* în 1947.
2. Adoptarea unei *Clasificări Internaționale a Bolilor (CIM)* în 1948.
3. Descoperirea *antibioticelor* în 1950.
4. Dezvoltarea *vaccinului antipoliomielitic inactivat* în 1952.
5. Dezvoltarea *vaccinului antipoliomielitic cu virus viu atenuat* în 1961.
6. Elaborarea primului *Regulament Sanitar Internațional (RSI)* în 1969.

7. Crearea Programului special de Cercetare, Dezvoltare și Formare în Cercetare în *Reproducerea Umană (PRU)* în 1972.
8. Lansarea *Programului Extins de Imunizare* în 1974.
9. Înființarea *Programului Special de Cercetare și Formare în Boli Tropicale (RTT)* în 1975.
10. Publicarea primei *Liste de Medicamente Esențiale* în 1977.
11. Adoptarea obiectivului „Sănătate pentru toți” și lansarea programului global pentru bolile diareice în 1978.
12. *Eradicarea variolei* în 1980.
13. Adoptarea *Codului Internațional de Comercializare a Înlocuitorilor de Lapte Matern* în 1981.
14. Descoperirea *virusului imunodeficienței umane (HIV)* în 1983.
15. Lansarea *Inițiativei Globale de Eradicare a Poliomielitei (GPEI)* în 1988.
16. Adoptarea unei definiții cuprinzătoare a *sănătății reproductive* în 1994.
17. Lansarea *Managementului Integrat al Bolilor Copilăriei (CIMIC)* în 1995.
18. Schimbările aduse *contracepției de urgență* în 1998.
19. Înființarea *Alianței Globale pentru Vaccinuri și Imunizare (GAVI)* și publicarea primei *strategii globale pentru bolile netransmisibile* în 1999.
20. Stabilirea unor obiective specifice în ceea ce privește sănătatea în contextul *Obiectivelor de Dezvoltare ale Mileniului (ODM)* și înființarea *Rețelei Globale de Alertă și Răspuns la Epidemii (GOARN)* în 2000.
21. Adoptarea *Declarației de Angajament a ONU privind HIV/SIDA* în 2001.
22. Revizuirea *Regulamentului Sanitar Internațional* în 2005.
23. Lansarea *Standardelor de Creștere a Copiilor* în 2006.
24. Înființarea primului *test molecular rapid pentru detectarea tuberculozei* în 2010.
25. Adoptarea *Planului de Acțiune Cuprinzător pentru Sănătate Mintală* în 2013.
26. Adoptarea *Obiectivului 3 (Asigurarea unei vieți sănătoase și promovarea bunăstării pentru toți la toate vârstele)* în contextul *Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă*, care a fost aprobată în 2015 (**Imaginea 6**).
27. Lansarea *Strategiei globale pentru sănătatea femeilor, copiilor și adolescenților* în 2016.
28. Adoptarea *Declarației politice a Națiunilor Unite privind acoperirea universală în domeniul sănătății* în 2019.
29. Semnarea unui *Acord de cooperare privind sănătatea oamenilor, animalelor, plantelor și mediului* între OMS, Organizația pentru Alimentație și Agricultură (FAO), Organizația Mondială pentru Sănătatea Animalelor (WOAH) și Programul ONU pentru Mediu în 2022.

Incidente legate de securitatea sănătății

Importanța securității sănătății a fost evidențiată și de-a lungul timpului prin apariția mai multor pandemii²³, cum ar fi:

1. A șasea pandemie de holeră (1899-1923).
2. Pandemia de gripă spaniolă (1918-1920).
3. Pandemia de gripă asiatică (1957-1958).
4. Pandemia de holeră în curs de desfășurare (1961-prezent).
5. Pandemia de gripă din Hong Kong (1968-1969).
6. Pandemia de variolă (1977-1980).
7. Pandemia de HIV/SIDA în curs de desfășurare (1981-prezent).
8. Pandemia de SARS (2002-2003).
9. Pandemia de H1N1 (2009-2010).
10. Pandemia MERS (2012) în Orientul Mijlociu.
11. Pandemia de poliomielită (2014) în Asia și Africa.
12. Pandemia de Ebola (2014-2016 și 2018-2020) în Africa de Vest.
13. Pandemia de virus Zika (2015-2016) în America.

²³Council on Foreign Relations. (n.d.). Major Pandemics of the Modern Era. <https://www.cfr.org/timeline/major-epidemics-modern-era>.

În ceea ce privește incidentele contemporane legate de securitatea sănătății, cel mai faimos incident în materie de terorism este „Atacul cu sarin din metroul din Tokyo”, care a avut loc pe 20 martie 1995, când o mișcare religioasă japoneză a eliberat cantități de gaz toxic sarin, soldându-se cu moartea a 13 persoane și rănirea a aproximativ 5.500 de persoane²⁴. Cel mai recent incident în ceea ce privește bolile este pandemia de COVID-19, când o epidemie de coronavirus a izbucnit la sfârșitul anului 2019 în Wuhan (China) și s-a răspândit rapid în întreaga lume, ducând la victime grave și la impunerea de măsuri restrictive pentru cetățenii din majoritatea statelor.²⁵

Interconectarea securității sănătății cu alte domenii de politică

În ceea ce privește interconectarea securității sănătății cu alte domenii de politică, trebuie menționat că atunci când sănătatea publică este pusă în pericol, atât sectorul public, cât și cel privat funcționează defectuos. În acest context, securitatea sanitară este strâns legată de următoarele sectoare:

1. Economie: Primul sector afectat de obicei de o amenințare la adresa securității sanitare este economia, deoarece, în majoritatea cazurilor, epidemiile și pandemiile duc la impunerea unor măsuri restrictive în ceea ce privește circulația cetățenilor, transportul și alte obiceiuri de viață cotidiană, ceea ce reduce vânzările și volumul comerțului între state.

2. Securitate și apărare: Un alt sector interconectat cu securitatea sanitară este securitatea și apărarea, deoarece incidentele de securitate sanitară pot duce la scăderea numărului de combatanți (prin urmare, a capacității operaționale a unei forțe militare), la necesitatea unor echipamente de protecție suplimentare și/sau la evitarea anumitor zone infectate.

3. Reziliență: Reziliența este, de asemenea, afectată de securitatea sanitară, deoarece incidentele respective nu numai că maximizează vulnerabilitățile unei societăți, dar au și un impact negativ asupra capacității sale de recuperare. De aceea, reziliența este în prezent una dintre cele mai importante capacități pentru actori.²⁶

4. Tehnologie: Tehnologia are, de asemenea, un impact semnificativ (atât pozitiv, cât și negativ) asupra securității sănătății, deoarece facilitează inovația nu numai în ceea ce privește contracararea amenințărilor/riscurilor la adresa securității sănătății, ci și prin inventarea de noi mijloace și modalități de perturbare a serviciilor de asistență medicală.

5. Mediu: În ceea ce privește mediul, securitatea sănătății este strâns legată de securitatea mediului, deoarece multe boli se pot transforma în epidemii și/sau pandemii, în funcție de condițiile de mediu.

6. Administrație publică: Relația dintre administrația publică și securitatea sănătății se referă în principal la unitățile și serviciile de asistență medicală publică, care se află de obicei sub autoritatea unei agenții/departamente respective, cum ar fi Ministerul/Departamentul Sănătății. Mai mult, se referă la politicile pe care un guvern le implementează pentru a promova și asigura sănătatea publică, ceea ce poate duce chiar la impunerea de măsuri restrictive cetățenilor săi.

7. Informații: Nu în ultimul rând, informațiile reprezintă un alt sector legat de securitatea sănătății, deoarece nu numai că sporește gradul de conștientizare generală a amenințărilor la adresa securității sănătății, dar oferă și informații despre vulnerabilitățile infrastructurii de sănătate publică, ceea ce duce la creșterea rezilienței.²⁷

Observații finale

Având în vedere informațiile prezentate în acest articol, se concluzionează că securitatea sănătății este

²⁴Pletcher, K. (2025, March 13). Tokyo subway attack of 1995. Encyclopedia Britannica. <https://www.britannica.com/event/Tokyo-subway-attack-of-1995>.

²⁵Bernstein, L. (2024, October 3). What was the impact of COVID-19?. Encyclopedia Britannica. <https://www.britannica.com/topic/What-was-the-impact-of-COVID-19>.

²⁶Koukakis, G. (2023). Resilience: Highlighting its Importance for Security and Development through References to (National) Security Strategic Documents of International Actors. HAPSc Policy Briefs Series, 4(1), 77–87. <https://doi.org/10.12681/hapscpbs.35186>.

²⁷Kanellopoulos, Anastasios-Nikolaos & Ioannidis, Anthony. (2024). Enhancing Health Security Adopting an Integrated Intelligence Strategy in the Shipping Sector. https://www.researchgate.net/publication/387517779_Enhancing_Health_Security_Adopting_an_Integrated_Intelligence_Strategy_in_the_Shipping_Sector.

o componentă foarte importantă a securității naționale și nu trebuie trecută cu vederea, deoarece va avea consecințe negative în multe domenii de politică. De fapt, pentru ca un stat să își atingă obiectivele generale, acesta trebuie să fie capabil să își protejeze infrastructura de asistență medicală, activele și serviciile furnizate pentru a asigura sănătatea publică, astfel funcționând într-un mod adecvat și protejându-și interesele naționale.

Principala provocare cu care se confruntă majoritatea statelor în ceea ce privește securitatea sănătății constă în capacitatea de a ține pasul cu progresul tehnologic pentru a aborda eficient amenințările la adresa securității sănătății și a asigura sănătatea publică. În ceea ce privește principala oportunitate care se profilează, statele trebuie să profite de mijloacele tehnologice existente și să își consolideze colaborarea pentru a-și spori reziliența și a se asigura că reglementările sanitare sunt respectate.

Bibliografie:

- Guvernul australian/Departamentul Sănătății. (2021). Strategia națională preventivă pentru sănătate 2021-2030 [Document oficial]. https://www.health.gov.au/sites/default/files/documents/2021/12/national-preventive-health-strategy-2021-2030_1.pdf;
- Bailes, A. și Cottey, A. (2006). Cooperarea regională în domeniul securității la începutul secolului XXI, în Bailes, A. (ed.) Anuarul SIPRI 2006: Armamente, dezarmare și securitate internațională. Oxford University Press, 195–223;
- Bernstein, L. (3 octombrie 2024). Care a fost impactul COVID-19?. Enciclopedia Britannica. <https://www.britannica.com/topic/What-was-the-impact-of-COVID-19>;
- Bryant, J.H., Rhodes, P. (13 aprilie 2025). Sănătate publică. Enciclopedia Britannica. <https://www.britannica.com/topic/public-health>;
- Buzan, B. (1983). Oameni, state și frică: Problema securității naționale în relațiile internaționale. Wheatsheaf Books, 69;
- Buzan, B. & Hansen, L. (2009). Oameni, state și frică: Problema securității naționale în relațiile internaționale. Cambridge University Press, 203;
- Cha, V. (2000). Globalizarea și studiul securității internaționale, Journal of Peace Research, 37(3), 391-403. <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0022343300037003007>
- Consiliul pentru Relații Externe. (fără dată). Pandemiile majore ale erei moderne. <https://www.cfr.org/timeline/major-epidemics-modern-era>;
- Departamentul de Stat. (fără dată). Legea privind securitatea națională din 1947 [Document oficial]. [https://history.state.gov/milestones/1945-1952/national-security-act#:~:text=The%20National%20Security%20Act%20of,National%20Security%20Council%20\(NSC\);](https://history.state.gov/milestones/1945-1952/national-security-act#:~:text=The%20National%20Security%20Act%20of,National%20Security%20Council%20(NSC);)
- Graham, K. și Felicio, T. (2005). Securitate regională și guvernanta globală: o propunere pentru un „mecanism de securitate regional-global” în lumina raportului Grupului de experți la nivel înalt al ONU, Egmont Paper, 4. <http://aei.pitt.edu/8985/>;
- Kanellopoulos, Anastasios-Nikolaos și Ioannidis, Anthony. (2024). Îmbunătățirea securității sanitare prin adoptarea unei strategii integrate de informații în sectorul transportului maritim. https://www.researchgate.net/publication/387517779_Enhancing_Health_Security_Adopting_an_Integrated_Intelligence_Strategy_in_the_Shipping_Sector;
- Koukakis, G. (2023). Permacrize și policrize: schițarea mediului de securitate contemporan prin referințe la documente strategice ale actorilor regionali și internaționali. Seria HAPSc Policy Briefs, Vol. 4 (2). 55-64. <https://doi.org/10.12681/hapscpbs.36661>;
- Koukakis, G. (2023). Reziliența: Evidențierea importanței sale pentru securitate și dezvoltare prin referințe la documentele strategice de securitate (națională) ale actorilor internaționali. Seria HAPSc Policy Briefs, 4 (1), 77–87. <https://doi.org/10.12681/hapscpbs.35186> • Krause, K. și Jütersonke, O. (2005). Pace, securitate și dezvoltare, Security Dialogue, 36(4), 447-462. <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0967010605060449>;
- Neocleous, M. (2000). Împotriva securității. Radical Philosophy, 100, 7-15. <https://www.radicalphilosophy.com/article/against-security>;
- Pletcher, K. (13 martie 2025). Atacul de la metroul din Tokyo din 1995. Enciclopedia Britannica. <https://www.britannica.com/event/Tokyo-subway-attack-of-1995>;

- Rogers, K. (3 aprilie 2025). Pandemie. Encyclopedia Britannica. <https://www.britannica.com/science/pandemic>;
- Stern, M. și Öjendal, J. (2010). Cartografierea legăturii dintre securitate și dezvoltare: conflict, complexitate, cacofonie, convergență? *Security Dialogue*, 41(1), 5–29. <http://www.jstor.org/stable/26301183>;
- Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare. (1994). Raportul privind Dezvoltarea Umană 1994. <https://hdr.undp.org/system/files/documents/hdr1994encompletenostatpdf.pdf>
- Editorii Enciclopediei Britannica (3 aprilie 2025). epidemie. Enciclopedia Britannica. <https://www.britannica.com/science/epidemic>;
- Casa Albă. (2024). Strategia de securitate sanitară globală a Guvernului SUA 2024 [Document oficial]. <https://bidenwhitehouse.archives.gov/wp-content/uploads/2024/04/Global-Health-Security-Strategy-2024-1.pdf>;
- Agenția pentru Securitate Sanitară a Regatului Unit. (2023). Planul strategic UKHSA 2023-2026 [Document oficial]. https://assets.publishing.service.gov.uk/media/650d530e52e73c00139426c1/UKHSA_3_year_strategy.pdf;
- Națiunile Unite. (2023). Determinat: Raportul Secretarului General privind activitatea Organizației [Document oficial]. https://www.un.org/sites/un2.un.org/files/sg_annual_report_2023_en_0.pdf;
- UNCHR. (2021). Strategia globală UNCHR pentru sănătate publică [Document oficial]. <https://www.unhcr.org/sites/default/files/legacy-pdf/612643544.pdf>;
- OMS. (fără dată). Despre OMS. <https://www.who.int/about>;
- OMS. (fără dată). Istoricul OMS. <https://www.who.int/about/history>;
- OMS. (fără dată). Momente importante în domeniul sănătății publice de-a lungul anilor. <https://www.who.int/campaigns/75-years-of-improving-public-health/milestones#year-1948>.

CHINA ȘI ORIENTUL MIJLOCIU

Politice și investițiile Chinei în Orientul Mijlociu: ascensiune tehnologică și strategică

Kadir ÖZAĞ (Turcia)

Abstract

China a devenit rapid o superputere globală în secolul XXI, extinzându-și semnificativ influența economică, politică și tehnologică în Orientul Mijlociu. Prin intermediul Inițiativei sale „Belt and Road” (BRI), Beijingul a realizat investiții masive în infrastructură, acorduri energetice și parteneriate digitale, consolidându-și poziția strategică în regiune. Această lucrare analizează investițiile și dominația tehnologică a Chinei în Orientul Mijlociu, poziționând-o ca un model de dezvoltare alternativ la abordările occidentale. Poziția de lider a Chinei în rețelele 5G, inteligența artificială (IA), orașele inteligente și energia regenerabilă i-a consolidat influența regională. Mai mult, politica sa de neinterferență a cultivat încrederea diplomatică, oferind o alternativă atractivă intervenționismului occidental. Acest studiu evaluează modul în care prezența tot mai mare a Chinei în Orientul Mijlociu poate remodela dinamica puterii globale.

Sursa: https://mecouncil.org/blog_posts/will-china-engage-more-on-middle-east-security/

Cuvinte cheie: China, Orientul Mijlociu, Inițiativa „Belt and Road” (BRI), 5G, Huawei, diplomație energetică

Introducere

De la începutul secolului XXI, China și-a transformat creșterea economică într-o strategie globală, devenind un actor din ce în ce mai influent în Orientul Mijlociu. Declinul influenței occidentale și orientarea SUA către Asia au oferit Chinei o pârghie strategică mai mare în regiune (China Power Project, 2023). Inițiativa „Belt and Road” (BRI) a facilitat investiții de miliarde de dolari în infrastructură, energie și tehnologie digitală.

Această lucrare examinează politicile Chinei în Orientul Mijlociu prin trei dimensiuni cheie:

1. Investiții în economie și infrastructură
2. Dominație tehnologică și diplomație digitală
3. Un model diplomatic alternativ față de Occident

Ascensiunea Chinei semnifică nu doar o schimbare economică, ci și o transformare tehnologică și geopolitică în regiune.

2. Investițiile economice și în infrastructură ale Chinei în Orientul Mijlociu

2.1. Inițiativa „Belt and Road” (BRI) și proiectele strategice

Lansată în 2013, BRI este un proiect global de infrastructură care se întinde în peste 150 de țări, Orientul Mijlociu fiind un centru esențial. China a investit masiv în porturi, căi ferate, centrale electrice și proiecte de orașe inteligente în Arabia Saudită, Emiratele Arabe Unite, Iran și Egipt (Observatorul BRI, 2023).

- Arabia Saudită: China susține NEOM, un mega-oraș futurist aliniat cu Viziunea 2030.
- Emiratele Arabe Unite: Investițiile în porturile Abu Dhabi și Dubai consolidează rețeaua logistică a Chinei.
- Egipt: Proiectele chinezești din apropierea Canalului Suez îmbunătățesc conectivitatea comercială.

2.2. Securitatea energetică și acordurile petroliere

În calitate de cel mai mare importator de energie din lume, China se bazează în mare măsură pe petrolul din Orientul Mijlociu, asigurând acorduri energetice pe termen lung (IEA, 2023).

- Iran: Un acord de cooperare cuprinzător pe 25 de ani asigură o aprovizionare stabilă cu petrol.
- Arabia Saudită: Trecerea la tranzacții petro-yuani pune sub semnul întrebării dominația dolarului (Bloomberg, 2023).

3. Dominația tehnologică și diplomația digitală a Chinei

3.1. 5G și orașele inteligente: Dominația Huawei

Gigantul tehnologic chinez Huawei este lider în implementarea infrastructurii 5G în Orientul Mijlociu, oferind o alternativă la tehnologia occidentală (Raportul anual Huawei, 2022).

- Orașul Masdar din Emiratele Arabe Unite: Susținut de soluțiile inteligente Huawei.
- Orașul New-Orient din Arabia Saudită: Conceput ca o metropolă complet digitalizată.

3.2. Colaborări în domeniul inteligenței artificiale și al securității cibernetice

China stabilește parteneriate strategice în domeniul inteligenței artificiale și al securității cibernetice cu statele din Golf.

- Strategia de inteligență artificială a Emiratelor Arabe Unite integrează expertiza chineză (SCMP, 2023).
- Transformarea digitală saudită valorifică tehnologia chineză.

4. Modelul diplomatic al Chinei: O alternativă la Occident

4.1. Politica de „neinterferență”

Spre deosebire de puterile occidentale, China evită impunerea unor condiții de ordin politic, câștigând încredere regională.

- Reconcilierea saudită-iraniană (2023) intermediată de China demonstrează ascensiunea sa diplomatică (Al Jazeera, 2023).
- Scăderea influenței occidentale: Prezența militară a SUA contrastează cu orientarea economică a Chinei.

4.2. Remodelarea finanțelor globale

- Petro-yuanul: Promovarea yuanului în comerțul cu petrol pentru a reduce dependența de dolar.
- Banca Asiatică de Investiții în Infrastructură (AIIB): Finanțarea proiectelor din Orientul Mijlociu.

5. Concluzie și proiecții viitoare

Expansiunea Chinei în Orientul Mijlociu reprezintă o schimbare de putere multidimensională.

Principalele tendințe includ:

- Creșterea exporturilor de tehnologie din China,
- O preluare mai amplă a petro-yuanului,
- Declinul influenței occidentale. China nu este doar un investitor, ci un lider tehnologic și diplomatic, remodelând viitorul regiunii.

Bibliografie:

- China Power Project (2023). *CSIS*.
- BRI Observatory (2023). *Green Finance & Development Center*.
- Huawei Annual Report (2022). *Huawei Technologies*.
- Al-Jazeera (2023). *China brokers Saudi-Iran deal*.
- Bloomberg (2023). *Petro-yuan expansion*.

CHINA ȘI EUROPA

Reapropierea dintre Uniunea Europeană (UE) și China: în pragul unei noi ere geo-economice

Kadir ÖZAĞ (Turcia)

Abstract

Evoluția comerțului global a suferit transformări semnificative în anii 2020, determinată de perturbările lanțului de aprovizionare post-pandemie, escaladarea tensiunilor geopolitice și conflictul Rusia-Ucraina. În acest context, relațiile economice și comerciale dintre Uniunea Europeană (UE) și China au devenit un element important, aflate într-un echilibru delicat între concurența strategică și interdependența reciprocă. Cooperarea sporită în sectoare precum vehiculele electrice, tehnologiile energiei verzi și producția avansată subliniază natura mult fațetată a relațiilor UE-China, cu implicații care se extind dincolo de legăturile bilaterale pentru a cuprinde considerații geopolitice. Acest articol analizează dinamica în evoluție a apropierei comerciale UE-China între 2023 și 2025, impactul acesteia asupra politicilor comerciale globale și presiunile rezultate asupra Statelor Unite. Analizând tarifele comerciale, acordurile privind prețurile minime și relațiile transatlantice, se susține că această apropiere semnalează apariția unei noi ere geo-economice.

Sursa: <https://geopoliticaconomy.org/europe-in-the-new-cold-war-panel-discussion/china-and-european-union-flags/>

Introducere

Economia globală trece printr-o transformare profundă în al treilea deceniu al secolului XXI. Pandemia de COVID-19, crizele lanțurilor de aprovizionare, intensificarea rivalităților geopolitice și conflictele regionale au obligat statele să își reevalueze strategiile de securitate economică. În acest context, relația economică și comercială dintre Uniunea Europeană (UE) și China a asumat un rol esențial, atât la nivel regional, cât și la nivel global. Caracterizate printr-o interacțiune complexă de concurență strategică și interdependență economică, relațiile UE-China sunt modelate de cooperarea în sectoare critice, cum ar fi vehiculele electrice (VE), tehnologiile de energie regenerabilă și producția avansată. Totuși, această apropiere

dintre UE și China exercită o influență asupra relațiilor transatlantice și asupra politicilor comerciale globale ale Statelor Unite, anunțând apariția unei noi paradigme geo-economice. Acest articol își propune să analizeze factorii determinanți ai apropierei comerciale UE-China, implicațiile acesteia pentru comerțul global și impactul său particular asupra SUA, oferind o analiză exhaustivă a acestei dinamici în evoluție.

Contextul global al apropierei comerciale UE-China

Anii 2020 au fost martorii unei reorientări dramatice a comerțului global. Perturbările cauzate de pandemie, concurența sporită dintre marile puteri și războiul Rusia-Ucraina au determinat statele să își recalibreze politicile economice. În acest context, relațiile UE-China au trecut printr-un proces de redefinire, echilibrând imperativele economice și considerațiile strategice. Deși UE consideră China ca fiind un rival sistemic, aceasta urmărește simultan să mențină și să extindă cooperarea comercială. Această dualitate reflectă efortul mai amplu al UE de a-și proteja securitatea economică, afirmându-și în același timp rolul de lider global.

În 2023 și 2024, relațiile comerciale UE-China s-au concentrat din ce în ce mai mult pe sectoare axate pe tehnologie. Colaborarea în domeniul vehiculelor electrice, al tehnologiilor de energie verde și al inteligenței artificiale a consolidat legăturile economice bilaterale. Cu toate acestea, apropierea transcende dinamica bilaterală, având impact asupra alianțelor transatlantice și a structurilor de putere globale. Politicile comerciale stricte ale SUA față de China au facilitat, în mod neintenționat, o cooperare mai strânsă UE-China, semnalând o potențială realiniere a rețelelor comerciale globale.

Vehicule electrice și tensiuni comerciale

Sectorul vehiculelor electrice a devenit o piatră de temelie a relațiilor comerciale UE-China. Dominanța Chinei pe piața globală a vehiculelor electrice, coroborată cu rolul UE atât de consumator, cât și de producător, a favorizat o interdependență semnificativă. Cu toate acestea, aflusul de vehicule electrice chinezești cu costuri reduse, subvenționate de stat, pe piața UE a declanșat tensiuni comerciale.

În octombrie 2024, UE a impus tarife suplimentare de până la 35% pentru vehiculele electrice chinezești în urma unei anchete privind subvențiile. Această decizie a afectat direct marii producători chinezi, cum ar fi BYD, Geely și SAIC. În mod remarcabil, în ciuda acestor tarife, exporturile de vehicule electrice ale Chinei către UE au continuat să crească, subliniind competitivitatea producătorilor chinezi și cererea robustă de pe piața UE.

Răspunsurile din cadrul UE au fost variate. Germania, care depinde în mare măsură de piața chineză, a adoptat o poziție prudentă față de măsurile protecționiste, industria sa auto exprimându-și îngrijorarea cu privire la potențialele perturbări ale comerțului bilateral. În schimb, țări precum Franța au pledat pentru măsuri mai stricte pentru protejarea industriilor interne. Aceste divergențe evidențiază provocările formulării unei strategii coerente a UE față de China.

Acorduri privind prețul minim și noi soluții

Escalada tensiunilor comerciale provocate de tarife a determinat UE și China să exploreze mecanisme alternative. Acordurile privind prețul minim au apărut ca un domeniu cheie de negociere, vizând stabilirea unui preț de bază pentru vehiculele electrice chinezești importate în UE. Astfel de acorduri urmăresc să asigure o concurență loială, atenuând, în același timp, disputele comerciale, oferind o soluție pragmatică pentru a echilibra protecționismul și cooperarea.

Din punct de vedere istoric, abordări similare s-au dovedit eficiente în alte sectoare. De exemplu, acordurile privind prețul minim al UE pentru panourile solare chinezești au redus cu succes fricțiunile comerciale, încurajând în același timp colaborarea. Un rezultat comparabil în sectorul vehiculelor electrice ar putea modela semnificativ traiectoria relațiilor UE-China, consolidând angajamentul lor reciproc față de practici comerciale sustenabile.

Politicile comerciale ale SUA și implicațiile globale

Apropierea dintre UE și China trebuie înțeleasă în contextul mai larg al dinamicii comerciale globale. Impunerea de către Statele Unite a unor tarife ridicate asupra importurilor chinezești, în special în timpul administrației Trump, a remodelat alinierile comerciale globale. Aceste politici au determinat China să caute piețe alternative, adâncindu-și legăturile comerciale cu UE.

Această schimbare are implicații pentru relațiile transatlantice. UE, menținându-și alianța strategică cu SUA prin NATO, prioritizează din ce în ce mai mult interesele sale economice prin consolidarea legăturilor cu

statul chinez. Acest act de echilibru delicat subliniază urmărirea de către UE a autonomiei strategice într-o lume multipolară. Mai mult, colaborarea UE-China în domeniul vehiculelor electrice, al tehnologiilor bateriilor și al energiei regenerabile redefineste lanțurile de aprovizionare globale, putând pune sub semnul întrebării dominația SUA în aceste sectoare. Pentru a rămâne competitive, SUA ar putea fi nevoită să-și reevalueze strategiile comerciale.

Concluzie: În pragul unei noi ere geo-economice

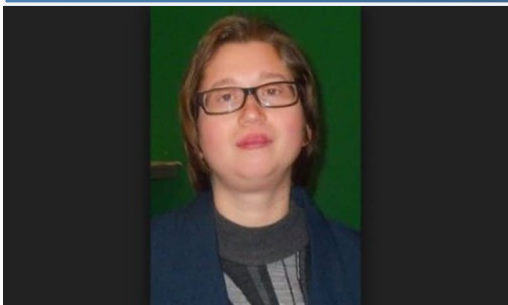
Apropierea comercială dintre UE și China reprezintă mai mult decât un parteneriat economic; este un proces transformator cu implicații de amploare pentru dinamica puterii globale. Cooperarea în domeniul vehiculelor electrice, al energiei verzi și al tehnologiilor avansate se află în centrul acestei relații, însă este plină de provocări, inclusiv tarife, negocieri privind prețurile minime și tensiuni geopolitice.

Aprofundarea legăturilor UE-China exercită o presiune semnificativă asupra alianțelor transatlantice și a strategiei globale a SUA. Această dinamică sugerează apariția unei noi alinieri în comerțul global, UE navigând pe o cale complexă între pragmatismul economic și autonomia strategică. Ca atare, apropierea UE-China reprezintă un precursor al unei noi ere geo-economice, una care va redefini contururile comerțului și puterii globale în anii următori.

Bibliografie:

- Avrupa Komisyonu. (2024). *EU Trade Relations with China: Facts, Figures and Latest Developments*. https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/countries-and-regions/china_en [
- Eurostat. (2024). *EU Trade in Goods with China: Less Deficit in 2023*. Erișim tarihi: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/edn-20240304-1>[
- Euronews. (2025). *What is the State of Trade Relations Between EU and China?* <https://www.euronews.com/business/2025/01/09/what-is-the-state-of-trade-relations-between-eu-and-china>[
- Reuters. (2025). *China and EU Discuss Trade in Response to U.S.' Punitive Tariffs.*, <https://www.reuters.com/business/china-eu-discuss-trade-response-us-punitive-tariffs-2025-04-10/>[
- Bruegel. (2025). *EU-China Economic Relations to 2025: Building a Common Future*. <https://www.bruegel.org/report/eu-china-economic-relations-2025-building-common-future>[

SECURITATE ȘI REZILIENȚĂ - NOUA ORDINE MONDIALĂ

„9/11 diplomatic in Biroul Oval” și reconfigurarea ordinii mondiale: Rusia în avantaj strategic?

Mona AGRIGOROAIEI (România)

Întâlnirea dintre Donald Trump și Volodimir Zelenski din februarie 2025, desfășurată în Biroul Oval, a fost un moment de cotitură în politica globală, un episod care a zguduit alianțele internaționale și a readus în atenție întrebarea privind angajamentul Statelor Unite față de securitatea Europei. Cei doi lideri, având viziuni fundamentale opuse asupra conflictului ruso-ucrainean, au ajuns la o confruntare deschisă, una care a escaladat rapid, lăsând în urmă o undă de șoc resimțită atât la Washington, cât și la Kiev, Bruxelles și Moscova. Întâlnirea a fost intens mediatizată, devenind nu doar un simbol al crizei diplomatice dintre cele două țări, ci și un catalizator al unor schimbări profunde în echilibrul de putere global.

În lunile premergătoare, administrația Trump a transmis semnale contradictorii cu privire la sprijinul oferit Ucrainei. Dacă în mandatul anterior, în ciuda numeroaselor scandaluri, sprijinul militar pentru Kiev fusese menținut, în 2025, președintele american a început să conteste tot mai vocal necesitatea angajamentului SUA în acest conflict. La

Conferința de Securitate de la München, vicepreședintele J.D. Vance a făcut declarații care au alarmat aliații europeni, sugerând că America nu poate fi „banca de finanțare a războaielor altora”. Această frază a fost interpretată ca un indiciu clar că sprijinul SUA pentru Ucraina nu mai era garantat și că Washingtonul ar putea lua o cale similară cu cea adoptată în Afganistan – o retragere treptată, lăsând aliații să se descurce singuri.

În acest context tensionat, Zelenski a ajuns la Washington sperând să obțină reasigurări privind angajamentul american. Însă întâlnirea a degenerat rapid. Potrivit surselor prezente în Biroul Oval, Trump l-a întrerupt în repetate rânduri pe Zelenski, acuzându-l că nu este suficient de recunoscător pentru ajutorul primit până acum și că refuză să ia în considerare opțiuni de negociere cu Rusia. Liderul ucrainean, vizibil iritat, a răspuns afirmând că poporul său luptă pentru supraviețuire și că orice compromis cu Moscova ar însemna o trădare a celor care și-au sacrificat viețile. Tonul a devenit din ce în ce mai agresiv, Trump ridicând vocea și afirmând că „America nu va continua să finanțeze o cauză pierdută”. În acel moment, potrivit unor martori, Zelenski ar fi spus că „dacă SUA abandonează Ucraina, istoria nu va uita acest lucru”. Tensiunea a ajuns la un

Sursa: <https://www.dailysabah.com/opinion/columns/chapter-two-of-the-new-world-order-is-about-to-open>

punct culminant, iar întâlnirea s-a încheiat brusc, Trump părăsind sala înainte ca Zelenski să își fi terminat pledoaria.

Reacțiile internaționale la această confruntare au fost imediate. În Europa, liderii NATO au convocat ședințe de urgență pentru a discuta implicațiile unei posibile retrageri americane. Franța și Germania, alarmate de posibilitatea ca sprijinul militar pentru Ucraina să fie diminuat, au început să elaboreze planuri pentru suplimentarea ajutorului, însă fără logistica și capacitățile financiare ale SUA, orice astfel de eforturi păreau insuficiente. Președintele francez a mers chiar mai departe, sugerând că Franța ar putea extinde protecția nucleară asupra altor națiuni europene, un pas fără precedent care ar indica o nouă direcție în politica de securitate a UE.

În Rusia, presa de stat a prezentat incidentul ca pe o dovadă clară că Zelenski este izolat și că Ucraina a pierdut principalul său aliat. Kremlinul a exploatat momentul pentru a intensifica propaganda anti-occidentală, sugerând că este doar o chestiune de timp până când Ucraina va fi forțată să capituleze. Această percepție a fost rapid urmată de o intensificare a atacurilor rusești în estul Ucrainei, Moscova testând astfel reacția Occidentului în fața unei Americi divizate.

În Statele Unite, reacțiile au fost împărțite. Aripa trumpistă a Partidului Republican a susținut poziția președintelui, argumentând că Europa trebuie să își asume o mai mare responsabilitate în conflict. În schimb, democrații și o parte a experților în securitate națională au avertizat că acest incident ar putea avea consecințe grave pe termen lung, subminând nu doar sprijinul pentru Ucraina, ci și credibilitatea Americii în calitate de lider global. Opozanții lui Trump au comparat momentul cu retragerea haotică din Afganistan, avertizând că o astfel de slăbire a angajamentului american va avea efecte negative asupra tuturor aliaților SUA, nu doar asupra Kievului.

Confruntarea dintre Trump și Zelenski nu a fost doar un episod izolat, ci un punct de cotitură în politica globală. Dacă în 2001, atacurile de la 11 septembrie au transformat radical strategia de securitate globală, dând startul unui război împotriva terorismului, acest moment din 2025 a marcat începutul unei noi ere – o lume în care America nu mai este garantul absolut al stabilității internaționale. Ordinea mondială care a fost construită după al Doilea Război Mondial s-a bazat pe un angajament ferm al SUA de a sprijini aliații săi, dar această întâlnire a demonstrat că vechile reguli nu mai sunt valabile.

Pentru Ucraina, efectele au fost imediate. Fără certitudinea sprijinului american, Zelenski a fost nevoit să caute noi aliați, iar Europa s-a confruntat cu necesitatea de a-și redefini politica de apărare. NATO, deși încă puternică, s-a văzut forțată să își regândească strategiile, iar țările din estul Europei, precum Polonia și România, au început să își întărească propriile capacități de apărare, anticipând că viitorul sprijin american ar putea deveni incert.

Întâlnirea din Biroul Oval a fost un moment simbolic, dar și un punct de inflexiune real, unul care a arătat lumii că epoca dominației americane este în declin. Rusia și China, observând această schimbare de paradigmă, și-au intensificat eforturile de extindere a influenței globale, profitând de ezitățile și diviziunile Occidentului. Cu un lider american imprevizibil și un echilibru de putere în continuă transformare, lumea a intrat într-o nouă fază a istoriei sale – una marcată de incertitudine, realinieri strategice și un viitor în care fiecare națiune trebuie să își asume mai multă responsabilitate pentru propria securitate.

În urma confruntării dintre Donald Trump și Volodimir Zelenski, s-a conturat o nouă realitate geopolitică: o reconfigurare accelerată a ordinii mondiale, în care Statele Unite nu mai joacă rolul de lider absolut al alianțelor internaționale. Dacă după al Doilea Război Mondial, Washingtonul a fost arhitectul și garantul unui sistem global bazat pe instituții multilaterale, alianțe militare și sprijin economic pentru statele democratice, în 2025 acest model a început să se fractureze vizibil. Atitudinea lui Trump a fost mai mult decât o simplă strategie politică – a fost semnalul clar că SUA nu mai sunt dispuse să își asume costurile menținerii vechii ordini. Această realitate a fost rapid percepută de ceilalți actori globali, iar Rusia a fost una dintre principalele beneficiare ale acestei schimbări.

În primul rând, slăbirea angajamentului american față de Ucraina a însemnat un impuls semnificativ pentru strategia Rusiei în regiune. Kremlinul a mizat pe o strategie de uzură, presupunând că, mai devreme sau mai târziu, sprijinul occidental pentru Kiev se va eroda. Până în 2025, Ucraina a depins în mare măsură de sprijinul logistic, economic și militar al SUA, iar orice retragere a acestuia a reprezentat o slăbire imediată a capacității sale de a rezista agresiunii rusești. În momentul în care Trump a semnalat că America nu va continua să „arunce bani” în acest conflict, Moscova a văzut o fereastră de oportunitate și a început să își intensifice ofensiva în estul Ucrainei, testând reacțiile Occidentului.

Fără sprijinul necondiționat al Washingtonului, Ucraina a fost forțată să caute alternative în Europa. Franța și Germania au încercat să preia inițiativa, dar fără resursele militare ale SUA, sprijinul lor s-a dovedit

insuficient. Polonia și țările baltice au făcut presiuni pentru o strategie mai agresivă de sprijin pentru Kiev, dar fără coordonare și unitate în rândul statelor NATO, aceste inițiative au fost limitate. Această situație a jucat perfect în avantajul Rusiei, care s-a folosit de indecizia Occidentului pentru a impune o nouă realitate pe teren. Un alt avantaj strategic pentru Rusia a fost efectul de domino asupra NATO și Uniunii Europene.

Slăbirea unității transatlantice a încurajat Kremlinul să intensifice presiunile asupra unor state europene vulnerabile. De-a lungul anilor, Rusia a investit masiv în propagandă, influență economică și destabilizare politică în țări precum Ungaria, Serbia și chiar în anumite sectoare politice din Germania și Franța. Pe fondul neîncrederii crescânde față de America, aceste mișcări au devenit și mai eficiente. Moscova nu a mai avut nevoie să recurgă la o confruntare directă cu NATO; a fost suficient să exploateze diviziunile și incertitudinea din interiorul alianței.

În plus, Ucraina a pierdut și sprijinul informațional din partea CIA, iar unul dintre cele mai imediate și vizibile efecte a fost scăderea eficienței apărării aeriene a Ucrainei. Până în 2025, sistemele de apărare antiaeriană ale Ucrainei depindeau în mare măsură de avertismentele timpurii furnizate de sateliții și dronele NATO. Aceste date permiteau identificarea în timp real a atacurilor cu rachete și drone, oferind armatei ucrainene timp să intercepteze o parte semnificativă a acestora.

Însă, fără această capacitate de avertizare rapidă, apărarea aeriană ucraineană a fost copleșită. Rusia a început să desfășoare atacuri masive și coordonate asupra rețelei energetice, nodurilor de transport și centrelor de comandă ale Ucrainei. În lunile ce au urmat încetării sprijinului american, Kievul a fost afectat de pene de curent de lungă durată, iar liniile feroviare utilizate pentru transportul armamentului au fost grav avariate. Lipsa informațiilor precise despre rutele de atac ale rachetelor rusești a însemnat că multe sisteme defensive ucrainene au fost folosite ineficient, epuizându-se rapid în fața numărului tot mai mare de atacuri rusești.

Pe lângă atacurile aeriene intensificate, încetarea sprijinului informativ CIA a însemnat și o lipsă acută de date despre mișcările trupelor rusești. Până atunci, Ucraina fusese capabilă să monitorizeze grupările de luptă rusești și să anticipeze ofensivele majore. Când o divizie rusă se pregătea de atac, serviciile secrete occidentale furnizau rapid informații detaliate despre componența forțelor, rutele de înaintare și punctele vulnerabile. Aceasta permitea armatei ucrainene să organizeze ambuscade eficiente, să lovească convoaiele de aprovizionare și să împiedice avansurile rusești.

În 2025, fără această rețea de informații avansate, Ucraina a fost forțată să se bazeze doar pe propriile surse, care erau mult mai limitate. Astfel, Rusia a început să își coordoneze mai bine atacurile și să avanseze pe mai multe fronturi. În est, trupele ruse au profitat de această lipsă de informații și au lansat o ofensivă puternică în regiunea Donețk, reușind să captureze mai multe orașe strategice, inclusiv Avdiivka și Sloviansk.

Pe frontul de sud, ofensiva rusă în Zaporojie a devenit mult mai eficientă. Până atunci, Ucraina reușise să împiedice înaintarea trupelor ruse în această regiune folosind lovituri de artilerie ghidate de informațiile transmise de SUA. Fără acest avantaj, forțele ucrainene s-au trezit în imposibilitatea de a distruge liniile de aprovizionare rusești, iar Moscova a reușit să creeze un coridor logistic stabil între Crimeea și teritoriile ocupate din sudul Ucrainei.

Un alt avantaj major al Rusiei a fost intensificarea războiului electronic. În anii anteriori, CIA și alte agenții de informații americane furnizaseră Ucrainei tehnologii avansate pentru a contracara atacurile cibernetice rusești. Acestea includeau protejarea rețelelor de comunicații, blocarea sistemelor de bruiaj și utilizarea inteligenței artificiale pentru a detecta atacurile informatice.

Odată cu retragerea sprijinului american, Rusia a început să folosească masiv tehnologiile sale de război electronic, inclusiv sistemele Krasukha și Leer-3, pentru a bruiia comunicațiile forțelor ucrainene. Dronele de recunoaștere ale Kievului, care până atunci jucaseră un rol crucial în identificarea țintelor rusești, au fost brusc paralizate de aceste sisteme. Fără capacitatea de a primi informații în timp real despre pozițiile inamice, unitățile ucrainene s-au trezit incapabile să răspundă rapid la manevrele trupelor rusești.

În plus, Rusia a început să intercepteze și să falsifice comunicațiile dintre comandanții ucraineni, trimițând ordine false pentru a crea haos în liniile defensive ale Kievului. Acest lucru a dus la mai multe situații în care unități întregi ale armatei ucrainene s-au retras sau au fost prinse în ambuscade, crezând că urmează un ordin legitim de regroupare.

Pe măsură ce Rusia a obținut avantajul pe câmpul de luptă, a accelerat construirea de fortificații în teritoriile ocupate. În anii anteriori, contraofensivele ucrainene reușiseră să spargă liniile defensive rusești datorită informațiilor precise furnizate de serviciile de spionaj occidentale. Ucraina știa unde se aflau punctele slabe ale acestor fortificații și putea să le atace eficient.

Însă, în lipsa acestor informații, atacurile ucrainene au devenit haotice și mai puțin eficiente. Rusia a continuat să extindă rețeaua sa de tranșee, câmpuri minate și bariere antitanc, creând o zonă-tampon extinsă în

Donețk, Luhansk și Zaporojie. Încercările armatei ucrainene de a avansa au fost întâmpinate cu o rezistență feroce, iar lipsa coordonării eficiente a dus la pierderi masive de echipamente și soldați.

În final, toate aceste elemente – pierderea avertismentelor timpurii, incapacitatea de a anticipa mișcările inamicului, superioritatea războiului electronic rusesc și consolidarea pozițiilor defensive – au făcut ca balanța războiului să se incline decisiv în favoarea Rusiei. Ucraina, lipsită de sprijinul informațional esențial pe care îl avusese în anii anteriori, s-a trezit vulnerabilă, iar forțele rusești au profitat din plin pentru a-și consolida câștigurile teritoriale și a diminua capacitatea de reacție a Kievului. Astfel, încetarea sprijinului CIA nu doar că a afectat Ucraina, ci a redefinit întregul curs al războiului, oferind Rusiei un avantaj strategic pe care nu îl mai avusese de la începutul invaziei.

Mai mult, schimbarea poziției SUA a oferit Rusiei un impuls și pe plan global. China, principalul partener strategic al Kremlinului, a interpretat slăbirea angajamentului american față de Ucraina ca pe un semnal că SUA ar putea ezita și în alte regiuni-cheie, cum ar fi Asia-Pacific. Acest lucru a întărit axa Moscova -Beijing și a oferit Rusiei acces la resurse economice esențiale, mai ales în contextul sancțiunilor occidentale. Rusia a putut astfel să își mențină economia pe linia de plutire și să continue efortul de război fără presiuni economice insuportabile.

În momentul în care Statele Unite, sub conducerea lui Donald Trump, au decis să înceteze furnizarea de informații strategice către Ucraina, realitatea războiului de pe teren s-a schimbat dramatic. Până în acel moment, asistența CIA și a altor agenții de informații occidentale a fost un factor-cheie în succesul apărării ucrainene. Sateliții americani, avioanele de recunoaștere și interceptările comunicațiilor rusești oferiseră Kievului un avantaj informațional esențial, permițându-i să anticipeze atacurile, să lovească punctele slabe ale armatei ruse și să protejeze infrastructura critică.

Pe lângă consolidarea poziției sale în Ucraina și destabilizarea Occidentului, Rusia a folosit acest moment pentru a-și extinde influența în alte părți ale lumii. În Orientul Mijlociu, Kremlinul a intensificat cooperarea cu Iranul și a exploatat retragerea progresivă a SUA din regiune pentru a-și consolida prezența militară în Siria și în alte zone de interes strategic. În Africa, Rusia a continuat să își extindă influența prin Grupul Wagner și prin acorduri economice care i-au asigurat acces la resurse naturale și parteneriate strategice cu regimuri autoritare.

Reconfigurarea ordinii mondiale nu a fost însă un proces instantaneu. A fost un efect cumulativ, rezultat dintr-o serie de decizii care au demonstrat că Occidentul nu mai este dispus să acționeze cu aceeași fermitate ca în trecut. Dacă în anii 1990 și 2000, intervențiile militare ale SUA și ale NATO defineau dinamica geopolitică, în 2025 tendința era una de retragere și reevaluare a priorităților. Această nouă realitate a fost exploatată de Rusia, care a demonstrat că, printr-o combinație de strategie militară, influență politică și manipulare economică, poate obține avantaje fără a trebui să înfrunte direct Occidentul.

Unul dintre cele mai mari beneficii pentru Rusia în urma acestei reconfigurări a fost schimbarea percepției globale asupra conflictului din Ucraina. În timp ce în primii ani ai invaziei, Rusia era considerată agresorul clar, în 2025, datorită ezitărilor Occidentului și a propagandei eficiente, Kremlinul a reușit să își impună narativul în multe părți ale lumii. Țări din Africa, Asia și America Latină au început să vadă Rusia nu ca un agresor imperialist, ci ca un actor care contestă hegemonia americană.

Practic, în urma scandalului dintre Trump și Zelenski, ordinea mondială s-a reconfigurat parțial în favoarea Rusiei nu doar pe câmpul de luptă din Ucraina, ci și în plan geopolitic și strategic. Kremlinul a profitat de retragerea treptată a SUA pentru a-și extinde influența, a fragmenta alianțele occidentale și a construi o alternativă la sistemul dominat de America.

Totuși Rusia nu ar trebui să jubileze prea rapid, Reacția promptă a Europei în fața noilor evenimente, mai ales angajamentul de înarmare al statelor europene, este un semnal că Europa se repliază rapid. Să sperăm că o va face și în continuare: hotărât și cu promptitudine. Miza este uriașă: nu lăsa bătrânul continent ca o victimă în fața întunericului criminal putinist.

INTELIGENȚA ARTIFICIALĂ

Revoluționarea învățării: Impactul inteligenței artificiale în educație

Gargi AWASHTI (India)

„Succesul în crearea inteligenței artificiale ar fi cel mai mare eveniment din istoria omenirii. Din păcate, ar putea fi și ultimul, dacă nu învățăm cum să evităm riscurile.”

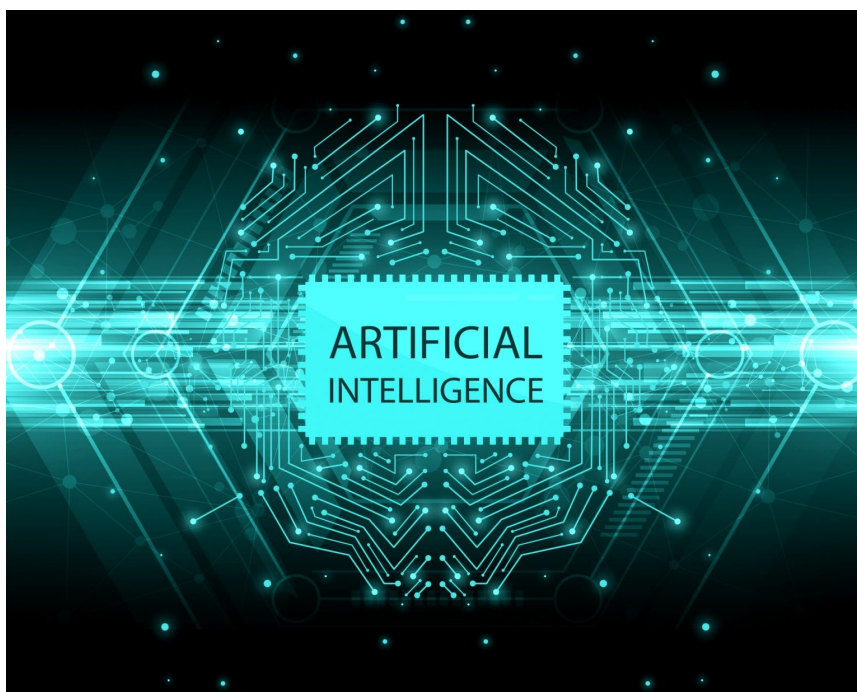
Stephen Hawking - fizician teoretician, cosmolog și autor

Inteligența artificială (IA), care cândva era un cuvânt la modă, a devenit o parte integrantă a vieții noastre. IA modelează viitorul tehnologiei și revoluționează industriile. IA deține un potențial nelimitat și un impact transformator asupra lumii noastre.

„IA este o oglindă, reflectând nu numai intelectul nostru, ci și valorile și temerile noastre. De departe, cel mai mare pericol al inteligenței artificiale este că oamenii ajung prea devreme la concluzia că o înțeleg. Succesul în crearea IA ar fi cel mai mare eveniment din istoria omenirii. Din păcate, ar putea fi și ultimul, dacă nu învățăm cum să evităm riscurile. IA nu este un substitut pentru inteligența umană; este un instrument care amplifică creativitatea și ingeniozitatea umană. Cred că IA va schimba lumea mai mult decât orice altceva în istoria umanității. Mai mult decât electricitatea.”

Anul acesta, cu ocazia Zilei Internaționale a Educației 2025, UNESCO a decis să abordeze problemele asociate cu inteligența artificială (IA). Inteligența artificială conține semințele unei adevărate revoluții antropologice. Aceasta pune sub semnul întrebării dramatic relația dintre oameni și mașini.

IA generativă este probabil să remodeleze sistemele educaționale. Conștientă de transformările aduse de această perturbare tehnologică, UNESCO a abordat foarte rapid problemele legate de inteligența artificială, la care Organizația lucrează de peste 10 ani.

Sursa: <https://blogs.nottingham.ac.uk/makingsciencepublic/2023/01/06/artificial-intelligence->

Drept urmare, în 2021, după doi ani de consultări, statele membre ale Organizației au adoptat primul cadru global de standardizare pentru etica inteligenței artificiale. În domeniul educației, însă, multe țări, prinse între autorizare și restricționare, nu au linii directoare clare pe această temă. În 2023, mai puțin de 10% dintre școli și universități aveau un cadru oficial pentru utilizarea inteligenței artificiale în contexte educaționale. Aceste linii directoare sugerează stabilirea unei limite de vârstă minime de 13 ani pentru utilizarea inteligenței artificiale în sala de clasă.

Inteligența artificială oferă de fapt oportunități majore pentru educație. În mai 2023, un sondaj UNESCO a arătat că, deși IA era utilizată pe scară largă de către profesioniștii din domeniul educației din întreaga lume, mai puțin de 10% dintre școlile și universitățile chestionate elaboraseră politici instituționale care să guverneze utilizarea IA generativă. Până în 2022, doar șapte țări elaboraseră cadre sau programe de IA pentru profesori și doar 15 includeau obiective de formare în domeniul IA în programele pe care le creaseră. În conformitate cu îndrumările stabilite în aceste documente. După cum spunea odată Malala Yousafzai: „un copil, un profesor, un pix, propria carte pot schimba lumea”.

În mai 2023, UNESCO a organizat prima reuniune globală a miniștrilor educației pentru a împărtăși cunoștințe despre impactul instrumentelor de IA generativă asupra predării și învățării. Această reuniune a ajutat UNESCO să traseze o foaie de parcurs, pentru a ghida dialogul politic global cu guvernele, precum și cu mediul academic, societatea civilă și partenerii din sectorul privat. Recomandarea UNESCO din 2021 privind etica inteligenței artificiale este o referință esențială, la fel ca și Consensul de la Beijing, din 2019, privind inteligența artificială și educația și, mai recent, Îndrumările noastre, din 2021, privind inteligența artificială și educația pentru factorii de decizie politică, Summit-ul Transformării Educației, din 2022, cea mai mare reuniune a comunității educaționale internaționale din ultimul deceniu.

IA generativă a deschis o lume cu totul nouă pentru administratori, educatori și elevi. Puterea IA este incontestabilă, iar înțelegerea avantajelor și dezavantajelor inteligenței artificiale în educație este esențială pentru luarea unor decizii informate. Pentru a utiliza cât mai bine IA în școli, profesorii și administratorii trebuie să cunoască avantajele și provocările IA.

Conform unui sondaj național realizat de Tyton Partners în 2023, 27% dintre elevi au raportat că sunt utilizatori obișnuiți ai instrumentelor IA generative, față de doar 9% dintre instructori. Aproape jumătate dintre elevi au încercat instrumente de scriere bazate pe IA cel puțin o dată; 71% dintre instructori nu au încercat niciodată instrumente IA.

Avantajele IA în educație

Am menționat deja câteva dintre avantajele IA în educație - inspirarea creativității, rezumarea materialelor existente și așa mai departe. Această secțiune va aprofunda avantajele și dezavantajele IA în școli, concentrându-se asupra modului în care aceste instrumente pot remodela mediul de învățare. Iată o scurtă privire asupra altor opt avantaje.

Poate fi utilizată pentru a personaliza învățarea. IA vă poate ajuta să vă adaptați conținutul la nevoile și stilurile de învățare individuale ale elevilor, pe baza unor analize bazate pe IA, care vă oferă o perspectivă asupra performanței elevilor și a tendințelor de învățare. În acest fel, IA îi ajută pe elevi să fie mai implicați și mai motivați.

Poate oferi elevilor feedback imediat. IA oferă elevilor feedback instantaneu și detaliat asupra muncii lor, ajutându-i să-și vadă punctele forte și punctele slabe. Un astfel de feedback îmbunătățește înțelegerea și rezultatele învățării - și îi ajută pe profesori să știe pe ce să se concentreze în lecțiile viitoare.

Poate fi folosit pentru a crea și completa conținut. Prin intermediul platformelor bazate pe IA, puteți crea lecții, activități, evaluări, teme pentru discuții și prezentări pur și simplu prin furnizarea unei scurte teme cu cuvinte cheie.

Poate duce la lecții mai incluzive. IA are instrumente puternice care pun la dispoziția elevilor cu nevoi speciale materiale anterior inaccesibile. Instrumentele care oferă conversie a textului în vorbire, recunoaștere vizuală, recunoaștere vocală și multe altele pot ajuta profesorii să adapteze resursele astfel încât toți elevii să aibă oportunități egale de învățare.

Poate oferi un acces mai bun la resurse. Educatorii pot accesa o multitudine de platforme bazate pe IA pentru a facilita și îmbunătăți învățarea care are loc în sălile lor de clasă. Doar câteva exemple sunt

Canva Magic Write, care ajută la brainstorming, schițare și planificare a lecțiilor; Curipod, care permite profesorilor să creeze rapid lecții interactive; Eduaide, care oferă profesorilor peste 100 de tipuri de resurse din care pot alege pentru a crea materiale didactice de înaltă calitate; și Quizzizz, care poate fi folosit pentru a proiecta chestionare care vor crea o cale de învățare personalizată pe baza răspunsurilor fiecărui elev.

Poate face conceptele abstracte mai ușor de înțeles. Instrumentele IA de generare a imaginilor, cum ar fi Picsart și Visme, pot transforma concepte complexe în conținut mai ușor accesibil.

Poate fi folosit pentru a gestiona sarcini administrative. Poți folosi inteligența artificială pentru a eficientiza sarcinile administrative, cum ar fi notarea, programarea, comunicarea cu părinții și gestionarea dosarelor elevilor. Acest lucru te eliberează pentru a face ceea ce faci cel mai bine: să predai. Îți oferă mai mult timp practic cu elevii și te ajută să te asiguri că niciun elev nu scapă neobservat.

Poate încuraja gândirea critică. Apariția și utilizarea tot mai mare a inteligenței artificiale în sălile de clasă se pretează la discuții despre gândirea critică și considerațiile etice. Elevii sunt în mod natural intrigați de inteligența artificială. Discuțiile bogate pe care le poți facilita îi pot ajuta să crească și să se dezvolte ca gânditori și cursanți.

Provocările și limitele IA în educație

Cu toate avantajele pe care IA le poate oferi profesorilor, elevilor și administratorilor, aceasta vine cu provocări și dezavantaje. În continuare sunt prezentate câteva dintre cele mai frecvente probleme care îi preocupă pe educatori.

Preocupări legate de confidențialitate și securitate

Riscurile legate de confidențialitate au fost o preocupare de când există IA. Oamenii sunt precauți în ceea ce privește datele personale colectate și modul în care sunt utilizate - și dacă au cunoștințe sau control asupra modului în care sunt utilizate. În general, riscurile sunt implicate în colectarea, prelucrarea datelor, diseminarea și invazia datelor (înruparea în spațiul personal, alegerile sau activitățile unei persoane).

Potențiale prejudecăți în algoritmii IA

Studiile au arătat o prejudecată semnificativă în GPT (transformatoare generative pre-antrenate; de exemplu, Chat GPT) împotriva vorbitorilor non-nativi de limba engleză. De exemplu, un studiu arată că peste jumătate din eșantioanele de scriere non-native de limba engleză au fost clasificate greșit ca generate de IA (în timp ce acuratețea pentru vorbitorii nativi de limba engleză a fost aproape perfectă).

Interacțiune umană redusă

Bazarea tot mai mare pe inteligența artificială poate reduce interacțiunile și relațiile dintre profesori și elevi și poate diminua aspectele socio-emoționale ale învățării. Dacă aceste interacțiuni diminuează, abilitățile sociale și dezvoltarea interpersonală a elevilor vor avea de suferit. Profesorii trebuie să fie conștienți de acest lucru și să aibă grijă să identifice și să răspundă nevoilor sociale și emoționale ale elevilor lor.

Costuri ridicate de implementare

Costul inteligenței artificiale în educație poate varia foarte mult, în funcție de modul în care școlile doresc să o utilizeze. Sistemele simple de inteligență artificială generativă pe care profesorii le pot utiliza în planificarea lecțiilor pot costa doar 25 de dolari pe lună, dar sistemele de învățare adaptivă mai mari pot costa zeci de mii de dolari. Implementarea acestor sisteme mai mari este, de asemenea, foarte costisitoare și depășește bugetele multor școli, inclusiv ale celor din comunitățile defavorizate. Și apoi există costurile continue de întreținere și actualizare a sistemelor și de instruire a personalului pentru a le utiliza eficient.

Absența academică

Copiatul și plagiatul sunt, așa cum s-a menționat, principalele preocupări legate de IA ridicate de educatori. Dacă IA este utilizată pentru a finaliza teme sau examene sau pentru a scrie lucrări, este nedrept față de elevii care nu trișează și nu subminează procesul de educație și învățare pentru cei care trișează. Dacă elevii învață să trișeze și să o ia pe scurtături în procesul de învățare în sălile de clasă, ce fel de cetățeni vor fi când își vor termina studiile? Trebuie luate măsuri pentru a se asigura că IA este utilizată în mod etic.

Imprevizibilitate și informații inexacte

IA este la fel de bună ca algoritmi pe care se bazează. Dacă datele pe care le extrage sunt inexacte sau părtinitoare, atunci informațiile pe care le creează vor fi inexacte sau părtinitoare. Elevii trebuie să învețe cum să evalueze și să gândească critic la informațiile pe care le întâlnesc și nu doar să le accepte ad litteram. Există multe resurse educaționale accesibile online care să îi ajute să facă acest lucru.

Biografiile autorilor

Charani L. Charithma M. PATABENDIGE (Sri Lanka)

Cercetător în cadrul Institutului de Studii de Securitate Națională din cadrul Ministerului Apărării. Șefă de promoție la Masteratul în Studii de Conflict și Pace (2022–2023) de la Universitatea din Colombo, primind Medalia de Aur pentru Excelență Academică Remarcabilă. Este licențiată în drept-clasa a II-a/Universitatea de Apărare General Sir John Kotelawala și o Diplomă Avansată în Justiție Tranzițională de la Centrul Bandaranaike pentru Studii Internaționale. Este membră a comitetului pentru „Revizuirea și finalizarea politicii naționale de apărare propuse de Sri Lanka” și este membră a Autorității Naționale pentru Prevenirea Extremismului Violent. În calitate de absolventă a Centrului pentru Studii Strategice din Orientul Apropiat și Asia de Sud din Washington DC (NESA), a reprezentat Sri Lanka de mai multe ori pe platforme internaționale. Un punct culminant al carierei sale a fost prezentarea lucrării „Analiza principiului poluatorului plătește: Îmbunătățirea guvernării de mediu și promovarea responsabilității corporative în Sri Lanka” la Atelierul de lucru privind securitatea mediului organizat de Centrul NESA pentru Studii Strategice din Washington, DC, în aprilie 2024. Charani a câștigat premiul pentru cea mai bună prezentare de lucrare la Prima Conferință Internațională privind Sustenabilitatea Afacerilor, organizată de Universitatea din Colombo în colaborare cu ZPMC, în noiembrie 2024, și premiul pentru cea mai bună prezentare de poster la cea de-a 17-a Conferință Internațională de Cercetare 2024, organizată de Universitatea de Apărare General Sir John Kotelawala, sub egida Apărare și Studii Strategice.

Lt. col. (ret.) Georgios KOUKAKIS (Grecia)

Georgios KOUKAKIS este absolvent al Academiei Militare Elene (2002), al Colegiului de Război al Armatei Elene (2020) și al Colegiului Suprem de Război Întrunit Elen (2023), cu o solidă pregătire profesională și academică în domeniul securității și apărării, relațiilor internaționale și formării adulților. Deține un Master în Relații Internaționale cu specializarea „Guvernare, Dezvoltare și Securitate în Mediterana” de la Departamentul de Studii Mediteraneene al Universității din Marea Egee (Rodos, Grecia) și este cercetător și secretar general al „Centrului pentru Analize Strategice Internaționale” (KEDISA), membru al „Institutului Elen de Studii Strategice” (HEL.I.S.S.), cercetător asociat al „HERMES Institution of International Affairs, Security & Geoeconomie”, membru al „ALLILON” (Rețeaua Globală a Grecilor și Prietenilor Greciei pentru Solidaritate în Domeniul Profesional) și membru al „Mercury Negotiation Academy” (MNA). A participat ca vorbitor la numeroase seminarii/conferințe privind relațiile internaționale în domeniile politicii externe, securității și apărării, iar multe dintre articolele și lucrările sale de cercetare au fost publicate în numeroase reviste științifice, în revista oficială „Military Review” a Statului Major General al Armatei Elene, în revista „Foreign Affairs The Hellenic Edition”, în „Policy Journal”, „HuffPost Greece”, „Geopolitics & Daily News”, „Liberal”, precum și pe alte site-uri web dedicate relațiilor internaționale, securității și apărării. Interesele sale de cercetare includ securitatea națională, Marea Strategie, afacerile UE, politica externă a Greciei, diplomația militară, dreptul mării (UNCLOS), diplomația culturală și organizațiile internaționale și regionale (NATO, ONU, UE, OIC, EfM etc.). Este coautor al cărții „Securitatea națională: mituri și realitate” (în greacă), publicată în aprilie 2023, și director academic al programelor educaționale „Studii de securitate în Marea Mediterană” și „Cunoașterea studiilor de securitate prin opera lui Tucidide” din cadrul Centrului de Educație Continuă și Învățare.

Alexandru Bogdan STAN (România)

Are o vastă experiență profesională:

-2021 - 2023: Redactor Web, Mediafax SA și Aleph News-

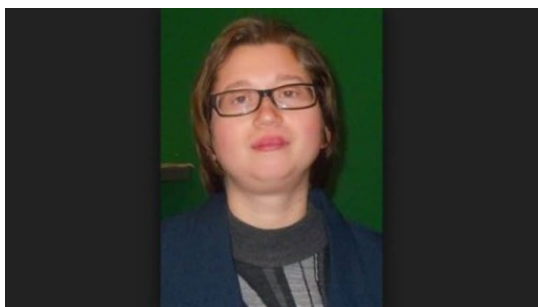
-2024 - prezent: Redactor (Departamentul Agregare), Rețeaua Gândul Media

A colaborat cu revista Historia - Adevărul Holding (2015-2021).

A fost membru al Cercului de Istorie Militară - grup Facebook (2014-2016) - prezentări PowerPoint;

Curs de Jurnalism și Fotografie în cadrul organizației „Turism Istoric” (august 2015);

Este absolvent al Universității din București, licență în ISTORIE (2013-2019), MASTER: ISTORIE ȘI PRACTICĂ ÎN RELAȚII INTERNAȚIONALE (2019-2021).

Mona AGRIGOROAIEI (România)

A absolvit Științe Politice - licență și master în Marketing și Comunicare Politică la Universitatea „Al. Ioan Cuza” din Iași. În 2023 a absolvit și un al doilea master „Securitate și Diplomatie” la SNSPA, București. În timpul studiilor la SNSPA, a urmat un stagiu de practică la „Centrul pentru Prevenirea Conflictelor și Avertizare Timpurie”. Este specializată în cercetare academică și explorarea temelor politice și de securitate din Balcanii de Vest, publicând mai multe analize în mass-media din această zonă, în diverse ziare din Albania, Kosovo, Macedonia de Nord. De asemenea, a publicat două cărți de poezii în limba albaneză la Priștina, Kosovo, în 2014 și 2022.

Gargi AWASTHI (India)

Este dedicată sprijinirii comunității prin utilizarea expertizei din domeniu pentru a impulsiona schimbarea. Este competentă în conceperea și gestionarea sistemelor de colectare a informațiilor pentru colectarea datelor despre politici și impact. Are excelente abilități interpersonale, analitice și de comunicare publică.

Licență în Tehnologie, Inginerie Mecanică, la Universitatea Chandra Shekhar Azad din Kanpur.

Are experiență la Națiunile Unite, ISPPR, ca analist de politici și diplomat, New Delhi, din decembrie 2022 până în prezent.

A participat la negocieri multilaterale privind inițiativele de securitate regională sponsorizate de Națiunile Unite. A organizat întâlniri cu oficiali guvernamentali străini pentru a discuta domenii de interes reciproc.

A participat la elaborarea și actualizarea planurilor de comunicare în criză pentru a gestiona diverse situații. Este implicată în activități de diplomatie publică, cum ar fi briefing-uri, interviuri, prelegeri și ateliere concepute pentru studenții interesați să afle mai multe despre carierele în serviciile externe.

Dr. Jorge MARINHO (Portugalia)

Doctor în Științe ale Comunicării – Universitatea din Santiago de Compostela, Spania.

Licențiat în Jurnalism Internațional – Școala Superioară de Jurnalism, Porto / Portugalia.

Fondator al revistei online „Marinho Media Analysis” Colaborator pe blogul Centrului pentru Diplomatie Publică de la Universitatea din California de Sud/Forumul Afacerilor Internaționale – Centrul pentru Relații Internaționale (Washington D.C., Statele Unite ale Americii) colaborator.

Colaborator al Revistei Diplomat (Haga / Olanda).

Júlio VENTURA (Portugalia)

Master în Științe Politice și Relații Internaționale: Securitate și Apărare, Universitatea din Portugalia, Lisabona.

Licențiat în Drept – Universitatea din Porto, Portugalia.

Asistent parlamentar acreditat, Parlamentul European (Bruxelles, Belgia).

Tânăr Auditor Național de Apărare – Institutul Național de Apărare, Portugalia

Lourenço RIBEIRO (Portugalia)

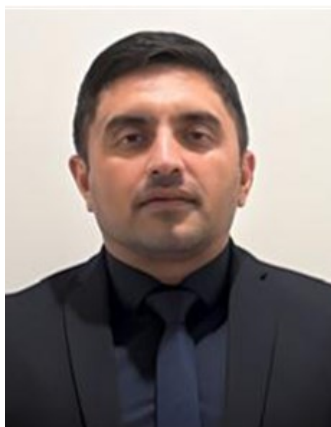
Licențiat în Sociologie – Universitatea din Porto / Portugalia.

Master în Politici Publice la Iscte – Institutul Universitar din Lisabona, Portugalia.

Membru al EuroDefense Portugalia.

Orbis – Asociația de Studii în Relații Internaționale, membru Portugalia.

Khayal ISKANDAROV (Azerbaijan)

Doctor în științe militare și securitate națională, este un cercetător azer specializat în studii militare și de securitate. Este autor și coautor al șapte cărți și a publicat aproximativ 140 de articole științifice, inclusiv peste 50 în reviste indexate. Cercetările sale se concentrează pe securitatea națională, războiul hibrid și studiile strategice, contribuind la discuții atât în cercurile academice, cât și în cele profesionale.

Fakhraddin AGHAYEV (Azerbaijan)

Deține o diplomă de master în științe militare. Cercetările sale se concentrează pe diplomația militară, cu accent deosebit pe negocierile în domeniul securității militare.

Vagif DADASHZADE (Azerbaijan)

Doctorand în științe militare și securitate națională. Cercetările sale se concentrează pe diplomația militară și cooperarea militară internațională.

Phillip HATZIS (Grecia)

Deține o licență în științe în Securitate și Investigații Private de la Universitatea Militară Americană (AMU), Virginia de Vest, SUA. A absolvit numeroase cursuri de specializare: Business Intelligence, Colectare și Analiză de Informații, Contrainformații, Terorism și Antiterorism, Informații Criminale, Război Cibernetic, Tehnici de Interogare. Este fondatorul și directorul International Private Investigators (I.P.I.) Marousi & Glyfada, Atena, Grecia. Fost specialist în informații al Armatei SUA și fondator al uneia dintre cele mai respectate firme de investigații private din Grecia, Phillip Hatzis are peste trei decenii de experiență în domeniile colectării de informații, contrainformațiilor, antiterorismului și securității private. Cu acreditări academice oficiale de la Universitatea Militară Americană (AMU) și experiență de luptă în timpul Războiului din Golf, a devenit de atunci un pionier în investigațiile private, educația online pentru anchetatori și analiza informațiilor prin intermediul platformelor media moderne. În ceea ce privește publicațiile și media la care participă cu succes, evidențiem următoarele: Revista Greek Investigator – Fondator și Redactor, Blogul Intelligence and Security – Autor și Analist, Contribuitor la conferințe și forumuri pe teme de informații și securitate privată. Este disponibil pentru consultanță, misiuni de instruire și oportunități de prezentări pe teme de informații, investigații și securitate privată.

Asmaa ABOULELA (Egipt)

Cercetător în afaceri politice și strategice, studii postuniversitare, Departamentul de sănătate mintală și psihologie și cercetător certificat în analiză psihologică comportamentală.

Kadir ÖZAĞ (Turcia)

Aspirant la titlul de specialist în Relații Internaționale, viitor diplomat, comunicator multilingv. Este student în ultimul an la Universitatea Anadolu, unde studiază Documentație Medicală și Secretariat. Interesele sale includ migrația, drepturile refugiaților, drepturile omului și integrarea tehnologiei și a inteligenței artificiale în domeniul sănătății. Pasionat de politica Orientului Mijlociu, își dorește să contribuie la soluții internaționale.

Certificări:

- Terminologie clinică – Universitatea din Pittsburgh
- Piețe financiare – (Instructor: Robert Shiller, laureat al Premiului Nobel)
- Sănătatea femeilor și drepturile omului la nivel internațional – Universitatea Stanford
- Introducere în psihologie – Universitatea Yale
- Principii fundamentale Teach English Now! – Universitatea de Stat din Arizona
- Sănătate și securitate în muncă –

Udemy International

Dr. Mohammad AL-MOKDAD (Liban)

Doctor în Geopolitică (2021 - Prezent) PSG IKI - Franța, Doctor în Relații Internaționale și Diplomatie CEDS - Franța, (2021 - Prezent), Master în Politici Sociale (2019 - 2021), Universitatea Libaneză de Studii Strategice și Diplomatice, (2017 - 2019), Studii Militare, la Colegiul Militar. Cunoaște arabă, engleză, franceză și italiană. Este absolvent al numeroase cursuri militare, de diplomatie, ordine publică și securitate în Liban și în străinătate.

Dr.ing. Stelian TEODORESCU (România)

Este inginer aeronautic și în timpul studiilor doctorale a fost admis în Proiectul SmartSPODAS - „Rețea transnațională pentru managementul integrat al cercetării inteligente doctorale și postdoctorale în domeniile «Științe Militare», «Securitate și Informații» și «Ordine Publică și Securitate Națională» - Program de formare continuă pentru cercetători de elită - «SmartSPODAS», participând în acest context la diverse activități de cercetare, printre care se numără și cele organizate de CRISMART în Suedia. În prima parte a carierei sale, a ocupat diverse funcții de conducere în cadrul Statului Major al Forțelor Aeriene, iar în a doua parte a carierei, a ocupat funcții de conducere și execuție în cadrul Ministerului Apărării Naționale. A participat la diverse activități de cooperare la nivel național și internațional, acumulând experiență profesională în domeniul relațiilor internaționale și geopoliticii. A desfășurat activități didactice în mediul academic (studii universitare

PULSUL GEOSTRATEGIC

EDITORI

Pompilia VLĂDESCU
Stelian TEODORESCU

Începând cu Decembrie 2010 PULSUL GEOSTRATEGIC este înregistrat în catalogul internațional INDEX COPERNICUS JOURNAL MASTERS LIST. Acest buletin nu poate fi multiplicat și reprodus fără acord. Este permisă folosirea unor materiale sau citate cu păstrarea exactității și titlului original, precum și cu menționarea expresă a sursei. Opiniile și ideile exprimate în conținutul articolelor reprezintă punctul de vedere al autorilor.

SCANEAZĂ PENTRU A
ACCESA:

pulsulgeostrategic.ro

RIEAS Research Institute for
European and American Studies

STOCKHOLM INTERNATIONAL
PEACE RESEARCH INSTITUTE

